

Gemeente
ROZENDAAL

Programmabegroting 2026-2029

Voorwoord

Rozendaal staat voor een begrotingsuitdaging

Voor u ligt de Programmabegroting 2026-2029. In deze begroting zien we dat de al enige jaren toenemende kostendruk vanuit het sociaal domein, voor ruimtelijke aanpakken en toenemende kosten voor de instandhouding van onze gemeentelijke organisatie cumuleren naar een onhoudbare onbalans. We weten de structurele lasten in 2026 sluitend te krijgen door én te bezuinigen (€90.000) én door stevig de inkomsten vanaf 2026 op te hogen door de Onroerende Zaakbelasting (OZB) te verhogen (€ 90.000). In beide gevallen onwenselijke, maar onvermijdelijke maatregelen. Ondanks deze forse maatregelen weten we geen sluitend beeld te presenteren. Zodoende is het nodig om in 2026 voor € 177.000 aan structurele lasten te dekken door de (eenmalige) inzet van de reserve.

De onderstaande begroting leidt tot het volgende meerjarenperspectief voor het saldo van structurele baten en lasten:

	2026	2027	2028	2029
Primitieve structurele begroting	0	-225.217	-263.976	-208.020

Tegen deze achtergrond zien we dat het voor de gemeentelijke organisatie steeds moeilijker wordt om te voldoen aan de toenemende takenlast en kwaliteitseisen die worden opgelegd. Met een grote inzet, deskundigheid en betrokkenheid van het kleine personeelsbestand en het dagelijks bestuur worden de dagelijkse taken en werkzaamheden van een volwaardige gemeente uitgevoerd. We zien de kwetsbaarheid hiervan echter ook dagelijks terug in geval van ziekteverzuim of personeelsverloop. Dat leidt onder meer tot een onwenselijke werkdruk. We zien ook dat we door gebrekkige tijd en competenties in de kernorganisatie te vaak ‘achter de feiten’ aanlopen en te weinig ‘in control’ zijn en regie weten te pakken. Het is zodoende onverminderd van belang om te blijven investeren in een sterkere organisatie (verstevigde regie, dienstverlening en bedrijfsvoering).

De toenemende kostendruk en de maar zeer betrekkelijke mogelijkheden om daar op bij te sturen vragen om keuzes. We willen de gemeentelijke taken adequaat uitvoeren en daarmee de ondersteuning aan kwetsbare inwoners, een goede dienstverlening op bijvoorbeeld het vlak van de reisdocumenten en behoud van onze mooie groene omgeving te behouden. Dat alles in een goede balans met een reële lastendruk voor de Rozendaalse inwoners.

Een beleidsarme begroting

In de Kadernota is aangegeven dat een paar thema's doorgang moeten krijgen. Naast een voorzetting van acties om de organisatie wendbaarder en weerbaarder te maken zijn er ook belangrijke onderwerpen voor de Rozendaalse buitenruimte uitgewerkt in meerjarige plannen: het onderhoud van de bomen en het beheer en vervanging van de wegen. Ten aanzien van de duurzaamheidsopgaven (waaronder thema's zoals klimaatadaptatie en -mitigatie) werken we ook door aan voor Rozendaal passende aanpakken. Op deze wijze staan we niet stil, pakken we voor Rozendaal belangrijke trajecten voortvarend op.

Buiten die thema's is de nu voorliggende begroting er een waarin we zeer terughoudend onze ambities formuleren. In lijn met voorgaande begrotingen is er ook hier sprake van een beleidsarme begroting. Wel blijven we onze aandacht richten op een planmatige afweging in de prioritering van talrijke onderwerpen. Van speeltoestellen tot dienstverlening en van informatiebeveiliging tot het beleid voor vergunningverlening, toezicht & handhaving (VTH-beleid), van veiligheidsbeleid tot een aanpak voor onderwijshuisvesting. Op al deze terreinen werken we meer planmatige aanpakken uit die inzicht bieden in de gewenste aanpak, afgezet tegen daarvoor beschikbare budgetten. Op deze wijze werken we voortdurende aan verscherpte prioritering door raad, college en medewerkers. Het

beeld blijft wel dat er meer ontwikkelingen zijn dan we binnen de huidige financiële kaders kunnen waarmaken.

We doen het samen!

In maart 2026 zijn er verkiezingen voor de gemeenteraad. We sluiten dan de huidige coalitieperiode af. 2026 zal daarmee ook in het teken staan van nieuwe coalitievorming, het inwerken van nieuwe raads- en collegeleden en het tot stand brengen van nieuwe antwoorden op onder meer de toekomstbestendige financiële positie van onze gemeente. Daarbij blijft onveranderd het streven om het unieke karakter van onze gemeente te behouden. We weten dat onze inwoners zich bevoorrecht voelen om hier te mogen wonen en leven. Dit wordt lastiger als de gemeentefinanciën steeds meer onder spanning komen te staan. Investeren in Rozendaal doen we dan ook sámen. Raad in nauwe verbinding met college, inwoners en de ambtelijke organisatie. Als we onze unieke Rozendaalse omgeving willen behouden en vormgeven zoals de inwoners dat wensen, vraagt dat ook inzet van onze inwoners en maatschappelijke organisaties. De persoonlijke benadering en directe relatie tussen de gemeente en inwoners is daarbij randvoorwaardelijk. Een professionaliseringsslag in onze communicatie sluit daar direct op aan. Inspanningen van onze gemeenschap en initiatieven van inwoners of buurten moedigen we aan. Als we ergens wél in willen investeren, is dat in gemeenschapszin en samenredzaamheid.

14 oktober 2025

Namens het college van burgemeester en wethouders van Rozendaal,

Bas Pelgrum
Gemeentesecretaris

Ingrid Timmer
Burgemeester

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
Opbouw en leeswijzer	5
Programma's.....	7
Programma 0: Bestuur en ondersteuning	7
Programma 1: Veiligheid	15
Programma 2: Verkeer en Vervoer	18
Programma 3: Economie	21
Programma 4: Onderwijs.....	23
Programma 5: Openbaar groen, sport, cultuur en recreatie.....	25
Programma 6: Sociaal Domein	29
Programma 7: Volksgezondheid en milieu	34
Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ontwikkeling en stedelijke vernieuwing	38
Paragrafen.....	41
Paragraaf 1: Lokale heffingen	41
Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing	43
Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen	51
Paragraaf 4: Financiering.....	53
Paragraaf 5: Bedrijfsvoering	55
Paragraaf 6: Verbonden Partijen	60
Paragraaf 7: Grondbeleid.....	65
Paragraaf 8: Openbaarheidsparagraaf.....	65
Paragraaf 9: Informatieveiligheid en privacy	67
Paragraaf 10 Sociaal domein	72
Financiële begroting	76
Geprognosticeerde balans.....	76
Recapitulatie overzicht	77
Overzicht Algemene dekkingsmiddelen	78
Investeringsstaat.....	79
EMU-saldo	79
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves.....	80
Incidentele baten en lasten	81
Overzicht beleidsindicatoren.....	82

Opbouw en leeswijzer

De begroting is, net als altijd, opgebouwd volgens de door de raad vastgestelde programma-indeling en de (wettelijk verplichte) paragrafen. In de programma's zijn de volgende vragen sturend:

- wat we willen bereiken;
- wat gaan we daarvoor doen;
- wat mag het kosten.

Hierbij willen wij zo scherp mogelijk beschrijven wat de opdracht van de gemeenteraad is aan het college van B&W voor 2026. Wij willen de gemeenteraad daarmee in staat stellen om de kaders helder vorm te geven, prioriteiten te stellen en uiteindelijk ook om effectiever de controlerende taak uit te oefenen. De begroting wordt ambtelijk uitgewerkt in een werkprogramma. Hiermee komen we tot een planmatige, projectmatige en controleerbare aanpak van onze inzet. Het college is van oordeel dat deze begroting een goede basis biedt om ook de toekomstige jaarstukken, en zo nodig de tussentijdse rapportages verder te ontwikkelen.

De begroting bestaat grofweg uit drie onderdelen:

- de programma's;
- de paragrafen;
- de financiële begroting.

Programma's

Alle acht programma's starten met een inleiding waarin staat beschreven op welke onderdelen het programma betrekking op heeft. Vervolgens geven wij aan wat het beleidsdoel is binnen het programma. We volgen in onze programma-indeling en taakvelden de indeling uit het BBV. Deze uniforme indeling helpt om tot betrouwbare informatie voor interne sturing en externe vergelijkbaarheid te komen. Onderdeel van die indeling is de voorgeschreven uitwerking van de volgende vragen:

Wat willen we bereiken?

Bij deze eerste W-vraag zijn op hoofdlijnen de te behalen doelen opgenomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Hier wordt geconcretiseerd welke acties er in 2026 (of verder) nodig zijn om te bereiken wat onder vraag 1 als doel geformuleerd is.

Wat mag het kosten?

Hierin staat het overzicht dat inzicht geeft in:

- de baten en lasten van de meeste recente jaarrekening;
- de baten en lasten van het aankomende begrotingsjaar;
- de baten en lasten van de drie jaren daaropvolgend;
- overzicht van de onttrekkingen en toevoegingen aan reserves.

We geven een toelichting op de opgenomen baten en lasten en verklaren de verschillen opzichte van de vorige meerjarenbegroting.

Beleidsindicatoren

De voorgeschreven wettelijke beleidsindicatoren per programma zijn opgenomen in het programma waar ze betrekking op hebben. Deze wettelijke indicatoren hebben in onze context vaak nauwelijks raakvlak met de opgaven die we in de programma's beschrijven.

Verbonden Partijen

Binnen elk programma wordt de Verbonden Partijen genoemd die een bijdrage leveren aan de doelstelling. Deze Verbonden Partijen worden in lijn met de voorschriften uit het BBV behandeld in de Paragraaf Verbonden Partijen.

Paragrafen

In de paragrafen worden vanuit een dwarsverband op de programma's diverse onderwerpen behandeld die de bedrijfsvoering in brede zin betreffen. Het gaat in de paragrafen niet om de 'wat', maar om de 'hoe-vraag'. Er zijn acht voorgeschreven paragrafen:

- hoe gaan we om met belastingen (lokale heffingen) (paragraaf 1)?
- hoe worden risico's beheerst en welk effect heeft dat op het weerstandsvermogen (paragraaf 2)?
- hoe onderhouden we onze bezittingen en openbare ruimte (paragraaf 3)?
- hoe lopen de geldstromen en onze vermogenspositie (paragraaf 4)?
- hoe is de bedrijfsvoering geregeld (paragraaf 5)?
- met wie vormen wij Verbonden Partijen en hoe zijn de afspraken geregeld (paragraaf 6)?
- hoe is ons grondbeleid (paragraaf 7)?
- hoe geven wij invulling aan de Wet Open Overheid (paragraaf 8)?

We hebben een negende, niet verplichte, maar wel gewenste, paragraaf hieraan toegevoegd over informatieveiligheid en privacy:

- hoe waarborgen wij de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van onze (digitale en fysieke) informatie en hoe gaan wij om met persoonsgegevens (paragraaf 9)?

Financiële begroting

In dit hoofdstuk wordt een samenvatting gegeven van alle lasten en baten op de programma's. Daarnaast wordt inzicht geboden in de financiële ontwikkeling van het meerjarig perspectief, eventuele investeringen en de manier waarop daar invulling aan kan worden gegeven. Tot slot zijn er een aantal overzichten opgenomen die door het BBV worden voorgeschreven en die vooral voor de provinciaal toezichthouder relevante informatie bevatten.

Programma's

Programma 0: Bestuur en ondersteuning

Inleiding

In het programma Bestuur en ondersteuning geven we vorm en inhoud aan (de ondersteuning van) het gemeentebestuur: de gemeenteraad en het college van B&W. Dit programma gaat over de voorwaarden voor het bestuur om zijn wettelijke en autonome taken te kunnen uitvoeren, de bestuurlijke en politieke ambities te kunnen realiseren, alsook over de dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Allerlei ondersteunende functies in de organisatie en allerlei vormen van samenwerking – met inwoners, in de regio – krijgen in dit begrotingsprogramma een plek. In dit programma beschrijven we de randvoorwaarden voor de aanpakken die uitgewerkt zijn in de programma's 1 tot en met 8¹.

Beleidsdoel

We willen als gemeentebestuur (raad en college) op efficiënte, transparante en democratische wijze besluiten nemen en we richten de organisatie daartoe passend en toekomstbestendig in.

Wat willen wij bereiken?

We streven zowel in onze organisatie en dienstverlening als in onze samenwerkingsrelaties naar een (meer) optimale balans tussen de kracht en de kwetsbaarheid die inherent is aan onze kleine schaal. Dat doen we op zeven deelgebieden, die we hieronder uitwerken.

Bestuur & democratie

We zetten ons in voor een krachtig bestuur en goede democratische besluitvorming. We waarborgen dat onze bestuursorganen raad, college van B&W en de burgemeester als zelfstandig bestuursorgaan op efficiënte, transparante en democratische wijze kunnen functioneren. We hebben een beeld van onze kracht en valkuilen, kansen en uitdagingen, van onze bestuurskracht.

Open bestuursstijl

We werken continu aan een open en transparante overheid, die in verbinding staat met inwoners en partners in de regio. We zetten in op (burger)participatie en het benutten van de kracht van onze lokale samenleving. We dragen zorg voor transparante (digitale) ontsluiting van gemeentelijke informatie.

Constructieve partner in de regio

We zetten ons in om het maximale uit de samenwerking in de regio en met regiogemeenten te halen. We werken samen in de regio, omdat we als kleine gemeente als geen ander de meerwaarde ervaren van het bundelen van krachten. Of dit nu gaat om de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMRAN), Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Midden-Gelderland (MGR SDCG), of in de samenwerking met de gemeente Rheden: wij stellen ons op als een soms kritische, maar bovenal constructieve partner.

Dienstverlening en Burgerzaken

In aansluiting op de eisen en wensen van onze omgeving (rijksoverheid, maar vooral inwoners en overige klanten) willen we adequate (inclusief digitale) diensten verlenen. Daarbij voldoen we in ieder geval aan de minimale wettelijke eisen, óf weten te expliciteren waar we daar niet aan kunnen

¹ In de (verplichte) Paragraaf Bedrijfsvoering en overige paragrafen zoals Informatieveiligheid en Privacy staan onderdelen van de bedrijfsvoering nader beschreven.

voldoen. Het doel is om begin 2026 de basisprocessen op orde te krijgen, zodat wij in ieder geval voldoen aan de minimale wettelijke vereisten. Van daaruit bouwen we verder aan een duurzame kwaliteitsverbetering van de dienstverlening.

Informatievoorziening en digitalisering

Wij streven naar een stabiele ICT-omgeving waarbij wij de continuïteit van de dienstverlening aan onze inwoners zo veel mogelijk garanderen en waarbij we de risico's rondom informatieveiligheid en de privacybescherming minimaliseren.

Toekomstbestendige organisatie

We zien in toenemende mate dat de druk op onze kleine organisatie toeneemt door enerzijds toenemende takenlast en verwachtingen, alsook doordat de middelen niet navenant mee (kunnen) groeien. Toch investeren we doorlopend in een meer weerbare en wendbare organisatie om de talrijke uitdagingen als gevolg van een zeer kleine en kwetsbare organisatie en toenemende takenlast het hoofd te bieden:

- Regie te versterken: verbeterde strategievorming, contractmanagement, en -beheer en een sterkere verbinding in het netwerk;
- Dienstverlening en communicatie te versterken: een kleine krachtige gemeente staat in nauwe verbinding met haar inwoners, is op een passende wijze dienstverlenend en heeft het participatiebeleid op orde;
- De bedrijfsvoering te versterken: Informatiebeheer en ondersteunende ICT op orde, HR-basis op orde, financieel beheer en adviesfunctie op orde, juridische functie op orde

Gemeentehuis

We zorgen voor een adequate werkomgeving voor onze medewerkers. Een gemeentehuis met goede arbeidsomstandigheden, waarin de toegankelijkheid en privacy van bezoekers en de veiligheid van mensen en middelen beter is gewaarborgd.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Bestuur & democratie

- We zorgen voor goede en navolgbare besluitvorming in zowel gemeenteraad, als het college van B&W, alsook ambtelijk. Daarbij voldoen we stapsgewijs aan de eisen die de Wet Open Overheid (Woo) stelt aan actieve openbaarmaking.
- We onderzoeken een voor Rozendaal passende wijze van implementatie van de Wet versterking decentrale rekenkamers.
- We dragen zorg voor continuering van de werkzaamheden van de plaatsvervangend griffier.
- Om jongeren kennis te laten maken met onze democratie en besluitvormingsprocessen faciliteren we de Kinderburgemeester en Jongerenraad.
- In maart 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Naast de organisatie van deze verkiezingen worden de nieuwe raads-, commissie-, - en collegeleden ingewerkt.
- We stellen een ontwikkelplan op voor de raadsondersteuning en griffiewerkzaamheden.
- In 2026 doorlopen we de procedure voor een nieuwe kroonbenoemde burgemeester.
- We vormen ons in het kader van het opstarten van een Gelderse bestuurskrachtmonitor een beeld van onze eigen bestuurskracht.

Open bestuursstijl

- We lopen in de jaren 2026, 2027 en 2028 achterstanden in op het vlak van beleid en aanpakken voor inwonerparticipatie. Het gaat daarbij in eerste instantie om het updaten van de Inspraakverordening. Dat pakken we op in relatie tot het nieuwe kader op het vlak van inwonerparticipatie dat verplicht is gesteld onder de Omgevingswet.

- We ondersteunen daar waar aan de orde inwoners die initiatief nemen om de sociale cohesie in het dorp te versterken en om de krachten van onze inwoners te bundelen. Zo dragen we op een passende wijze bij aan het inwonerinitiatief Samen naar een toekomstbestendig Rozendaal.

Constructieve partner in de regio

- We volgen de relevante regionale ontwikkelingen om kansen en risico's te identificeren. We richten daartoe onze bestuurlijke en ambtelijke inzet – naast de reguliere inzet in de regio op thema's zoals huisvesting nieuwkomers, natuurversterking, projecten uit het groenblauw raamwerk en groene groei in de GMR.
- We blijven als trekker betrokken bij het tot stand brengen van bestuurlijk en ambtelijk draagvlak voor groenbehoud, bijvoorbeeld ten behoeve van ons bomenareaal in de Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie(DPRA).
- We werken als constructieve partner mee aan voorstellen bij gemeenschappelijke regelingen die leiden tot een verlichting van de meerjarige druk op de gemeentefinanciën. We laten, afgestemd met de raad, vroegtijdig onze stem horen in bezuinigingsdiscussies, herverdelingsdiscussies en kosten-verdeel-systematiek.

Toekomstbestendige organisatie

1. Het versterken van de regie:

- We werken een intern sturingskader uit in Q1 en Q2 2026 (managementtaken, coördinatie i.r.t. mandaten);
- We zetten tijdelijk (2026) extra interne capaciteit (12u) in om binnen organisatie-eenheid R&S en samenhangend daarmee binnen Bedrijfsvoering de noodzakelijke stappen te zetten om uittredend personeel te vervangen en een 'knip' tussen strategische regie-werkzaamheden en operationele uitvoeringstaken verder te realiseren.
- We hebben blijvend aandacht voor weerbaarheid medewerkers. We organiseren trainingdagen rondom Opdrachtgeverschap, weerbaarheid en integriteit.

2. Versterken van Dienstverlening en communicatie

- We blijven inzetten op verbetering van dienstverleningsprocessen volgens de Visie op dienstverlening en de Wet modernisering elektronisch en bestuurlijk.
- We versterken binnen de bestaande capaciteit en middelen communicatiecapaciteit (o.a. t.b.v. contentbeheer van de website).

3. Versterken van de bedrijfsvoering

- Op basis van het HR-werkprogramma zetten we de volgende noodzakelijke stappen om de basis op orde te krijgen op HR-zaken. Daarbij pakken we die zaken op die in 2025 niet voldoende opgepakt konden worden, onder meer als gevolg van de grote hoeveelheid in- en uitstroom;
- We doen voorstellen om ons mandaatregister en autorisatiestructuur op orde te brengen (doorlooptijd 2026 en 2027);
- We werken de functieprofielen uit op basis van het geïmplementeerde functiewaarderingssysteem (HR21) (als basis voor sturing door het management op resultaten, voortgang en kwaliteit);
- We nemen het eind 2025 geïmplementeerde PSA-systeem in beheer en gaan het ERP-systeem voor de financiële administratie implementeren. Gestreefd wordt naar start 1 januari 2027.

Dienstverlening en Burgerzaken

We zetten de volgende stappen in de verbeterde digitale en fysieke dienstverlening op basis van de visie op dienstverlening.

In 2026 brengen we de processen integraal in kaart en werken we verbeterpunten uit. Daarbij ligt de nadruk op:

- het vergroten van onderlinge vervangbaarheid, zodat dienstverlening niet stagneert bij ziekte of verlof,
- deskundigheidsbevordering door middel van opleidingen en kennisdeling,
- het opstellen en implementeren van procesbeschrijvingen en kwaliteitsplannen.

Informatievoorziening en digitalisering

Binnen de bestaande capaciteit en middelen blijven wij de ontwikkelingen en verbeterpunten monitoren en daar waar nodig implementeren binnen onze gemeente. Daarbij zien we in toenemende mate dat de huidige inrichting van taken en rollen en de beschikbare capaciteit ontoereikend is. Binnen dat gegeven willen we voor 2026 de volgende activiteiten oppakken:

- We voeren het Implementatieplan Woo uit, zodat we stapsgewijs aan de wettelijke vereisten op het vlak van actieve openbaarmaking voldoen. (Zie verder de paragraaf Woo.)
- Om over te kunnen gaan op volledig digitaal werken is het noodzakelijk om een digitale handtekeningen te zetten. Hiervoor zoeken wij nog geschikte tools en de implementatie van de uiteindelijke tool volgt daarop.
- We ronden de werkzaamheden rondom het actualiseren van het uitwijkplan af. Dit is noodzakelijk om bij calamiteiten de bedrijfscontinuïteit (met name voor burgerzaken) te kunnen garanderen. Het inregelen van business continuity management en IT service continuity management zijn ook eisen die vanuit de wettelijke verplichtingen rond informatiebeveiliging aan ons gesteld worden en waarop we ons moeten verantwoorden.
- Het versterken van het leveranciersmanagement heeft blijvend onze aandacht.
- Wij werken aan het voldoen aan de eisen die de aanstaande Cyberbeveiligingswet met zich meebrengt.
- Wij geven uitvoering aan de jaarplannen informatiebeveiliging en privacy 2026.

Gemeentehuis

- Waar het ons gemeentehuis betreft willen we naast een veilige werkomgeving voor onze medewerkers ook een toegankelijke en transparante entree realiseren met ruimtes voor de diverse functies. We hebben daarbij oog voor het monumentale karakter van ons gemeentehuis en spannen ons ervoor in het monument voor toekomstige generaties te behouden.
- De algehele toegangsveiligheid en -controle van het gemeentehuis vragen om verbetering. Dit betreft zowel de fysieke toegankelijkheid voor inwoners en bezoekers als de veiligheid van de medewerkers en andere gebruikers. Voor inwoners en gebruikers die minder goed ter been zijn, is de huidige toegang via achterzijde ontoereikend. In 2026 voeren we aanpassingen door om het gemeentehuis voor iedereen beter bereikbaar te maken. Daarbij heroverwegen we de gewenste wijze van (fysieke en brand)beveiliging, waarbij we onderzoeken of een digitale beveiliging voordelen biedt ten opzichte van huidige verouderde wijze van beveiligen.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
0.1 Bestuur	0	0	0	0	0	0
0.2 Burgerzaken	60.175	57.619	60.052	64.777	63.835	67.421
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	12.463	13.000	13.390	13.792	14.205	14.632
0.4 Overhead	62.719	31.902	32.772	33.668	34.591	35.542
0.5 Treasury	260.700	213.800	214.550	176.250	127.000	97.000
0.61 OZB woningen	474.953	511.603	632.342	687.134	746.674	811.373
0.62 OZB niet-woningen	63.699	68.536	84.710	91.910	99.723	108.199
0.64 Belastingen overig	0	0	0	0	0	0
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	4.207.163	3.973.201	4.175.703	4.268.929	4.357.395	4.518.484
0.8 Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten						
totaal baten	5.141.873	4.869.661	5.213.518	5.336.460	5.443.424	5.652.651
Lasten						
0.1 Bestuur	542.907	498.514	546.841	570.630	590.154	607.537
0.2 Burgerzaken	81.262	78.993	89.487	92.949	94.777	98.082
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0	0	0	0
0.4 Overhead	2.223.542	2.169.718	2.401.770	2.333.609	2.407.291	2.477.551
0.5 Treasury	0	0	0	0	0	0
0.61 OZB woningen	44.170	36.100	40.000	41.200	42.436	43.709
0.62 OZB niet-woningen	0	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen overig	0	0	0	0	0	0
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0	0	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	0	10.000	1	10.000	10.000	10.000
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-13.314	0	0	0	0	0
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten						
totaal lasten	2.878.566	2.793.326	3.078.099	3.048.388	3.144.658	3.236.879
Saldo van baten en lasten	2.263.307	2.076.335	2.135.419	2.288.072	2.298.765	2.415.772
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	112.946	195.222	179.559	1.614	1.614	1.455
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	6.686	6.686	6.686	6.686	6.686	6.686
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	106.260	188.536	172.873	-5.072	-5.072	-5.231
Geraamd resultaat	2.369.567	2.264.871	2.308.292	2.283.000	2.293.693	2.410.541

Toelichting:

Een kwart van de lasten van onze gemeente wordt uitgegeven in programma 0. Dit komt met name doordat alle salariskosten van zowel de ambtelijke organisatie als die van het college en de raad hierop drukken. Daartegenover staat dat programma 0 zorgt voor twee derde van de opbrengsten. Dit komt door de opbrengsten vanuit het gemeentefonds en de opbrengsten van de lokale heffingen die binnen dit programma geboekt worden.

De reguliere taken die aan dit programma toe te rekenen zijn, zijn zeer divers. Het gaat hier om onder andere:

- alle handelingen van Burgerzaken (uitgifte van reisdocumenten, inschrijvingen in Rozendaal, huwelijken, verkiezingen etc.);
- secretariële ondersteuning, bestuursondersteuning en representatie (agendabeheer, beantwoorden van de telefoon, organiseren van allerlei evenementen, communicatie, representatie en facilitaire zaken);
- financiën (opstellen financiële producten, zorgdragen voor de administratie, treasury, controle en het geven van financieel advies);
- ICT, informatiebeleid en informatieveiligheid (informatiebeveiliging, privacy, archief, informatie-architectuur, ICT-infrastructuur, software en hardware);
- juridische zaken (behandelen bezwaar en beroep, behandelen vergunningen en vraagbaak Woonverzoeken);
- griffie (ondersteuning raad en voorbereiding van de raadsvergaderingen).

Beleidsindicatoren

Zie bijlage “Overzicht beleidsindicatoren”.

Verbonden Partijen

Bij dit programma horen de volgende Verbonden Partijen:

- Gelders Archief
- Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen
- Vereniging Nederlandse Gemeenten
- K80 (netwerk kleine gemeenten)
- Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen

Voor een nadere toelichting op deze Verbonden Partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Kosten bedrijfsvoering

Bij programma 0 is het taakveld Overhead opgenomen. In deze paragraaf zijn de kosten daarvan per onderdeel nader toegelicht. We zien voor wat betreft de totale overhead een stijging in de kosten ten opzichte van 2024. De belangrijkste verklaringen worden hieronder per onderdeel aangegeven.

Onderdeel	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Personeelslasten	1.414.621	1.383.066	1.736.331
Overige personeelslasten	13.293	56.675	67.655
Informatievoorziening	303.832	262.125	211.814
Huisvesting	39.532	122.585	41.099
Overige kosten organisatie	333.992	283.913	283.834
Tractie	51.830	29.452	28.265
Totaal	2.157.099	2.137.816	2.368.998

Personeelslasten

In het volgende overzicht staan de personeelsbudgetten voor de normale bedrijfsvoering (exclusief bestuur). We hanteren dit overzicht voor een afweging bij inhuur. In de tabel staan de reguliere personeelsbudgetten (gebaseerd op de bestaande formatie) en het inhuurbudget voor de structurele taken waar altijd al voor wordt ingehuurd.

Onderdeel	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Kernorganisatie	1.064.552	1.180.738	1.655.493
Inhuurbudget	206.378	202.328	80.838
Totaal	1.270.930	1.383.066	1.736.331

inclusief projecten

*I-domein en OOV zit bij kernorganisatie

De weergegeven kosten van de kernorganisatie zijn € 475.000 hoger dan afgelopen jaar. Dit heeft verschillende oorzaken. We zien een incidentele toename van € 110.000 als gevolg van de RVU regeling en extra frictie en kosten organisatieontwikkeling. Daarnaast is er sprake van een structurele verhoging die het gevolg is van autonome ontwikkelingen € 153.000 (in het bijzonder gewijzigde ramingen cao-verhoging en functiehuis).

Het grootste deel van het bedrag (€200.000) betreft een administratieve overboeking vanuit andere posten en/of dekkingen uit andere middelen zoals de CDOKE middelen. Dit is dan ook geen effectieve uitzetting van kosten. Het bedrag van het inhuurbudget is dan ook lager begroot dan afgelopen jaar, omdat dit toegevoegd is aan de formatie.

Inhuur personeel voor projecten

Naast de inzet van extern personeel voor onze normale bedrijfsvoering zetten we extern personeel in voor projecten, of domeinspecifieke ontwikkelingen, bijvoorbeeld voor opvang Oekraïners, of de energietransitie. De kosten daarvan worden binnen de betreffende projecten gedekt. De daling die in het bovenstaande staatje af te lezen is heeft te maken met het wegvallen van de incidentele inhuur burgerzaken en archieftaken (m.b.t. het papieren archief).

Overige personeelslasten

Onderdeel	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Overige personeelslasten (reis- en verblijfkosten, opleidingskosten, etc.)	13.293	56.675	67.655

Het budget voor leren en ontwikkelen is verhoogd door het hogere aantal medewerkers die de gemeente in dienst heeft.

Huisvestingslasten

Het gemeentehuis aan de Kerklaan volstaat voor de huisvesting voor het gemeentelijk personeel. We passen de verouderde inrichting (met name vloeren en raambekleding) in de komende jaren aan binnen het bestaande budget.

We hebben voldoende werkplekken, qua vergaderruimten is het gemeentehuis niet ruim bedeed en vooral niet efficiënt ingericht. Ook hiervoor kijken we naar een passende oplossing binnen de bestaande budgetten. Een deel van het gemeentehuis is langjarig verhuurd aan 't Regthuys, die opbrengst is in onderstaande tabel verdisconteerd in de cijfers.

De lagere kosten worden veroorzaakt door het wegvallen van de eenmalige kosten voor de vervanging van interieur en reparatie van diverse gebreken.

Onderdeel	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Overige organisatiekosten (repro, huishoudelijke zaken, postverzorging, inventaris, tijdschriften en abonnementen, algemene benodigdheden, contributies, verzekeringen etc.), per saldo	333.992	283.913	283.834

De hogere kosten worden veroorzaakt door de opgenomen inflatie.

Tractie

De kostenplaats tractie heeft betrekking op het materiaal dat in gebruik is voor onze buitendienst. De lichte kostentoeename voorzien we met name door een inflatie-effect op bijvoorbeeld brandstof.

Onderdeel	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Brandstof, onderhoud, belastingen, verzekeringen, etc. per saldo	51.830	29.452	28.265

Programma 1: Veiligheid

Inleiding

Uitgedrukt in feiten en cijfers, of afgezet tegen landelijke trends of buurgemeenten, is Rozendaal een veilige gemeente. Toch kan een enkel incident, of de inrichting en sfeer in een straat of buurt, ervoor zorgen dat iemand zich onveilig voelt. We zetten in op het behoud van de objectieve én subjectieve veiligheid, omdat voor inwoners niet alleen de feitelijke veiligheid, maar ook de beleving daarvan bijdraagt aan het prettig wonen en leven in ons dorp.

Binnen dit programma werken we daarom aan de randvoorwaarden om veilig te kunnen wonen, werken en recreëren. We voeren de wettelijke taken uit op het terrein van openbare orde en veiligheid en leggen daarbij de verbinding met andere beleidsterreinen zoals ruimtelijke ordening, verkeer en milieu, volksgezondheid en het sociaal domein/zorg.

Rozendaal werkt aan een weerbare en veerkrachtige samenleving waarin inwoners zich veilig voelen – sociaal, fysiek en digitaal. We bereiden ons samen voor op situaties waarin voorzieningen zoals stroom, water of internet tijdelijk uitvallen. Dat vraagt inzet van iedereen: overheid, partners én inwoners. Door te investeren in bewustwording, samenwerking en zelfredzaamheid versterken we de sociale, fysieke en digitale veiligheid van Rozendaal.

Een veilige gemeente is daarmee niet alleen een plek waar incidenten worden voorkomen of aangepakt, maar ook een samenleving waarin inwoners, ondernemers en organisaties weten hoe zij zelf kunnen bijdragen aan veiligheid en hoe zij kunnen handelen als er iets misgaat. Een weerbaar Rozendaal betekent dat we samen alert zijn op signalen van onveiligheid, elkaar helpen en vertrouwen opbouwen tussen inwoners en overheid.

Beleidsdoel

Onze inzet, en die van onze partners in het veiligheidsdomein, is gericht op de volgende strategische doelstelling: *in Rozendaal zijn en voelen inwoners zich veilig*. Deze doelstelling heeft een objectieve component: ‘veilig zijn’ en een subjectieve component: ‘veilig voelen’. Deze twee gaan vaak, maar niet altijd samen. We voegen daar een derde component aan toe: *weerbaar zijn*. We willen inwoners, instellingen en onze eigen organisatie in staat stellen om risico’s te herkennen, te voorkomen en op te vangen. Zo bouwen we aan een dorp dat tegen een stootje kan – fysiek, sociaal én digitaal.

Wat willen wij bereiken?

Onze inspanningen zijn voor 2026 en verder gericht op drie effecten:

1. sociale weerbaarheid: ondersteunen van veilig samenleven;
2. fysieke weerbaarheid: voorkomen van schade door ongevallen en branden;
3. digitale weerbaarheid: voorkomen van schade door verstoring, uitval of misbruik van digitale producten en diensten.

Bij elk van deze drie veiligheidseffecten streven we naar een hogere mate van weerbaarheid:

- 🔗 Sociale weerbaarheid: inwoners weten hoe zij elkaar kunnen aanspreken, ondersteunen en samenwerken bij overlast, criminaliteit of crisissituaties.
- 🔗 Fysieke weerbaarheid: de leefomgeving en de organisatie van hulpdiensten zijn zo ingericht dat schade en risico’s beperkt blijven, en herstel snel mogelijk is.
- 🔗 Digitale weerbaarheid: inwoners, ondernemers en medewerkers beschikken over kennis, middelen en gedrag om zich te beschermen tegen digitale dreigingen.

Deze beoogde effecten zijn beschreven in het Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) 2023–2026, dat de gemeenteraad in februari 2023 heeft vastgesteld. Dit vormt de basis voor de activiteiten in de komende jaren.

Sociale weerbaarheid

We werken op het brede veiligheidsdomein samen met politie, Openbaar Ministerie (OM) en andere ketenpartners, zoals de Veiligheidsregio en onze buurgemeente Rheden. Die samenwerking is voor de (wettelijk verplichte) Veiligheidsregio vastgelegd in een gemeenschappelijke regeling. Voor de samenwerking met de gemeente Rheden zijn bilaterale afspraken gemaakt, bijvoorbeeld over onderlinge bijstand in het geval van een ramp of crisis en voor de inzet van bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's).

Inzet tegengaan ondermijning

Gemeenten zijn niet meer weg te denken in de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Om als volwaardige partner mee te doen in deze integrale aanpak moeten wij bestuurlijk en ambtelijk weerbaar zijn tegen negatieve invloeden van buitenaf. Om inzicht te krijgen in onze weerbaarheid hebben wij in 2023 een weerbaarheidsscan laten uitvoeren door het RIEC, waarin aanbevelingen zijn gedaan om onze organisatie verder te versterken.

Onze gemeente is aangesloten bij het regionale project 'Samen Weerbaar' van het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland. Dit richt zich op thema's met grote impact op de leefbaarheid, zoals drugscriminaliteit, witwassen, zorgfraude en mensenhandel. Ook zetten we in op maatschappelijke weerbaarheid: inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties worden gestimuleerd om signalen van ondermijning te herkennen en te melden, onder andere via Meld Misdaad Anoniem (MMA).

Lokale communicatie en samenwerking met inwoners

De inzet van inwoners zelf is onmisbaar in een veilig Rozendaal.

Fysieke weerbaarheid

We willen de uitvoering van de wettelijke taken in de brandweezorg door de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) kwalitatief en efficiënt blijven borgen, en daarbij kritisch zijn op kostenontwikkelingen.

Natuurbrandbeheersing

Met het oog op klimaatverandering en langere droogteperiodes werken we samen met partners aan het voorkomen en bestrijden van natuurbranden. Omdat Rozendaal grenst aan een bosrijke omgeving, is natuurbrandbeheersing opgenomen als prioriteit in het IVB 2023–2026. Hiermee versterken we ook de fysieke weerbaarheid van onze omgeving.

Opvang zwerfdieren

We blijven invulling geven aan onze wettelijke verplichting voor de opvang van zwerfdieren. Samen met omliggende gemeenten werken we aan structurele borging van deze taak.

Digitale weerbaarheid

Gedigitaliseerde criminaliteit en cybercrime vormen een groeiende bedreiging. We dat onze medewerkers goed getraind zijn, dat systemen voldoen aan de nieuwste normen en dat we snel kunnen reageren op incidenten. Digitale veiligheid vraagt om digitale weerbaarheid.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Sociale weerbaarheid

- 🏠 We zetten ons in tegen ondermijning.
- 🏠 We stimuleren en ondersteunen daarom de lokale WhatsApp-veiligheidsgroepen en zetten in op communicatie als belangrijk preventief instrument. Door kennis te delen en samenwerking te bevorderen, vergroten we de sociale weerbaarheid en het gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid

Fysieke weerbaarheid

Wij blijven inzetten op de bovengenoemde thema's.

Digitale weerbaarheid

We investeren in bewustwording, kennisdeling en preventie – onder andere via In de Roos, onze website en voorlichting aan kwetsbare doelgroepen zoals ouderen en jongeren.'

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	0	0	0	0	0	0
1.2 Openbare orde en veiligheid	798	500	515	530	546	563
totaal baten	798	500	515	530	546	563
Lasten						
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	241.561	193.810	193.000	198.790	204.754	210.896
1.2 Openbare orde en veiligheid	12.604	62.900	25.178	25.933	26.711	27.513
totaal lasten	254.165	256.710	218.178	224.723	231.465	238.409
Saldo van baten en lasten	-253.367	-256.210	-217.663	-224.193	-230.919	-237.846
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-253.367	-256.210	-217.663	-224.193	-230.919	-237.846

De lasten bij programma 1 zijn voornamelijk de bijdragen aan de VGGM en aan Rheden.

De reguliere taken binnen dit programma liggen voornamelijk bij derden. De regietaak in de eigen organisatie is gericht op (de voorbereiding van) ambtelijke en bestuurlijke overleggen, regionale en interne afstemming en het voorbereiding van lokale beleidskaders.

Beleidsindicatoren

Zie bijlage "Overzicht beleidsindicatoren".

Verbonden Partijen

Bij dit programma hoort de volgende Verbonden Partij:

- 🏠 Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM).

Voor een nadere toelichting op deze Verbonden Partij verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Programma 2: Verkeer en Vervoer

Inleiding

Binnen dit programma werken we aan resultaatgericht verkeers- en vervoerbeleid gericht op veilig gebruik van de wegen, fiets- en wandelpaden. We zetten ook in op een goede verkeerscirculatie voor alle weggebruikers van onze wegen maar ook die van de provincie. Een goed openbaar vervoersnet vinden wij essentieel voor Rozendaal. De gemeente heeft een zorgplicht om de kwaliteit en functionaliteit van de openbare ruimte in stand te houden. Daarnaast wordt samengewerkt met ketenpartners aan het verbeteren van de bestaande infrastructuur.

Beleidsdoel

Het leveren van een kwalitatieve bijdrage aan de aanleg, de verbetering en de instandhouding van de infrastructuur en de leefbaarheid.

Wat willen wij bereiken?

Verkeersveiligheid

Wij willen een zo'n optimaal mogelijke leefbaarheid en verkeersveiligheid nastreven zonder dat dit afbreuk doet aan de bereikbaarheid. Deels hopen wij dat met het terugdringen en vervangen van verouderde verkeersborden dit doel bereikt wordt. Daarnaast investeren we in veilige en duurzame wegen en fietspaden door adequaat beheer.

Wandelpaden

Met de aanleg van het wandelknooppunt willen wij de Veluwezoom voor wandelaars aantrekkelijker maken en houden. De in onze gemeente aanwezige wandelpaden zijn in beheer bij het Routebureau.

Openbaar vervoer

We willen onze dorpskern goed bereikbaar hebben en houden. Het openbaar vervoer voor Rozendaal loopt dwars door onze dorpskern over de Provincialeweg de N785. De buslijn moet een goede verbinding vormen tussen de belangrijkste punten in onze regio.

Openbare verlichting

We willen goede openbare verlichting omwille van de algemene veiligheid.

Openbare ruimte

Wij willen voor het beheersen van onkruid op verharding geen gebruik maken van chemische bestrijdingsmiddelen. Dit samen met de verouderde bestrating en het voor onkruid groeizaam weer maakt de beheersing lastig. Toch vinden we dat dit nog wat beter kan. De inrichting van de openbare ruimte willen wij beter laten passen in het huidige straatbeeld. Om dit te bereiken moet het verouderde meubilair vervangen en gemoderniseerd worden.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Verkeersveiligheid

Onderhoud Wegen

Op 16 september 2025 is ingestemd met het MJOP-wegen Rozendaal 2025-2035 (meerjarige onderhoudsplan). We zullen in 2026 groot onderhoud uitvoeren aan verschillende wegen in onze gemeente zoals opgenomen in het MJOP-wegen. Hierbij worden door jaarlijkse inspecties de prioriteiten voor vervanging van asfalt naar klinkers per wegvak bepaald. In 2026 worden drie asfaltwegen vervangen door klinkers en één asfaltweg wordt voorzien van nieuw asfalt.

Masterplan Veluwezoom

Het primaire doel is om de intensiteit van het gemotoriseerd verkeer terug te dringen en met name het zogenaamde rondje rijden. Dit doen wij door gedeeltelijke afsluiting en spreiding van toegang en parkeren. We zien nog steeds een gunstig effect op met name de Kerklaan en Beekhuizenseweg. In 2026 is onze inzet erop gericht om verdere uitvoering te geven aan de verschillende projecten binnen het Masterplan.

Fietspaden buitengebied

Wij onderhouden de fietspaden adequaat. Onze fietspaden in het buitengebied zijn – mede op basis van het fietspadenplan- grotendeels in beton uitgevoerd. Het betreft in totaal een 12 km aan in beton uitgevoerde fietspaden. De betonfietspaden vergen een beperkt onderhoud.

Daarnaast is er sprake van 4,4 km aan asfaltpaden, die we wel op reguliere basis hebben te onderhouden. In 2026 streven we ernaar om fietspad 2006 (nummer uit het fietspadenplan) in zijn geheel op te heffen. Dit fietspad heeft een lengte van 1,9 km. Het opheffen van dit fietspad gaat in combinatie met de aanpassing van de parkeerplaats Rozendaalse Veld (uitvoeringsplan Masterplan). Voor de kosten hiervan hebben we een aanvraag lopen bij de recreatiezonering (provincie).

Wandelpaden

Er staan geen specifieke werkzaamheden op de planning voor 2026.

Openbaar vervoer

Met de provincie en de vervoerder zijn afspraken gemaakt over de dienstverlening van het openbaar vervoer in 2026 en verder. De reguliere buslijn 8 rijdt vanaf het Rijnstate ziekenhuis in Arnhem naar Rheden. De dienstregeling is één keer per uur per richting, gedurende zeven dagen per week.

Openbare verlichting

Er staan geen specifieke werkzaamheden op de planning voor 2026.

Openbare ruimte

De vervanging van banken en prullenbakken in de openbare ruimte wordt planmatig voortgezet. Hierbij wordt gewerkt met een vervangingsschema, zodat de kwaliteit en uitstraling van de voorzieningen in de openbare ruimte duurzaam op peil blijft. Het uitgangspunt hierbij is dat verouderde objecten tijdig worden vervangen.

Daarnaast loopt het huidige contract voor de bestrijding van onkruid op verharding af. In aanloop naar de nieuwe contractperiode wordt een evaluatie uitgevoerd naar de effectiviteit en doelmatigheid van de huidige werkwijze. Op basis daarvan wordt beoordeeld of het huidige contract kan worden verlengd of dat er aanleiding is om de aanpak te herzien, met als doel zowel een nette en veilige buitenruimte.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
2.1 Verkeer, wegen en water	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
totaal baten	0	0	0	0	0	0
Lasten						
2.1 Verkeer, wegen en water	253.665	204.961	397.128	263.523	217.650	295.378
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	0
totaal lasten	253.665	204.961	397.128	263.523	217.650	295.378
Saldo van baten en lasten	-253.665	-204.961	-397.128	-263.523	-217.650	-295.378
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	30.062	12.407	225.062	80.262	30.062	99.062
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	9.203	9.203	45.000	45.000	35.000	35.000
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	20.859	3.204	180.062	35.262	-4.938	64.062
Geraamd resultaat	-232.806	-201.757	-217.066	-228.261	-222.588	-231.316

De lasten binnen dit programma hebben betrekking op wegen, fietspaden, openbare verlichting en gladheidsbestrijding.

De reguliere taken binnen dit programma zijn:

- het veilig maken en houden van wegen binnen onze gemeente;
- de reguliere werkzaamheden van onze gemeente voor het onderhoud van de wegen (inclusief trottoirs) en fietspaden waarvan wij beheerder zijn, het nemen van verkeersbesluiten als noodzakelijk, alsook het volgen van de verkeersveiligheidsbeleving en oriënteren op kansen voor een veiliger en toegankelijk Rozendaal;
- het zorgen voor goed werkende openbare verlichting.

Specifiek voor 2025 zijn de volgende mutaties opgenomen:

De kosten bij verkeer stijgen in 2026 door het groot onderhoud aan de asfaltweg op de Mr. Van Hasseltlaan.

Beleidsindicatoren

Zie bijlage "Overzicht beleidsindicatoren".

Verbonden Partijen

Bij dit programma horen geen Verbonden Partijen.

Programma 3: Economie

Inleiding

Binnen dit programma werken we aan behoud en ontwikkeling van goede randvoorwaarden op het gebied van economie, toerisme en recreatie.

Beleidsdoel

We dragen waar noodzakelijk bij aan een gezonde en duurzame lokale en regionale economische ontwikkeling.

Wat willen wij bereiken?

Recreatie en toerisme

Op het vlak van recreatie en toerisme heeft Rozendaal een regionale functie vanwege het aantrekkelijke buitengebied met veel natuur. Voor Rozendalers en niet-Rozendalers is het van belang dat dit gebied toegankelijk is. Maar ook dat daarbij een optimale balans wordt bewaard tussen exploitatie en natuurontwikkeling. Voor met name de horeca blijft promotie en ontsluiting van belang.

Lokale economie: ZZP-ers

Het belang voor de lokale economie in Rozendaal is voor het overige beperkt: in ons dorp zijn weinig bedrijven gevestigd en staat de woonfunctie centraal. Rozendaal heeft een relatief groot aantal ZZP-ers met specifieke woon- en werkwensen. We proberen die waar mogelijk te faciliteren.

Regionale economische ontwikkeling

Onze inwoners werken of ondernemen zélf veelal in de regio. Vanuit dit bewustzijn is het van belang dat we in bredere zin met name via de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen initiatieven en projecten steunen die ondersteunend werken voor de regionale economie en de werkgelegenheid. Het via regionale samenwerking stimuleren en faciliteren van gezonde en duurzame economische groei voor onze regio waar ook de inwoners van onze gemeente baat bij hebben.

Wat gaan wij daarvoor doen?

In 2026 voorzien we geen specifieke aandachtspunten om op te pakken binnen dit programma.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	0	0	0	0	0	0
totaal baten	0	0	0	0	0	0
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
3.4 Economische promotie	2.721	2.550	2.627	2.705	2.786	2.870
totaal lasten	2.721	2.550	2.627	2.705	2.786	2.870
Saldo van baten en lasten	-2.721	-2.550	-2.627	-2.705	-2.786	-2.870
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-2.721	-2.550	-2.627	-2.705	-2.786	-2.870

Beleidsindicatoren

Zie bijlage “Overzicht beleidsindicatoren”.

Verbonden Partijen

Bij dit programma horen de Verbonden Partijen:

- Stichting Economic Board regio Arnhem Nijmegen.
- Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen
- Veluwe Alliantie

Voor een nadere toelichting op deze Verbonden Partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Programma 4: Onderwijs

Inleiding

Het programma Onderwijs gaat over de uitvoering van resultaatgericht en integraal onderwijsbeleid. Hierbij denken we aan onderwijshuisvesting, passend onderwijs, volwasseneneducatie en leerplicht.

Beleidsdoel

We willen passende onderwijs- en opvangvoorzieningen faciliteren waar kinderen, jongeren en volwassenen zich kunnen ontwikkelen. Onderwijshuisvesting is een randvoorwaarde.

Wat willen wij bereiken?

Onderwijs

Het gemeentelijk beleid is erop gericht om de wettelijke taken op het gebied van bijvoorbeeld huisvesting en leerplicht uit te voeren. Wij zetten ons in voor een zorgeloze ontwikkeling van schoolgaanden. Daarnaast blijft ook het volwassenenonderwijs en de bestrijding van laaggeletterdheid (NT1 en NT2) van belang, als tweede kans, inburgering of als onderdeel van het levenslang leren of een nieuwe start voor anderstaligen. Op het terrein van laaggeletterdheid en Volwasseneneducatie werken we samen met de gemeente Rheden en onze onderwijs-, welzijnspartners in de regio. Het vervoer van leerlingen, die gebruik maken van de regeling voor het leerlingenvervoer, wordt verzorgd door BVO DRAN.

Onderwijshuisvesting

We stellen ons ten doel om voor kinderen en jongeren duurzame, passende en toegankelijke onderwijsgebouwen te realiseren.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Onderwijs

- 🏠 We continueren in 2026 de (landelijke) aanpak van voor- en vroegschoolse educatie. In het kader van onderwijsachterstandenbeleid richten we ons primair op taalvaardigheid. Wij zoeken ook naar een bredere invulling van achterstanden, waarbij we aandacht hebben voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Deze aanpak is beter toegesneden op de populatie van IKC De Dorpsschool, met een gemiddeld hoge Sociaal Economische Status (SES).
- 🏠 Op het terrein van laaggeletterdheid en Volwasseneneducatie blijven we samenwerken met de gemeente Rheden en onze onderwijs- en welzijnspartners in de regio.

Onderwijshuisvesting

We hebben voor de exploitatie van IKC Dorpsschool de VVE (Vereniging van Eigenaren) IKC Dorpsschool Rozendaal opgericht. De VVE komt minimaal twee keer per jaar bij elkaar. Een bureau is gemandateerd om de activiteiten die passen in het onderhoudsplan voor IKC Dorpsschool uit te laten voeren. Hierdoor zorgen we ervoor dat het onderhoud efficiënter wordt uitgevoerd en de budgetbewaking is verbeterd.

De wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting is in voorbereiding. Op grond hiervan worden gemeenten verplicht een meerjarig Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor de onderwijshuisvesting te ontwikkelen. De wet is in behandeling in de Eerste Kamer. Op grond van de voorliggende concept

wetteksten worden gemeenten verplicht om binnen drie jaar na inwerkingtreding van de Wet planmatige onderwijshuisvesting over een IHP te beschikken. We volgen de voortgang van deze wet en treffen noodzakelijke voorbereidingen. We gaan in 2026 hierover in gesprek met onze school. We voorzien hiervoor externe ondersteuning. De advieskosten hiervoor worden betaald uit de algemene adviespost in programma 0.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	32.789	33.600	34.608	35.646	36.716	37.817
4.2 Onderwijshuisvesting	2.318	0	0	0	0	0
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	64.000	64.000	64.000	64.000	64.000	64.000
totaal baten	99.107	97.600	98.608	99.646	100.716	101.817
Lasten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	82.015	72.440	74.568	76.760	79.018	81.344
4.2 Onderwijshuisvesting	467.599	461.126	485.681	496.505	507.104	507.553
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	112.922	123.495	129.140	132.483	137.669	139.879
totaal lasten	662.536	657.061	689.388	705.748	723.791	728.775
Saldo van baten en lasten	-563.429	-559.461	-590.780	-606.102	-623.075	-626.958
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	113.791	113.921	113.791	113.791	113.791	113.791
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	1.700	1.750	1.800	1.850	1.900
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	113.791	112.221	112.041	111.991	111.941	111.891
Geraamd resultaat	-449.638	-447.240	-478.739	-494.111	-511.134	-515.067

De lasten binnen dit programma hebben betrekking op het onderhoud van de scholen, leerlingenvervoer en volwasseneducatie.

De reguliere taken binnen dit programma zijn:

- het veilig maken en schoonhouden van huisvesting voor het onderwijs;
- het zorgen voor vervoer, zodat iedereen gebruik kan maken van onderwijs; dit leerlingenvervoer wordt verzorgd door BVO DRAN;
- het verstrekken van subsidies en middelen om iedereen onderwijs aan te kunnen bieden.

Specifiek voor 2026 kunnen we de volgende (extra) mutaties verwachten:

- De kostenverhoging kan worden verklaard door een hogere bijdrage aan de VVE IKC Dorpsschool, veroorzaakt door hogere prijsstijgingen voor onderhoud aan installaties en gebouw (€ 14.000).

Beleidsindicatoren

Zie bijlage "Overzicht beleidsindicatoren".

Verbonden Partijen

Bij dit programma horen de volgende Verbonden Partij:

- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN);
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGRSD).

Voor een nadere toelichting op deze Verbonden Partijen verwijzen wij naar paragraaf 6. 'Verbonden Partijen'.

Programma 5: Openbaar groen, sport, cultuur en recreatie

Inleiding

Binnen dit programma zijn verschillende thema's gebundeld tot een programmatische aanpak op gemeentelijk niveau en in regionaal verband om te komen tot randvoorwaarden voor een passend sport- en cultuuraanbod voor de inwoners van de gemeente Rozendaal en voor het stimuleren van een gezonde leefstijl. Waar daar de noodzaak toe is, richten we ons op specifieke doelgroepen, zoals jongeren, ouderen, mensen met een beperking en nieuwkomers. In regionaal verband (Veluwe Alliantie) werken we samen om toeristen te stimuleren naar onze regio te komen en daarnaast de juiste balans te vinden tussen recreatie en natuur op de Veluwe. In de opgaven van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen zetten we ons in het bijzonder in op de Opgave 'Ontspannen Regio' en de Opgave 'Groene Groei'. Op lokaal niveau besteden we aandacht aan ons openbaar groen en erfgoed.

Beleidsdoel

Wij willen de sociale verbinding en leefbaarheid in onze groene gemeente behouden. Wij zien het belang van het culturele- en verenigingsleven in en rondom onze gemeente. Het behoud van ons erfgoed en onze monumenten draagt bij aan onze identiteit.

Wat willen wij bereiken?

Sport & cultuur

Het streven is dat inwoners dagelijks voldoende bewegen (volgens de Nederlandse Bewegnorm) en plezier beleven aan sport. Daarvoor investeren we naar vermogen in voorzieningen voor sport en programma's die sport- en beweegdeelname stimuleren. We zorgen ervoor dat onze jeugd gebruik kan maken van uitdagende en veilige speeltoestellen. Wij streven ernaar dat er voorzieningen zijn en behouden blijven voor culturele activiteiten om te ontmoeten, te ontspannen en cultuur te beleven.

Bibliotheek

Op grond van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) moet elke gemeente haar inwoners toegang verschaffen tot een bibliotheekvoorziening. Dit gebeurt in Rozendaal door subsidiëring van De Zoomerij. Evenals in 2025 ontvangen we ook in 2026, voor het tweede en laatste jaar, de decentralisatie-uitkering Openbare bibliotheken (DU) van € 100.000. Deze DU is bedoeld om de bibliotheken en gemeenten voor te bereiden op een toekomstige zorgplicht, vooruitlopend op een nieuwe WSOB per 1 januari 2027 (WSOB: Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen). Het merendeel van deze middelen (€ 90.000) wordt evenals in Rheden, ingezet voor de bibliotheek.

Monumenten en erfgoed

We willen samen met partners in de erfgoed- en monumentensector én samen met de eigenaren van monumenten (individuele bewoners of stichtingen zoals GLK) de binnen onze gemeente aanwezige monumenten in stand te houden.

Groen

Wij zetten ons in voor behoud en versterking van kwalitatief hoogwaardig openbaar groen, met aandacht voor biodiversiteit, aantrekkelijk voor mens en dier. Dat doen we met het oog op het

behoud van het groene karakter van ons dorp en vanuit het oogpunt van klimaatadaptatie met aandacht ook ter bestrijding van hittestress.

Recreatie

We zetten ons in voor het behoud van passende recreatiemogelijkheden voor onze eigen inwoners én de inwoners van de regio in ons groene buitengebied. Hierbij moet het recreatieve gebruik in balans zijn met de natuur, het milieu en het cultuurhistorisch waardevolle landschap. Dit doen we samen met de terrein beheerende organisaties zoals Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer en de gemeente Rheden. Dergelijke partners spelen een belangrijke rol bij de instandhouding van onze 'groene achtertuin'. Het 'groenblauwe raamwerk', dat is opgesteld vanuit de Opgave Ontspannen Regio in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is een belangrijk ondersteunend element om onze regionale groei in woningen en inwoners op groene wijze te realiseren.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Sport & cultuur

- We zetten Combinatiefunctionarissen Sport, Cultuur en Digitaal Burgerschap in op het primair en voortgezet Onderwijs. Zij voeren activiteiten op deze thema's uit, gericht op voldoende bewegen, cultuurparticipatie, omgaan met (social)media en digitale ontwikkelingen en gezond leven (fysiek en mentaal).
- Samen met de gemeente Rheden zetten we voor de buitensport in Rozendaal een Sportparkmanager in. Deze sportmanager stimuleert de samenwerking tussen sportverenigingen onderling en extern met organisaties uit sport, onderwijs, welzijn en bedrijfsleven (Open Club).
- We zetten samen met Rheden Clubkadercoaching in voor het vergroten van de pedagogische en didactische vaardigheden van (vrijwillige) trainers en coaches bij (sport)verenigingen.
- We begeleiden sportclubs bij het werken aan een Veilig Sportklimaat – een omgeving waarin sporters zich prettig en onbezorgd kunnen bewegen, zowel fysiek als mentaal.
- Wij blijven sporten en bewegen voor inwoners met een beperking stimuleren via de organisatie 'Uniek sporten'. Deze organisatie helpt inwoners met het vinden van een geschikte activiteit, organiseert deskundigheidsbevordering voor clubs, brengt het lokale aanbod in beeld en organiseert (kennismakingen)activiteiten.
- Wij dragen ons steentje bij aan behoud van het culturele aanbod in het Rozendaalse. Dit gebeurt door middel van subsidiëring van kleine lokale initiatieven en organisaties, zoals de Koninklijke Rosendaalsche Kapel en het ZOOM! Festival.
- Samen met gemeente Rheden zijn wij verantwoordelijk voor financiering van onze lokale omroep RTV Rheden Rozendaal. De vijfjarige uitzendvergunning van de lokale omroep loopt in 2025 af. Wij zetten in op continuering van deze samenwerking met RTV Rheden Rozendaal.

Bibliotheek

- Wij blijven de Bibliotheek op School (BOS) ondersteunen. De subsidie BOS maakt deel uit van de reguliere bibliotheeksubsidie met dekking uit OAB-middelen (Onderwijsachterstandenbeleid). Door onze subsidie aan Bibliotheek op School wordt extra geïnvesteerd in voorkómen van laaggeletterdheid in het bijzonder in begrijpend lezen.
- We volgen in reguliere overleggen met de school, kinderopvang en bibliotheek of de huidige inspanningen voldoende resultaat opleveren.

Monumenten en erfgoed

We willen samen met partners in de erfgoed- en monumentensector, en samen met de eigenaren van monumenten (individuele bewoners of stichtingen zoals GLK) de binnen onze gemeente aanwezige monumenten in stand houden.

Groen

Het duurzaam onderhoud van het openbaar groen vormt een belangrijk aandachtspunt binnen het gemeentelijk beleid. Er wordt onderzocht op welke wijze dit onderhoud het meest efficiënt en toekomstbestendig kan worden ingericht. Waar dit mogelijk is, wordt nadrukkelijk ingezet op een werkwijze die bijdraagt aan versterking van de biodiversiteit en daarmee aan een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. Bij veranderingen in de inrichting of het beheer van groenvoorzieningen wordt overleg gevoerd met omwonenden.

Wij pakken op basis van het Bomenplan de vervanging en het onderhoud van bomen planmatig op. Dit betekent dat niet alleen wordt gekeken naar de noodzakelijke vervanging op korte termijn, maar ook naar een langjarige planning die bijdraagt aan een robuust en evenwichtig bomenbestand. Hierbij spelen beleidsdoelen zoals klimaatadaptatie (meer schaduw en verkoeling in de bebouwde omgeving), verbetering van de luchtkwaliteit en versterking van de biodiversiteit een belangrijke rol.

Recreatie

- Onze Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen beoogt 'meer landschap, meer stad': de bouw van nieuwe woningen dient hand in hand te gaan met het behouden, verbinden, verbeteren, uitbreiden en versterken van de groene kwaliteiten van onze leefomgeving. Het buitengebied van Rozendaal is onderdeel van 'de groene achtertuin' van de regio. Wij houden de ontwikkeling bij de GMR in de gaten en dragen daar waar nodig ons steentje bij. In 2026 voorzien we geen specifieke aandachtspunten die thuishoren in dit begrotingsprogramma.
- We werken aan de verdere uitwerking van het Masterplan Veluwezoom (programma 2) die een belangrijke bijdrage zal leveren om de balans tussen recreatie en de natuur te herstellen.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	27.564	24.804	28.740	0	0	0
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	1.527	1.527	100.000	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreati	0	0	0	0	0	0
totaal baten	29.091	26.331	128.740	0	0	0
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	30.645	28.804	32.860	4.244	4.371	4.502
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.254	5.825	5.000	5.150	5.305	5.464
5.5 Cultureel erfgoed	1.900	2.000	2.060	2.122	2.185	2.251
5.6 Media	39.569	43.972	132.000	43.260	44.558	45.895
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreati	154.099	138.318	196.857	215.500	218.151	218.772
totaal lasten	229.466	218.919	368.777	270.275	274.569	276.883
Saldo van baten en lasten	-200.375	-192.588	-240.037	-270.275	-274.569	-276.883
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	2.092	3.258	3.258	3.258	3.258	3.258
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	2.092	3.258	3.258	3.258	3.258	3.258
Geraamd resultaat	-198.283	-189.330	-236.779	-267.017	-271.311	-273.625

Toelichting:

De lasten binnen dit programma hebben betrekking Specifieke Uitkeringen (hier is dan ook een opbrengst voor) voor het in stand houden van sportvoorzieningen, subsidies aan instellingen en het onderhoud van het openbaar groen en speeltoestellen.

De reguliere taken binnen dit programma zijn:

- het bevorderen van sport en cultuur binnen onze gemeente;
- het ondersteunen van onze lokale omroep om onze inwoners goed te kunnen bereiken;
- het onderhouden van het groen en de speelvoorzieningen.

Specifiek voor 2026 kunnen we de volgende mutaties verwachten:

In de raadsvergadering van 16 september 2025 heeft de raad besloten scenario 2 als uitgangspunt te nemen, met de aanvullende opdracht om elementen uit scenario3 te bezien voor overheveling. In 2026 vindt onderzoek plaats; de resultaten en de daaropvolgende besluitvorming worden betrokken in de programma begroting van daaropvolgend jaar. Om uitvoering te geven aan de bijbehorende maatregelen wordt het budget openbaar groen met € 55.000 verhoogd.

Beleidsindicatoren

Zie bijlage "Overzicht beleidsindicatoren".

Verbonden Partijen

Bij dit programma hoort de volgende Verbonden Partij:

- Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen (GMRAN).

Voor een nadere toelichting op deze Verbonden Partij verwijzen wij naar paragraaf 6. 'Verbonden Partijen'.

Programma 6: Sociaal Domein

Inleiding

Dit programma bevat zowel de kern van het sociaal domein als de schil daaromheen. De kern wordt gevormd door de drie stelselwetten: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet. In de schil komen onderwerpen aan de orde zoals kinderopvang, de huisvesting en opvang van nieuwkomers en het verlenen van welzijnssubsidies.

Het sociaal domein is omvangrijk, complex en er spelen continu nieuwe ontwikkelingen. Binnen dit programma beperken wij ons tot de grote lijnen. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar Paragraaf 10 'Sociaal domein'.

Beleidsdoel

Als gemeente willen we in brede zin mogelijkheden scheppen en randvoorwaarden creëren voor het welzijn, de gezondheid en de ontwikkeling van onze inwoners in het algemeen en van specifieke doelgroepen in het bijzonder. Individuele maatwerkvoorzieningen zijn beschikbaar voor inwoners die het (tijdelijk) nodig hebben om deel te kunnen (blijven) nemen aan de samenleving. Hierbij gaat het om kinderen en jongeren die in hun ontwikkeling worden bedreigd, kwetsbare ouderen en vluchtelingen die we, al dan niet tijdelijk, welkom heten in onze gemeente.

Wat willen wij bereiken?

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Op basis van de Wmo bieden we passende ondersteuning aan inwoners in kwetsbare situaties. We doen dat vanuit de wettelijke kaders van de Wmo 2015, waarin de inzet van eigen kracht centraal staat. De ondersteuning varieert van begeleiding en mantelzorgondersteuning tot beschermd wonen voor mensen met een fysieke en/of psychische beperking. De uitvoering is gemandateerd aan de gemeente Rheden; als gemeente Rozendaal sluiten wij aan bij hun beleidslijnen. De ontwikkelingen op het gebied van beschermd wonen, waarbij regionale samenwerking verplicht is, worden toegelicht in paragraaf 10. 'Sociaal domein'.

Jeugdwet

Wij willen de kansen voor jeugdigen in een kwetsbare situatie vergroten. Dit vraagt om stimulering van een veilige, gezonde en kansrijke omgeving waarin kinderen en jeugdigen zich ontwikkelen en hun talenten ontdekken, ongeacht hun achtergrond, beperking of sociaaleconomische status. Om kinderen zo gezond, kansrijk en veilig mogelijk op te laten groeien is een breed laagdrempelig aanbod van vrij toegankelijke voorzieningen aanwezig in de sociale basis, zoals opvoedondersteuning, jeugdinloop, jongerenwerk, schoolmaatschappelijk. Voor sommige kinderen is het nodig om passende specialistische jeugdhulp te bieden. De uitvoering van de Jeugdwet is gemandateerd aan de gemeente Rheden en wij volgen het Rhedens beleid.

Participatiewet

Aandacht voor participatie in brede zin, inclusief maatschappelijke participatie, draagt bij aan arbeidsparticipatie en een geringer beroep op bijstandsuitkeringen, minimaregelingen, schuldhulpverlening en overige zorg en ondersteuning. Daarmee zorgt deze voor een reductie van kosten. De uitvoering van de wetten en regelingen in dit veld zijn gemandateerd aan de gemeente Rheden en wij volgen het beleid van Rheden.

Sociale uitkeringen

Sociale uitkeringen, meer in het algemeen: inkomensregelingen, zijn gericht op de financiële ondersteuning van inwoners voor de noodzakelijke kosten van bestaan. Meer concreet gaat het over het verstrekken van algemene bijstand (inkomen Participatiewet), IOAW, BBZ, bijzondere bijstand en armoedebeleid. Het armoedebeleid hangt samen met schulddienstverlening; deze heeft echter ook betrekking op hogere inkomens. We vergroten de bestaanszekerheid van inwoners die in de knel zitten door hun basisvaardigheden te vergroten, hen te helpen balans te krijgen tussen inkomsten en uitgaven zodat er geen geldzorgen zijn, en hen te laten meedoen op de manier waarop zij dat kunnen.

Welzijnssubsidies

In 2026 zal er een nieuw subsidiekader Welzijnssubsidies worden vastgesteld. Als opvolger van het subsidiekader 'Welzijnssubsidies' 2023-2026. In het nieuwe subsidiekader worden ook de afspraken met gemeente Rheden over de overname van beleidswerkzaamheden worden meegenomen. Ook de Subsidieregeling Sociaal Domein zal worden geëvalueerd en zo nodig herzien.

Opvang en huisvesting nieuwkomers

We willen aan onze gemeentelijke verantwoordelijkheid blijven voldoen en zodoende een bijdrage leveren aan de landelijke en regionale opvang- en huisvestingstekorten voor nieuwkomers, zijnde Oekraïense vluchtelingen, asielzoekers en statushouders. De interne organisatie en de samenwerkingsafspraken met Rheden zijn onvoldoende om met de noodzakelijke expertise en tempo voortgang te boeken op de voorliggende vraagstukken. We daarom de interne organisatie – al-dan-niet door extra projectmatige inzet op ontwikkelvragen wijzigen.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Algemeen

De hieronder benoemde taken worden, waar het de Wmo, de Jeugdwet en de Participatiewet betreft, uitgevoerd door de gemeente Rheden. Wij volgen ook het beleid van de gemeente Rheden, maar blijven te allen tijde zelf verantwoordelijk voor zowel beleid als uitvoering van het sociaal domein.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

- In 2026 blijven wij ons inzetten om de inwoners voorzieningen aan te bieden zoals deze zijn voorgeschreven in de Wmo.
- De komende jaren zetten wij in op het behouden van een sterke en brede sociale basis.

Jeugdwet

De komende jaren zijn de Hervormingsagenda jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming leidend. In regionaal verband wordt samengewerkt om meer preventief en integraler te gaan werken. Voor 2026 markeren we de volgende ontwikkelingen. Deze worden verder toegelicht in Paragraaf 10. 'Sociaal domein'.

- Hervormingsagenda Jeugd
- Aanpassing verordening Jeugdhulp
- Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming
- Versterking lokale teams
- Regionale samenwerking bij complexe hulpvragen.
- Jeugdhulp beschikbaar 2027 en verder

Participatiewet

Bij de Participatiewet denken wij aan werk & inkomen in brede zin, dus inclusief sociale uitkeringen, minimabeleid en schuldhulpverlening.

- 🌸 We zetten ons in om de basisvaardigheden (lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden) van onze inwoners te vergroten. Onze focus ligt daarbij op het bereiken van laaggeletterde inwoners met Nederlands als moedertaal.
- 🌸 We zetten in op preventie en vroegsignalering van schulden om schulden bij jeugdigen en inwoners met een laag inkomen te voorkomen.
- 🌸 We ondersteunen inwoners met een laag inkomen, met specifiek aandacht voor senioren en gezinnen met kinderen.

Opvang en huisvesting nieuwkomers (Oekraïense vluchtelingen, asielzoekers en statushouders)

- 🌸 In 2026 zetten we de personele basis neer om de toenemende druk op de organisatie vanuit deze huisvestingsvraagstukken en de regionale uitruil het hoofd te kunnen bieden. Dit doen we vooralsnog binnen de staande personele kaders. Waar dit leidt tot personele uitbreiding en/of toenemende kosten als gevolg van aanvullende afspraken met Rheden of andere partners wordt daarover geadviseerd.
- 🌸 We blijven participeren in de (sub-)provinciale regietafel (PRT) om de provinciale doelstellingen met betrekking tot de opvang en huisvesting van bijzondere doelgroepen (Oekraïense vluchtelingen, statushouders en asielzoekers).
- 🌸 Huisvesting en inburgering statushouders
Op het gebied van het huisvesten van statushouders zien we dat we in toenemende mate moeite hebben om te voldoen aan de taakstellingen op grond de Huisvestingswet. We willen op een planmatige wijze en in afstemming met de provinciaal toezichthouder in 2026 een aanpak formuleren, gerelateerd aan de taakstelling.
- 🌸 Opvang asielzoekers
We volgen de regionale uitruilafpraak op basis van de Spreidingswet en de landelijke ontwikkelingen op dit vlak en leggen daar waar nodig afspraken in de regio, danwel met Rheden specifiek vast.
- 🌸 Opvang Oekraïners
We vangen tot maart 2026 55 gevluchte Oekraïners op in de opvanglocatie De Bosrank. Daarnaast geven we uitvoering aan het collegebesluit om de opvang al-dan-niet in de huidige vorm voort te zetten, met inachtneming van de daarvoor relevante ontwikkelingen landelijk en internationaal (voortdurende oorlog, beleidsmatige- en financiële kaders vanuit Europa en Rijk, draagvlak lokaal, etc.)

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.623.760	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	105.600	91.586	101.586	104.586	107.676	110.859
6.6 Hulpmiddelen en diensten(WMO)	1.682	10.000	5.000	5.150	5.305	5.464
6.61 Opvang OOR	0	4.504.865	806.138	20.000	20.000	20.000
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	5.540	0	0	0	0	0
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	497.700	0	0	0	0	0
totaal baten	2.234.281	4.606.451	912.724	129.736	132.981	136.322
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.575.889	81.094	85.463	66.097	67.480	68.905
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	11.165	11.500	11.845	12.200
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	0	6.302	6.491	6.685	6.886
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integ	0	0	104.930	108.078	111.320	114.660
6.2 Wijkteams	0	0	0	1	2	3
6.3 Inkomensregelingen	154.356	168.812	175.152	180.294	185.589	191.044
6.4 Begeleide participatie	84.814	82.593	78.551	80.908	83.335	85.835
6.5 Arbeidsparticipatie	1.030	1.120	10.917	11.244	11.581	11.929
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	370.505	40.217	39.517	42.571	44.212	34.731
6.61 Opvang OOR	0	4.472.580	765.430	0	0	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	170.529	156.822	0	0	0	0
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	0	0	61.800	63.654	65.564	67.531
6.712 Begeleiding (WMO)	0	0	26.375	27.166	27.981	28.821
6.713 Dagbesteding (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0	0	0
6.72 Jeugdzorg	545.875	422.618	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	0	0	0	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	0	0	420.000	432.600	445.578	458.945
6.792 PGB Jeugd	0	0	26.265	27.053	27.865	28.700
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	118.400	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid WMO	0	0	126.712	130.514	134.429	138.462
6.92 Coördinatie en beleid	0	305.094	187.534	193.160	198.955	204.924
totaal lasten	3.021.397	5.730.950	2.126.112	1.381.331	1.422.423	1.453.575
Saldo van baten en lasten	-787.116	-1.124.499	-1.213.388	-1.251.595	-1.289.442	-1.317.253
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	0	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	0	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-787.116	-1.124.499	-1.213.388	-1.251.595	-1.289.442	-1.317.253

De lasten binnen dit programma hebben betrekking een groot scala aan sub onderwerpen binnen het sociale domein. Enkele voorbeelden hierbij zijn kinderopvang, vluchtelingenwerk, subsidies, specifieke uitkeringen, opvanglocatie OOR, uitkeringen, woonvoorzieningen en jeugdhulp.

De reguliere taken binnen dit programma zijn grotendeels belegd bij de gemeente Rheden. Zij voeren de onder andere onderstaande werkzaamheden voor ons uit:

- het verstrekken van uitkeringen;
- het verzorgen van de uitvoering WMO;
- het mogelijk maken van de zorg voor de jeugd;
- het verzorgen van het inburgeringsaanbod;
- het voeren van de administratie in de breedste zin van het woord voor de Rozendaalse cliënten;
- het vormen van besluitvormingsstukken voor het college en de raad van Rozendaal;
- het bijdragen aan het opstellen van financiële producten;
- het vormen van beleidsstukken.

Voor 2026 zijn er specifieke de volgende specifieke mutaties te melden:

Door een verschuiving in kosten dalen de subsidies in het sociaal domein. De kosten voor de participatiewet/bijstand nemen toe met € 48.000 als gevolg van instroom. De kosten voor de sociale werkvoorziening nemen toe met bijna € 10.000. De kosten voor het vraagafhankelijke vervoer dalen met een bedrag van € 9.000. De kosten voor huishoudelijke hulp zijn op basis van de recente cijfers verhoogd met € 19.000. De kosten voor jeugdhulp zijn op basis van ervaringscijfers opgehoogd met een bedrag van € 54.000. De uitvoeringskosten voor jeugd en Wmo samen stijgen met € 20.000.

Beleidsindicatoren

Zie bijlage “Overzicht beleidsindicatoren”.

Verbonden Partijen

Bij dit programma horen de volgende Verbonden Partijen:

- Veilig Thuis
- Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland (MGR)
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)

Voor een nadere toelichting op deze Verbonden Partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Programma 7: Volksgezondheid en milieu

Inleiding

Binnen dit programma werken we aan het Lokaal Preventieakkoord Rheden-Rozendaal, met als speerpunten gezonde leefstijl, financiële gezondheid en de aanpak van eenzaamheid. Ook omvat dit programma de taken in het kader van een klimaatadaptatie en energietransitie, een leefbaar milieu en afvalverwerking, alsook waterberging en bestrijding van ongedierte. Waar nodig stellen we lokale kaders, bijvoorbeeld in de Algemene Plaatselijke verordening (APV) en de Afvalstoffenverordening.

Beleidsdoel

Wij werken aan de gemeentelijke opgaven rondom het brede begrip duurzaamheid en publieke gezondheid.

Wat willen wij bereiken?

Volksgezondheid

We willen, aanvullend op rijksbeleid en in samenwerking met de regio in de GGD (onderdeel van onze VGGM), een bijdrage leveren aan de algemene gezondheid van onze inwoners. We streven ernaar dat gezonde keuzes nog meer een gewoonte zijn. We stimuleren simpele keuzes en aanpassingen in het dagelijks leven die helpen om gezond, sterk en vitaal te blijven. De focus ligt op mentale veerkracht bij jeugdigen en jongvolwassenen en actief en sterk ouder worden. We helpen inwoners gezonde keuzes te maken met voorlichting, communicatie, een gezonde leefomgeving en het letterlijk laten ervaren van gezonde keuzes. Gezonde keuzes gaan over voldoende bewegen, gezonder eten en drinken, een rookvrij leven, bewust omgaan met alcohol/drugs en mentale rust.

Riolering

We willen een rioleringsstelsel op peil houden dat voldoet aan de eisen van deze tijd. Voor zover mogelijk willen we in specifieke straten of buurten de wateroverlast bij hevige regenval verminderen.

Afval

We willen ons beleid ten aanzien van de hoeveelheid hergebruik grondstoffen doorzetten en daarmee het aantal kilo's restafval per huishouden doen afnemen. Ook willen wij een goede service blijven leveren aan onze bewoners door voorzieningen aan te bieden waardoor onze bewoners hun grondstoffen/restafval op een doelmatige wijze kunnen aanbieden.

Energieneutraal Rozendaal

Onze doelstelling én de landelijke doelstelling, om uiterlijk in 2050 alle gebouwen aardgasvrij te hebben en als gemeente CO2 neutraal te zijn, is ambitieus en ingrijpend. We zetten de ingezette beleidskoers richting een energieneutraal Rozendaal in 2050 voort.

Begraafplaats en crematie

Onder meer op grond van de Wet op de lijkbezorging hebben gemeenten een zorg voor de organisatie van begraafplaatsen. In Rozendaal geven we vorm en inhoud aan die verplichting door de begraafplaats Rosendaal te beheren en onderhouden, alsook door uitvaarten te faciliteren (onder meer grafgraven).

Wat gaan wij daarvoor doen?

Volksgezondheid

- We voeren het programma 'Actief Ouder Worden' uit, gericht op meer bewegen in de buurt, sterk blijven en valpreventie.

- We continueren het Sport- en Preventieakkoord Rheden-Rozendaal tot met 2026. Met subsidie, het leggen van verbindingen en inspiratiesessies ondersteunen we daarmee gezonde, sociale en sportieve initiatieven van inwoners en lokale organisaties.
- We nemen deel aan het programma 'Velp-Rozendaal Samen Gezond 2030': een gezamenlijke aanpak van gemeenten Rheden-Rozendaal, Stichting EenPlus, Incluzio en partners uit eerstelijnszorg en Sociaal Domein om gezondheidsvaardigheden van inwoners te vergroten.
- Op basis van de Landelijke Routewijzer Houtstook en landelijk onderzoek werken we in samenwerking met de gemeente Rheden een aanpak op het gebied van houtstook en overlast uit. Gericht op enerzijds communicatie en bewustwording, anderzijds regelgeving en handhaving.
- Via Incluzio zetten we de aanpak 'Welzijn op Recept' in om welzijnsvragen vroegtijdig te signaleren en normaliseren.

Riolering

- We voeren planmatig het op 27 september 2022 vastgestelde vGRP (verbreed Gemeentelijk rioleringsplan) uit.
- We gaan in 2026 samen met de gemeente Rheden uitvoering geven om de wateroverlast op de Kapellenberglaan en omgeving en de componistenwijk in Velp te verminderen. De kosten die gemoeid zijn met de uitvoering worden voor 30% gefinancierd uit de DPRA (Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie). Het overige deel van de kosten wordt bekostigd uit het vastgestelde vGRP.

Afval

De gemeente heeft volgens de Wet milieubeheer de plicht tot (de organisatie van) de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Hieronder valt onder andere de huis-aan-huis inzameling van restafval, gft-afval en PBD (verpakkingsmateriaal), de inzameling van grof huishoudelijk afval en het recycleplein (aanbieden restafval en te hergebruiken grondstoffen).

Sinds 1 oktober 2025 maken wij gebruik van het recycleplein van Circulus in Doesburg voor het wegbrengen van het grof huishoudelijk afval. Met ingang van 1 januari 2026 gaan wij gebruik maken van de inzameldiensten van Circulus, waar wij aandeelhouder van worden.

Energieneutraal Rozendaal

We werken door aan de uitvoering van de op 13 september 2022 vastgestelde Uitvoeringsagenda Rozendaal 2023-2050 en, zodra deze is vastgesteld, vanuit het nieuwe Programma Duurzaamheid 2026-2030. In dit Programma staan de ambities, projecten en de bijbehorende financiering beschreven van het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Rozendaal. De overkoepelende doelstelling is het streven naar een energie neutraal Rozendaal in uiterlijk 2050. Het Programma Duurzaamheid 2026-2030 zet in op een effectieve voortzetting van de ingezette werklijnen ten behoeve van de energietransitie in Rozendaal (energiebesparing, duurzame opwek, duurzame warmte en bewustwording & communicatie) en de (begrotingstechnische) borging voor de komende jaren. De uitvoering van de uitvoeringsagenda 2023-2025 ligt op koers. De focus op energiebesparing en duurzame warmte blijft bestaan, waarbij we de aanpak verder verbreden naar een meer praktische ondersteuning van bewoners bij het verder verduurzamen van hun woning zoals gezamenlijke inkooptrajecten, energieadvies, subsidies en duurzaamheidsleningen.

Ook gaan we verder met het Soorten Management Plan (nodig om verder te kunnen met de verduurzaming van woningen) en het Warmteprogramma (opvolging van de Transitie Visie Warmte; wettelijke verplichting).

Voor de personele invulling worden de middelen vanuit de CDOKE-gelden ingezet; voor het uitvoeren van trajecten en projecten worden de middelen vanuit de reserve Energietransitie ingezet.

Begraafplaats en crematie

Monumentale graven en beheer historische begraafplaats

Op de begraafplaats Rosendaal bevinden zich diverse monumentale en historische graven waarvoor de rechthebbenden niet of nauwelijks meer traceerbaar zijn. Er wordt onderzocht in hoeverre er nog rechthebbenden bekend zijn. De uitkomsten van dit onderzoek vormen de basis voor een plan van aanpak gericht op het beheren en behouden van deze graven. De gemeente streeft ernaar om de cultuurhistorische waarde van de begraafplaats en de historische grafmonumenten te behouden. Deze ambitie is vastgelegd in een beheervisie. Daarbij wordt ook onderzocht de beheerverordening te actualiseren.

Waterhuishouding begraafplaats

Om de begraafplaats toegankelijk en goed begaanbaar te houden, worden jaarlijks maatregelen getroffen om de waterproblematiek structureel aan te pakken. In 2026 wordt verdere uitvoering gegeven aan het meerjarige plan voor verbetering van de waterhuishouding. Hiermee wordt bijgedragen aan een duurzame inrichting en het behoud van de toegankelijkheid van de begraafplaats voor alle bezoekers.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
7.1 Volksgezondheid	24.189	31.135	20.554	0	0	0
7.2 Riolering	160.300	160.300	165.109	170.062	175.164	180.419
7.3 Afval	226.344	244.808	307.927	315.277	318.952	327.704
7.4 Milieubeheer	185.147	90.050	172.850	174.096	186.496	186.795
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	101.071	88.676	84.500	85.000	85.000	85.000
totaal baten	697.050	614.969	750.940	744.435	765.612	779.918
Lasten						
7.1 Volksgezondheid	111.637	118.760	117.288	99.636	102.625	105.704
7.2 Riolering	105.834	120.346	111.589	133.927	124.392	131.230
7.3 Afval	206.837	169.740	233.059	230.749	233.705	234.058
7.4 Milieubeheer	281.844	221.050	289.635	287.585	281.889	282.410
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	39.835	51.920	40.277	40.808	41.184	41.117
totaal lasten	745.987	681.816	791.847	792.705	783.795	794.518
Saldo van baten en lasten	-48.937	-66.847	-40.907	-48.269	-18.183	-14.600
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	41.101	103.419	84.060	74.010	56.153	53.393
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	36.000	0	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	5.101	103.419	84.060	74.010	56.153	53.393
Geraamd resultaat	-43.836	36.572	43.152	25.741	37.970	38.793

Toelichting:

De kosten bij volksgezondheid stijgen door kosten die worden bekostigd uit de SPUK (zie ook inkomsten). De kosten milieubeheer vallen wat lager uit door aanpassingen in het werkprogramma van de ODRA. De opbrengsten rioolrecht vallen iets lager uit dan eerder was opgenomen en is in lijn gebracht met eerdere jaren. De opbrengsten afvalstoffenheffing vallen hoger uit. De opbrengsten grafleges/verkoppen zijn verlaagd op basis van ervaringscijfers van de laatste paar jaar.

De reguliere taken binnen dit programma zijn:

- het regievoeren op de uitvoering van de taken rondom de volksgezondheid;
- het zorgen voor een adequate riolering;
- de regie voeren op het ophalen en juist verwerken van het afval;
- het onderhouden van onze begraafplaats.

Beleidsindicatoren

Zie bijlage “Overzicht beleidsindicatoren”.

Verbonden Partijen

Bij dit programma hoort de volgende Verbonden Partijen:

- Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)
- GGD als onderdeel van de Veiligheids-en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)

Voor een nadere toelichting op deze Verbonden Partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Programma 8: Volkshuisvesting, ruimtelijke ontwikkeling en stedelijke vernieuwing

Inleiding

Binnen dit programma geven we uitvoering aan wettelijke taken op het terrein van huisvesting, bouw- en woningtoezicht en ruimtelijke ordening. Dit programma spreekt zich uit over ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente Rozendaal. Binnen dit programma worden afwegingen gemaakt voor initiatieven met inachtneming van de aanwezige kwaliteiten in zowel het groen als de (historische) bebouwing.

Beleidsdoel

We willen het prettige woon- en leefklimaat te behouden en zo mogelijk te verbeteren. Hierbij willen we een bijdrage leveren aan de lokale en regionale behoeftes binnen de fysieke leefomgeving waarbij we de aanwezige waarden van het mooie en groene kasteeldorp respecteren.

Wat willen wij bereiken?

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

We willen onze herkenbare en groene woon- en leefomgeving behouden en ontwikkelen. Onze reguliere werkzaamheden op het gebied van vergunningverlening en toezicht en handhaving dragen daaraan bij. De Omgevingswet biedt de gemeente een instrumentarium om integraal te kijken naar de opgaven die leven in het fysieke domein. Het Omgevingsplan wordt de juridische basis onder ons ruimtelijke beleid. De bandbreedte van mogelijkheden krijgt daarin de grondslag. Het huidige VTH-beleid is verouderd en past niet binnen de Omgevingswetsystematiek. Dit wordt in 2026 geactualiseerd op basis van het beleid van de gemeente Rheden en de Omgevingsdienst die voor een gedeelte van de uitvoering van de VTH taak verantwoordelijk is.

Volkshuisvesting

We werken, ook in regionaal verband, aan 'groene groei' in de regio Arnhem-Nijmegen (Groene Metropoolregio) ligt voor de komende jaren een enorme bouwopgave. Hierbij heeft de regio zichzelf als doel gesteld om de invulling van deze opgave zo vorm te geven dat het meerwaarde oplevert voor alle inwoners: dus het ontwikkelen van nieuwe woningen in samenhang met werkgelegenheid, mobiliteit en groen. Uit het woonbehoefte-onderzoek blijkt dat ook in Rozendaal de noodzaak is om woningen toe te voegen. Dit werken we verder uit in het Volkshuisvestingsprogramma, een verplicht programma onder de Omgevingswet.

Invoering Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Omgevingswet vereist dat de gemeente optreedt als één overheid en zorgdraagt voor een inhoudelijk integrale afweging met alle betrokken overheden. Samenwerking met verschillende ketenpartners zoals provincie en Omgevingsdienst Arnhem (ODRA) is hierin essentieel.

Nadeelcompensatie (voorheen planschade)

De behandeling van planschadeverzoeken behoort tot het reguliere werk (en capaciteit) binnen dit programma. Op het moment dat een bestemmingsplan een verandering in de bouw- of gebruiksmogelijkheden met zich meebrengt kan er planschade ontstaan. Inwoners kunnen hiervoor een verzoek indienen bij het college. De afwikkeling van verzoeken vindt plaats binnen strikte wettelijke kaders.

Wat gaan wij daarvoor doen?

Vergunningverlening, toezicht en handhaving

Het huidige beleidskader op het gebied van VTH moet worden aangepast op de nieuwe wettelijke kaders. Dit gebeurt in samenspraak met de gemeente Rheden en de Omgevingsdienst die beide verantwoordelijk zijn voor een gedeelte van de uitvoering van onze taken.

In 2025 is een toename gesignaleerd van het aantal reguliere aanvragen voor Omgevingsvergunningen. We verwachten deze ook in 2026 te zien. Ramingen worden hierop aangepast ook richting gemeente Rheden die ons ondersteunt met het toezicht. De Wet kwaliteitsborging vraagt een andere manier van toezicht waar we ons in 2026 op gaan voorbereiden omdat dan naar verwachting de eerste woningen die onder deze wet vallen gebouwd gaan worden.

Volkshuisvesting

In het woonbehoefteonderzoek dat uitgevoerd is in 2024 is een actueel beeld geschetst van de woonbehoefte in Rozendaal. Daarnaast werken we in 2026 verder in uitvoering van regionale (uitruil)afspraken en landelijke verplichtingen om te voldoen aan de taakstellingen in het huisvesten van bijzondere doelgroepen, waaronder statushouders. We investeren in de relatie met woningcoöperatie Vivare op het gebied van huisvesting van aandacht groepen (waaronder statushouders), verduurzaming en onze volkshuisvestingsopgave. We geven daarmee ook uitvoering aan de relevante wet- en regelgeving waaronder de nog vast te stellen Wet regie op huisvesting. Dit wordt in het Volkshuisvestingsprogramma, een verplicht programma onder de Omgevingswet, verder uitgewerkt.

In de concept-Omgevingsvisie zijn verschillende mogelijke locaties omschreven waar op kleine schaal gebouwd kan worden. In het programma worden deze locaties verder onderzocht op haalbaarheid en wordt een koppeling gemaakt met woningtypes en doelgroepen.

Omgevingswet

Rozendaal voldoet vooralsnog aan de minimale eisen voor implementatie van de Omgevingswet. Tegelijkertijd ligt er nog veel werk om de wet naar behoren te implementeren. Met het werken in programma's is een start gemaakt in 2025 en zal in 2026 voortgezet worden. Het omzetten van het tijdelijke Omgevingsplan (de bruidsschat) naar een definitief plan is voorzien voor de komende jaren. De wettelijke deadline hiervoor is 1 januari 2032. Hiervoor worden regionaal veel initiatieven genomen, ook voor afstemming van regels in het Omgevingsplan.

In 2025 is een start gemaakt met het werken in programma's, het plan voor onderhoud van bomen en wegen is kaderstellend aangeboden aan de raad. In 2026 zal het programma Volkshuisvesting en het duurzaamheidsprogramma volgen.

Nadeelcompensatie

De verordening nadeelcompensatie is in 2023 vastgesteld door de gemeenteraad. In 2025 zijn de procedures rondom nadeelcompensatie voor de Dorpsschool Rozendaal afgerond. Nieuwe procedures zijn in 2026 niet voorzien.

Wat mag het kosten?

	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
8.1 Ruimtelijke Ordening	9.237	0	0	0	0	0
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	0	0	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	67.114	25.000	50.000	51.500	53.045	54.636
totaal baten	76.351	25.000	50.000	51.500	53.045	54.636
Lasten						
8.1 Ruimtelijke Ordening	109.028	14.135	34.559	34.996	35.446	35.909
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	8.728	0	0	0	0	0
8.3 Wonen en bouwen	74.866	77.840	80.175	82.580	85.058	87.610
totaal lasten	192.622	91.975	114.734	117.576	120.504	123.519
Saldo van baten en lasten	-116.271	-66.975	-64.734	-66.076	-67.459	-68.882
0.10 Mutaties reserves (onttrekking)	63.793	0	0	0	0	0
0.10 Mutaties reserves (toevoeging)	0	0	0	0	0	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen	63.793	0	0	0	0	0
Geraamd resultaat	-52.479	-66.975	-64.734	-66.076	-67.459	-68.882

Toelichting:

De kostentoeename wordt grotendeels veroorzaakt door hogere kosten BAG. De opbrengsten dalen door een bijstelling van de baten van de omgevingsvergunningen bouwen.

Beleidsindicatoren

Zie bijlage "Overzicht beleidsindicatoren".

Verbonden Partijen

Bij dit programma horen de volgende Verbonden Partijen:

 Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen

 Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)

Voor een nadere toelichting op deze Verbonden Partijen verwijzen wij naar de paragraaf Verbonden Partijen.

Paragrafen

Paragraaf 1: Lokale heffingen

Lokale heffingen zijn inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen en leges. De belangrijkste heffingen in Rozendaal zijn de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Hieronder wordt een beeld gegeven van de tarieven en de kwijschelding.

Uitgangspunten:

- de tarieven voor rioolheffing moeten kostendekkend zijn;
- de tarieven voor afvalstoffenheffing moeten kostendekkend zijn;
- de OZB en overige tarieven worden in principe jaarlijks aangepast met het inflatiepercentage (2025: 2%). In 2025 is daar een aanvullende stijging bovenop gekomen van x%. De komende jaren is er ook een aanvullende verhoging nodig.

Rioolheffing

Uitgangspunt is een kostendekkend tarief wat een uitvloeisel is van de in het rioleringsplan (vGRP) opgenomen kosten en investeringen. Het tarief rioolheffing wordt vastgesteld aan de hand van het laatst vastgestelde vGRP (27 september 2022). De uitkomsten hiervan bepalen het rioolrecht voor de komende jaren.

	2023	2024	2025	2026
Rioolheffing	€ 220	€ 220	€ 220	€ 222

Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt is een kostendekkend tarief. De kosten nemen toe als gevolg van de hogere inflatie die nog doorwerkt in 2025. De tariefsverhoging zal ongeveer € 50 bedragen voor 2026.

	2023	2024	2025	2026
1-2 persoonshuishouden	€ 251	€ 274	€ 274	€ 325
3 of meerpersoonshuishouden	€ 283	€ 309	€ 309	€ 360

Onroerend zaakbelasting (OZB)

In de begroting 2025 is besloten tot een extra verhoging van de ozb met het oog op de financiële vooruitzichten. Daarmee is een start gemaakt met het groeien van onze ozb tarieven naar een regionaal gemiddelde. Ieder jaar wordt opnieuw gekeken naar de noodzaak tot verhoging van de tarieven. Gezien de voorziene tekorten wordt deze lijn doorgezet. Voor 2026 wordt een tariefverhoging doorgevoerd van 3% voor inflatie en een extra verhoging van 20,6%.

	2023	2024	2025	2026
OZB eigenaar woningen	0,0790%	0,0823%	0,0885%	0,1094%
OZB eigenaar niet-woningen	0,1536%	0,1599%	0,1721%	0,2127%
OZB gebruiker niet-woningen	0,1235%	0,1286%	0,1384%	0,1711%

Kwijschelding

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijschelding van de gemeentelijke belastingen. Dit is het geval als aan de voorwaarden voor kwijschelding van de invorderingswet is voldaan.

Lastendruk

Door bovenstaande tariefswijzigingen zal de belastingdruk voor de inwoners van Rozendaal voor een gemiddeld gezin stijgen met 17,7%.

Kostendekkendheid tarieven

In onderstaande tabel is het kostendeckingspercentage van de afzonderlijke producten en het geheel opgenomen.

Soort leges	Kosten incl. overhead en btw	Geraamde opbrengst	Dekkingspercentage
Burgerlijke stand	106.603	45.632	43%
Huwelijken	26.786	14.420	54%
APV-vergunningen	6.336	515	8%
Reinigingsrecht	283.397	280.700	99%
Rioolrecht	169.541	165.109	97%
Grafleges/rechten	84.491	84.500	100%
Omgevingsvergunning bouwen*	58.673	50.000	85%
Totaal	735.828	640.876	87%

Rioolrecht

Door schommelingen in kosten heeft het kostendeckingspercentage jaarlijks een lichte afwijking van 100%. Over elke planperiode komt dit jaarlijkse gemiddeld uit op 100%. Omdat de afwijkingen (zowel begroting als jaarrekening) gering zijn, worden deze verrekend met het exploitatiesaldo.

Door de kleine schaal van Rozendaal is een aantal leges c.q. producten niet kostendekkend te krijgen. Voor rijbewijzen en reisdocumenten gelden voorgeschreven maximumtarieven terwijl de vaste kosten relatief hoog zijn (mede door de kleine aantallen).

Voor overige vergunningen (waaronder APV) en producten is de legesplicht gedeeltelijk afgeschaft omdat de kosten die met de heffing en invordering daarvan te maken hebben hoger zijn dan de (reëel in rekening te brengen) opbrengsten. Dit geldt niet voor rioolrecht, afvalstoffenheffing en in mindere mate de grafleges/rechten en omgevingsvergunningen. De wijze van kostentoerekening is opgenomen in de financiële verordening die door de raad is vastgesteld.

Paragraaf 2: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft antwoord op de vraag in hoeverre een gemeente in staat is om niet afgedekte risico's op te vangen met gereserveerde financiële middelen (weerstandscapaciteit).

Voldoende weerstandsvermogen zorgt ervoor dat de uitvoering van taken en het voorzieningenniveau bij financiële tegenslagen gegarandeerd blijven. Voldoende weerstandsvermogen gaat over twee vragen:

1. Welke risico's lopen we?
2. Wat is de beschikbare weerstandscapaciteit?

Risico's

Een risico is de kans op het optreden van een gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente. Een gemeente loopt tal van risico's die we in meer of mindere mate kunnen inschatten en beheersen. Gemeentelijke risico's kunnen voortkomen uit de politiek, de aansprakelijkheid, de strategie, financiële samenwerking, het bedrijfsproces en het milieu. Daarnaast zijn zaken als Verbonden Partijen, opneinderegelingen en grondexploitaties bekende onderwerpen waar de gemeente belangrijke risico's loopt.

Risicoprofiel

Er zijn meer methoden om een gekwantificeerd risicoprofiel op te stellen, uiteenlopend van meer wetenschappelijke methoden tot meer praktische modellen. Voor alle methoden geldt dat ze geen 100% garantie bieden op volledigheid. Het gaat er immers om risico's zo goed mogelijk te benoemen waar nog niet op één of andere manier in is voorzien. De eigenschap van een risico is echter dat men niet weet wat, wanneer of hoe het zich aandient. Voor deze paragraaf kiezen we voor een pragmatische aanpak. Basis voor het risicoprofiel is een organisatie brede inventarisatie van risico's die tweemaal per jaar plaatsvindt (begroting en rekening). Deze hebben we zo goed mogelijk gekwantificeerd en voorzien van een risicoscore (kans x impact), op basis van de volgende tabellen.

Kans	Score
Gering (minder dan 1 x per 4 jaar)	1
Gemiddeld (ongeveer 1 x per 4 jaar)	3
Hoog (minimaal 1 x per jaar)	5

Financieel gevolg	Score
Gering (< 0,1% omzet = < € 5.000)	1
Beperkt (> 0,1% omzet < 0,5 % omzet = tussen € 5.000 en € 25.000)	2
Groot (> 0,5 % omzet = > € 25.000)	3

Omzet: lasten programma's Rozendaal (begroting 2023: afgerond € 4,6 miljoen)

De risicoscore komt tot stand door de kans te vermenigvuldigen met de impact. Hoe hoger de score hoe groter het risico. De uitkomst zetten we af tegen de volgende tabel:

Ranking	Gevolg
Scores ≥ 10	Hoog risico. Als het een financieel risico betreft dient weerstandsvermogen aanwezig te zijn.
$5 < \text{Scores} < 10$	Beperkt risico. Als het een structureel financieel risico betreft wordt deze voor 25% meegeteld voor het aanhouden van een weerstandsvermogen (spreiding over 4 jaar). Een incidenteel risico wordt voor 50% meegenomen.
Scores < 5	Gering risico. Voor zover het financiële gevolgen betreft worden die geacht binnen de reguliere bedrijfsvoering gedragen te kunnen worden.

De risicoscore houdt ook rekening met het feit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. Wanneer hiermee geen rekening wordt gehouden is de kans groot dat een behoorlijk deel van het vermogen (ofwel algemene reserve) onnodig geblokkeerd wordt.

Structureel of incidenteel

Van belang is onderscheid te maken tussen risico's met structurele en incidentele effecten, in het profiel is dit onderscheid ook aangebracht. Risico's met structurele effecten hangen meestal samen met de bedrijfsvoering zoals rente of hogere kosten vanwege een hoger aantal bijstandontvangers. Wanneer dit soort risico's zich voordoen dienen ook structurele maatregelen genomen te worden door ze mee te nemen in het financieel meerjarig perspectief. Het kan zijn dat het perspectief hiervoor op korte termijn geen ruimte biedt en dat moet worden omgebogen binnen de begroting. Om die reden wordt het risico voor 100% meegenomen wanneer het hoog is en voor 25% wanneer het beperkt is om het eerste jaar eventueel te overbruggen met behulp van het weerstandvermogen. Wanneer zich een incidenteel risico voordoet dient deze in principe ineens ten laste van de weerstandscapaciteit gebracht te worden, wanneer deze niet kan worden opgevangen in het rekeningresultaat.

Weerstandscapaciteit

Voor een oordeel over ons weerstandvermogen is naast het risicoprofiel ook een inschatting van onze weerstandscapaciteit nodig. Ook hierbij wordt in principe onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele middelen. Bronnen van weerstandscapaciteit zijn de algemene reserve, vrij aanwendbare bestemmingsreserves, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorziene uitgaven.

Stille reserves kunnen hierbij ook een rol spelen. Het betreft eigendommen die lager zijn gewaardeerd (boekwaarde) dan de waarde in het economisch verkeer (bij gebouwen is uitgegaan van de WOZ-waarde). Omdat deze niet onmiddellijk in een feitelijk dekkingsmiddel kunnen worden omgezet, laten we deze voortaan bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing. We benoemen deze wel zoals voorheen.

Omschrijving	Boekwaarde	Economische/	Stille reserve
Kerklaan 1 en 3	0	1.148.000	1.148.000
Werf	0	149.000	149.000
Totaal	0	1.297.000	1.297.000

De obligaties zijn inmiddels afgelost en staan niet meer in dit overzicht.

Structureel

Dit wordt vooral gevormd door de onbenutte belastingcapaciteit (en dan vooral OZB aangezien er al voor 100% dekking is gekozen voor afval en riool) en het bedrag voor onvoorziene. De onbenutte belastingcapaciteit kan berekend worden door aansluiting te zoeken bij artikel 12 van de financiële verhoudingswet.

Artikel 12

Bij een eventuele 'artikel 12-aanvraag' geldt ook een normtarief voor de OZB als één van de toelatingseisen. In dat geval dient een gemeente minimaal 20% meer OZB te heffen dan het landelijk gemiddelde. Op basis van die norm bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit voor de gemeente Rozendaal ongeveer € 354.000.

Echter, de feitelijke hoogte van de onbenutte belastingcapaciteit (met uitzondering van een artikel 12-aanvraag) is vooral een politieke keuze. Op basis van het gewenste financiële beleid is er feitelijk geen onbenutte belastingcapaciteit, uitgezonderd een inflatieverhoging. Om die reden is in onderstaand overzicht alleen € 1 voor onvoorziene uitgaven opgenomen voor de structurele weerstandscapaciteit.

Incidenteel

De incidentele weerstandscapaciteit wordt bepaald door de som van alle reserves waaraan nog geen specifieke bestemming is gegeven en eventuele bestemmingsreserves zonder concrete verplichting die daardoor her-bestemd kunnen worden. Voor de berekening van de weerstandscapaciteit beperken we ons tot de algemene reserve. De overige reserves hebben in principe allemaal een bestemming waarvan het niet wenselijk is om deze opnieuw te bestemmen. Het genoemde bedrag betreft de geraamde stand per 1-1-2026.

Structureel	
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Onvoorzien (gemiddeld obv meerjarenbegroting)	1
subtotaal structureel	1
Incidenteel	
Algemene reserve	3.688.131
Totale weerstandscapaciteit	3.688.132

Risicoprofiel

Onderwerp	Risico/oorzaak	Beheersmaatregel	K	I	Bedrag	Risico score	%	Bedrag
Open einde regelingen								
WWB	Meer aanvragen	Geen, conjunctuurgevoelig	3	2	15.000	6	25%	3.750
WMO	Meer aanvragen	Geen, wel optie om beleid aan te passen	3	3	40.000	9	50%	20.000
Jeugdzorg	Meer aanvragen	Geen, wel optie om beleid (gedeeltelijk) aan te passen	3	3	100.000	9	50%	50.000
Kinderopvang	Meer aanvragen SMI	Geen	3	1	5.000	3	0%	0
Leerlingenvervoer	Meer aanvragen	Geen	3	2	15.000	6	25%	3.750
Beschermd wonen	Meer aanvragen	Geen	3	3	70.000	9	50%	35.000
Overige risico's met structureel effect								
Algemene uitkering	Schommelingen in het gemeentefonds	Geen	3	3	100.000	9	25%	25.000
Renterisico (uitgaven)	Schommelingen op de geld- en kapitaalmarkt	Op dit moment geen lening en anders wordt dit risico afgedekt via de renterisiconorm	1	1	0	1	0%	0
Renterisico (inkomsten)	Daling van rentevergoeding over uitgezette eigen middelen	Door de gestegen rente heeft rozendaal weer rente-inkomsten, zekerheid creëren door langere wegezetting van middelen.	3	3	200.000	9	25%	50.000
Kapitaalgoederen	Onvoorzien en onverwacht onderhoud aan gebouwen of wegen	Actuele beheerplannen en periodiek inspectie	3	3	50.000	9	25%	12.500
Verduurzaming vastgoed/tractie	Verplichtingen tot verduurzaming kunnen aanzienlijke kosten veroorzaken	Anticiperen op regelgeving en ontwikkelingen meenemen in de begroting	3	3	50.000	9	25%	12.500
Klimaat/droogte	Door veranderend klimaat ontstaan er problemen met vegetatie, riool en water	Anticiperen op wetgeving en ontwikkelingen en meenemen in de begroting	3	3	100.000	9	25%	25.000
Kortleven pensioen wethouders	Het vroegtijdig overlijden van een (ex) bestuurder kan financiële consequenties hebben (verzekerbaar)	Verzekeren danwel opvangen binnen weerstandsvermogen	1	3	50.000	3	0%	0
Wachtgeldverplichtingen bestuurders	Bij mutaties in het college kunnen wachtgeldverplichtingen ontstaan	Verzekeren danwel opvangen binnen weerstandsvermogen	3	3	100.000	9	25%	25.000
Juridische procedures	Bewaren en rechtszaken bij projecten en/of belissingen	Binnen projectplannen en besluitvorming aandacht voor hebben	3	2	25.000	6	25%	6.250
Gemeenschappelijke regelingen	Het algemeen bestuur kan besluiten nemen met financiële consequenties waaraan de gemeente vanwege de constructie gehouden is	Feitelijk niet aanwezig	3	3	50.000	9	100%	50.000
Personeel	Lastig vervulbare vacatures waardoor externe inhuur noodzakelijk is	Aantrekkelijke werkgever blijven	3	3	50.000	9	50%	25.000
Veranderende wetgeving	Aanpassing in wetgeving leveren kosten op die niet altijd voldoende worden gecompenseerd	Anticiperen op ontwikkelingen	3	3	50.000	9	50%	25.000
					subtotaal structureel 368.750			

Onderwerp	Risico/oorzaak	Beheersmaatregel	K	I	Bedrag	Risico score	%	Bedrag
Risico's met incidenteel effect								
Ramp c.q. groot incident	Gemeente wordt door bijvoorbeeld het ministerie niet volledig gecompenseerd voor de kosten die gemaakt zijn	Feitelijk niet aanwezig	3	3	50.000	9	50%	25.000
Rechtspositionele consequenties	Binnen elk bedrijf kunnen situaties aan de orde zijn waarbij er kosten optreden voor besluiten met rechtspositionele consequenties. De gemeente is hiervoor eigen-risico-drager.	Voorziening voor treffen dan wel opvangen binnen weerstandsvormen	3	3	75.000	9	50%	37.500
Personeel	Langdurige uitval door ziekte	Goede begeleiding zieke werknemers	3	3	80.000	9	50%	40.000
ICT	Hacks, privacyissues, uitval systemen	Beveiliging op orde, bewustwording	3	3	100.000	9	25%	25.000
Schades	Schade door eigendommen van de gemeente (bijvoorbeeld door bomen)	In principe geldt hiervoor de aansprakelijkheidsverzekering van de gemeente, echter er is altijd een risico dat het niet past binnen de voorwaarden, bijvoorbeeld het niet uitvoeren van inspecties	3	3	30.000	9	25%	7.500
Planschade	Niet binnen de exploitatieovereenkomst af te dekken planschaden	Feitelijk niet aanwezig	3	3	25.000	9	25%	6.250
Project OOR	geen volledige compensatie voor de gemaakte (zorg)kosten	Bepaalde begrote posten heroverwegen.	1	3	150.000	3	0%	0
Waarborgfonds sociale woningbouw	geen volledige compensatie voor de gemaakte kosten	Bepaalde begrote posten heroverwegen.	1	3	320.000	3	0%	0
subtotaal incidenteel								141.250
Totaal								510.000

Weerstandratio

De confrontatie van risicoprofiel en weerstandscapaciteit is opgenomen in de volgende tabel.

Weerstandsvormen 1-1-2026		Beschikbaar		Benodigd
Structureel	A	1	B	368.750
Incidenteel	C	3.688.131	D	141.250
Totaal	E	3.688.132	F	510.000
Structureel (A/B)		0,00		
Incidenteel (C/D)		26,11		
Totaal (E/F)		7,23		

Ratio	Waardering
> 2,0	uitstekend
1,5 - 2,0	ruim voldoende
1,0 - 1,5	voldoende
0,8 - 1,0	matig
0,6 - 0,8	onvoldoende
< 0,6	ruim onvoldoende

Conclusie

De risico's zijn opnieuw geactualiseerd. Hierbij zijn er aanpassingen gedaan bij de risico's voor rente, planschades, langdurige uitval door ziekte en beschermd wonen. De weerstandratio is onverminderd meer dan uitstekend, waarbij de stille reserves niet in de berekening zijn meegenomen.

De gemeente Rozendaal is nu nog in staat om de financiële tegenvallers op te vangen. Bij langdurige structurele tekorten zal de weerstandratio echter verder afnemen en zal onze toezichthouder nadrukkelijker vragen om keuzes en maatregelen t.a.v. de structurele lasten. Dit levert risico's op voor het voorzieningenniveau voor de Rozendaalse inwoners.. Bij materiële tegenvallers van structurele aard is er zodoende ook voldoende tijd om de maatregelen in kaart te brengen die nodig zijn om een structureel evenwicht tot stand te brengen.

Meerjarig overzicht van Reserves en Voorzieningen

	Begroot 1-1-2025	Begroot 1-1-2026	Begroot 1-1-2027	Begroot 1-1-2028	Begroot 1-1-2029
A. Algemene reserve					
Mobiel	3.688.131	3.577.403	3.577.403	3.577.403	3.577.403
subtotaal A	3.688.131	3.577.403	3.577.403	3.577.403	3.577.403
B. Bestemmingsreserves					
Reserve monumenten	20.959	20.959	20.959	20.959	20.959
Reserve sociaal domein	242.866	242.866	242.866	242.866	242.866
Reserve gemeentehuis	109.311	35.997	42.683	49.369	56.055
Reserve digitalisering	12.708	0	0	0	0
Reserve fietspaden	63.264	63.264	63.264	63.264	63.264
Reserve wegen	113.814	168.717	18.717	13.517	48.517
Reserve begraafplaats	18.913	18.913	18.913	18.913	18.913
Reserve Energietransitie	315.951	235.951	235.951	235.951	235.951
Reserve onderhoud gymzaal	0	1.700	3.450	5.250	7.100
Reserve dekking kapitaallast	4.760.107	4.602.608	4.429.824	4.257.089	4.082.211
subtotaal B	5.657.893	5.390.975	5.076.627	4.907.178	4.775.836
C. Voorzieningen					
Voorziening riolering	1.099.000	1.150.000	1.150.000	1.150.000	917.000
Voorziening wachtgeld/pens	358.613	378.613	400.387	423.032	446.583
subtotaal C	1.457.613	1.528.613	1.550.387	1.573.032	1.363.583
Totaal	10.803.637	10.496.991	10.204.417	10.057.613	9.716.822

Bij het vermelden van de stand van de reserves en voorzieningen gaat het altijd om een momentopname. De cijfers in de eerste kolom zijn gebaseerd op de laatst formeel vastgestelde cijfers van de jaarrekening 2024 en aangevuld met de verwachte mutaties (claims) in 2025.

In de overige jaren zijn de vaste en bekende toevoegingen en onttrekkingen verwerkt.

Overige financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gemeenten met ingang van het begrotingsjaar 2016 een basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen. Doel is om in één oogopslag de gemeenteraad meer inzicht te bieden in de financiële positie van de gemeente.

Financiële kengetallen	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote	-66%	-48%	-73%	-83%	-74%	-65%
Netto schuldquote voor alle verstrekte leningen	-66%	-48%	-73%	-83%	-74%	-65%
Solvabiliteitsratio	74%	77%	71%	70%	71%	73%
Kengetal grondexploitatie	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	-1%	2,0%	-0,8%	-1,7%	-2,0%	-1,0%
Belastingcapaciteit	120%	114%	116%	119%	121%	124%

Betekenis van de kengetallen

Net als bij het weerstandsvermogen gelden ook voor deze kengetallen geen harde normen. Wel zijn er algemene bandbreedtes waarmee een indruk kan worden verkregen over de waarde van het kengetal.

	Categorie A Voldoende	Categorie B Matig	Categorie C Onvoldoende
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	>130%
Netto schuldquote voor alle verstrekte leningen	< 90%	90%-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20%-50%	<20%
Kengetal grondexploitatie	< 20%	20%-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	Begr <u>en</u> Mrj >0%	Begr <u>of</u> Mrj >0%	Begr <u>en</u> Mrj <0%
Belastingcapaciteit	< 95%	95%-105%	>105%

Netto schuldquote inclusief alle verstrekte leningen

Beide zijn voor Rozendaal gelijk omdat er geen door verstrekte geldleningen aan bijvoorbeeld woningcorporaties zijn. De netto schuldquote geeft het niveau aan van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft daarmee een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 90% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog (oranje). Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarezone (rood). Het bestuur moet er werk van maken om de schuld te verlagen. (Bron: VNG -website).

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Rozendaal in staat is op de lange termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Kengetal grondexploitatie

De grondexploitatie kan een grote invloed op de financiële positie van een gemeente hebben (zowel positief als negatief). Dit kengetal geeft een indicatie van het relatieve belang van de grondexploitatie voor Rozendaal. Het percentage is de waarde van bouwgronden in relatie tot de totale baten exclusief de reserves. Het kengetal is nu 0% aangezien de grondexploitatie er geen grondexploitatie aanwezig is.

Structurele exploitatieruimte

Aan de hand van dit kengetal kan het structurele en reële evenwicht van de begroting beoordeeld worden. Een percentage van 0% betekent een sluitende begroting, een positief percentage wil zeggen dat er begrotingsruimte is. In dit geval biedt het financieel meerjarig perspectief bij de begroting dan ook een betere indicatie.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen kan worden gerelateerd aan de totale woonlasten. De woonlasten worden bepaald aan de hand van de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in Rozendaal. De gemiddelde WOZ-waarde in Nederland bedroeg in 2024 € 379.000 en in Rozendaal € 770.000. Dat is dan ook de reden voor het hoge percentage. Dit zegt echter niets over de feitelijke onbenutte belastingcapaciteit, dat is immers een politieke keuze.

	Kengetal	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1A Netto Schuldquote (incl. verstrekte leningen)							
A	Vaste schulden (cf art 46 BBV)	0	0	0	0	0	0
B	Netto vlottende schuld (cf art 48 BBV)	429.113	1.000.000	500.000	500.000	500.000	500.000
C	Overlopende passiva (cf art.49 BBV)	1.470.322	75.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
D	Financiële activa (cf. art 36 lid d, e en f)	1.910.184	1.771.884	1.829.438	0	0	0
E	Uitzettingen < 1 jaar	3.725.614	4.169.017	4.888.344	6.725.036	6.293.809	5.852.948
F	Liquide middelen (cf.art 40 BBV)	3.726	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
G	Overlopende activa (cf art. 40a BBV)	1.738.197	50.000	500.000	500.000	500.000	500.000
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV excl mut.reserves)	8.278.552	10.240.512	7.155.045	6.362.308	6.496.323	6.725.907
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-66%	-48%	-73%	-83%	-74%	-65%
2. Solvabiliteitsratio							
A	Eigen vermogen (cf art 42 BBV)	9.695.347	8.635.509	8.654.030	8.484.581	8.353.239	8.327.825
B	Balanstotaal	13.049.028	11.264.125	12.228.010	12.079.206	11.723.641	11.408.901
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	74%	77%	71%	70%	71%	73%
Kengetal grondexploitatie							
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf art 38 lid a punt 1 BBV)	0	0	0	0	0	0
B	Bouwgronden in exploitatie	0	0	0	0	0	0
C	Totale baten cf art 17 lid c BBV (excl mut.reserves)	8.278.552	10.240.512	7.155.045	6.362.308	6.496.323	6.725.907
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte							
A	Structurele lasten	6.269.022	5.950.797	6.630.342	6.810.261	6.965.177	7.125.194
B	Structurele baten	6.064.673	6.015.679	6.452.398	6.585.043	6.701.201	6.927.666
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	51.889	17.589	53.436	53.486	43.536	43.586
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	204.386	157.499	172.785	172.735	174.878	173.699
E	Totaal baten	8.278.552	10.240.512	7.155.045	6.362.308	6.496.323	6.725.907
	Structurele exploitatieruimte (((B-A)+(D-C))/E x 100%)	-0,6%	2,0%	-0,8%	-1,7%	-2,0%	-1,0%
Belastingcapaciteit, woonlast meerpersoonshuishouden							
A	OZB lasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	669	669	726	788	855	927
B	Rioolheffing voor een gezin	220	220	220	220	220	220
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	310	309	314	318	323	328
D	Eventuele heffingskorting	0	0	0	0	0	0
E	Totaal woonlasten voor een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	1.199	1.198	1.260	1.326	1.398	1.475
F	Woonlasten gemidd voor gezin in 2024 (gem <25k)*	1.053	1.053	1.085	1.117	1.151	1.185
	Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar ervoor (E/F) x 100%	120%	114%	116%	119%	121%	124%

* bron: Coelo

Paragraaf 3: Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente Rozendaal beslaat een oppervlakte van 2.795 hectare. Hier wonen, werken en recreëren mensen waarvoor veel kapitaalgoederen nodig zijn. In deze paragraaf geven we inzicht in de onderhoudstoestand en de kosten van onze belangrijkste groepen kapitaalgoederen (wegen, riolering/water, openbare verlichting, groen en gebouwen). Onderhoud van kapitaalgoederen beslaat een substantieel deel van de begroting. Een goed overzicht is daarom van belang voor een juist inzicht in de financiële consequenties ervan. De lasten hiervan komen in verschillende programma's tot uitdrukking.

Beleid voor beheer kapitaalgoederen

Voor het onderhoud hanteren we de volgende plannen:

Nota	Jaar van vaststelling/beoordeling
Onderhoudsplan wegen (2025-2035)	2025
Onderhoudsplan riolering (2023-2027)	2022
Aangescherpte Groenvisie (2022-2026)	2023

Wegbeheer

Sinds de begroting 2019 is besloten om bij groot onderhoud van een aantal binnenwegen het asfalt te vervangen door klinkers. In het wegenplan van 2025 is besloten om de overgang naar klinkers te doen op basis van noodzaak tot renovatie, in plaats van fysiek aansluitend. In de meerjarenbegroting is met de kapitaallasten van die investeringen rekening gehouden. Voor een klein deel van de wegen geldt onderhoud met asfalt waarvoor een reserve wordt aangehouden.

Voordat tot daadwerkelijke uitvoering van het wegbeheer wordt overgegaan wordt ook het riool geïnspecteerd om te beoordelen of er 'werk met werk' gemaakt kan worden en we voorkomen dat niet veel later diezelfde weg weer open moet voor periodiek onderhoud aan het riool.

Investeringschema

Omschrijving	2026	2027	2029	2029
Jachtlaan	91.600			
Mr v hasseltlaan	195.000			
Steenhoek	252.500			
Wildwal	129.400			
Arnhemse Allee		50.200		
Rosendaal			166.000	
Boerenallee				149.200
Bremlaan				342.700
H v Gelrestraat				404.000
Kerklaan				69.000
Totaal	758.500	100.200	449.000	456.200

Riolering

In 2022 is een nieuw verbreed rioleringsplan (vGRP) vastgesteld. Dit plan is de uitvoering van de wettelijke verplichting dat de gemeente een rioleringsplan moet hebben. In dit plan zijn de normen bepaald voor de kwaliteit van het onderhoud en milieu. In dit plan wordt aangegeven welke

investeringen er jaarlijks nodig zijn om aan de gestelde voorwaarden uit het plan te voldoen. We voorzien geen noodzakelijke wijzigingen in de begroting. Als blijkt dat investeringen niet direct noodzakelijk zijn, dan zullen deze investeringen worden uitgesteld.

Verder hebben metingen uitgewezen dat wij voldoen aan de basisinspanning (afkoppelen) zoals deze is opgelegd door de Provincie. Dit is vastgelegd in het BRP (Basis rioleringsplan) en getoetst door het waterschap Rijn&IJssel. Door de invoering van de Wet gemeentelijke watertaken zijn gemeenten verantwoordelijk geworden voor de ruimtelijke inpassing van maatregelen die de waterbeheerder betreffen. Daarnaast kent de wet drie zorgplichten toe aan gemeenten: afvalwater, hemelwater en grondwater. In het vGRP wordt met deze nieuwe zorgplichten rekening gehouden. Naast het opstellen en periodiek herzien van het vGRP (vooral ook bedoeld om tijdig de kosten voor riolering in beeld te hebben) wordt er jaarlijks ongeveer 1.500 meter riolering geïnspecteerd. Daaruit volgen aanbevelingen voor onderhoud dan wel herstel/vervanging zodat die activiteiten op het juiste moment worden uitgevoerd en er ook geen onnodige kosten worden gemaakt.

Gemeentebouwen

Om het benodigde onderhoud uit te kunnen voeren is jaarlijks per gebouw een budget in de begroting opgenomen. De budgetten in de begroting zijn toereikend voor het noodzakelijke onderhoud.

Voor het onderhoud van de nieuwe school is in 2019 een contract afgesloten. Het deel voor de gemeente (gymzaal) wordt via de VVE verrekend en hiermee is in de begroting rekening gehouden.

Groenvisie 2022-2026

In mei 2022 is een nieuwe Groenvisie vastgesteld. In 2023 is deze aangescherpt. In dit plan is voor de lange termijn aangegeven waar het openbaar groen verbeterd of aangepast kan worden. In dit plan wordt beschreven hoe Rozendaal met het openbaar groen om wil gaan. Bij het opstellen van de begroting wordt rekening gehouden met de kosten voor onderhoud van de hierin beschreven zaken. Hieraan wordt gevolg gegeven door uitvoering van een groot aantal zaken, in het bijzonder (prioritair) door opstellen van een bomenplan

Paragraaf 4: Financiering

De paragraaf financiering geeft jaarlijks inzicht in de ontwikkelingen rond de meerjarenfinanciering, het te voeren beleid op dit gebied en in de risico's die de gemeente daarbij loopt. Zoals wettelijk voorgeschreven hanteren we hiervoor een Treasurystatuut dat door de raad is vastgesteld. In het Treasurystatuut staat aan welke partijen en onder welke condities de gemeente geld mag uitlenen en bij welke partijen en onder welke condities beleggingen en financieringen kunnen plaatsvinden. De uitgangspunten zijn gebaseerd op een risicomijdend treasurybeleid. De gemeente verricht geen 'near banking'- of 'banking'-activiteiten omdat dit niet tot de kernactiviteiten van de gemeente behoort. De gemeente is verplicht haar overvloedige middelen bij de schatkist te stallen.

Risicobeheer

In deze paragraaf wordt, via een aantal tabellen, inzicht gegeven in de risico's met betrekking tot de vlottende schuld (kasgeldlimiet) en de risico's op de vaste schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is bedoeld om het renterisico op opgenomen kortlopende geldleningen tot een acceptabel maximum te beperken. Kortlopende leningen zijn immers 'goedkoper' dan langlopende leningen. Een risico hierbij is echter dat het lagere rentepercentage ook voor een korte periode van toepassing is. Om te voorkomen dat gemeenten met omvangrijke kortlopende leningen bij forse rentestijgingen in de problemen komen is er een landelijke kasgeldlimiet vastgesteld. In Rozendaal is dit niet aan de orde, omdat er sprake is van een hoog bedrag aan eigen liquide middelen.

Kasgeldlimiet

	Begroting 2026
Omvang begroting per 1 januari (afgerond)	7.786.890
1. Toegestane kasgeldlimiet (8,5% begroting)	661.886
2. Omvang vlottende korte schuld (rekening-courant Gemeente)	500.000
3. Vlottende middelen (kortlopende vorderingen)	5.413.344
4. Totaal kasgeld (2) – (3)	-4.913.344
5. Toegestaan kasgeldlimiet (1)	661.886
6. Overschrijding kasgeldlimiet (4-5)	-5.575.230

Het negatieve bedrag bij de overschrijding van de kasgeldlimiet betekent in dit geval dus een overschot op de kasgeldlimiet en ruimschoots binnen de norm.

Renterisiconorm

Eventuele renterisico's op de langere termijn worden beheerst door de toepassing van de zogenaamde renterisiconorm. In de kern komt deze erop neer dat niet op eenzelfde moment een omvangrijke herfinanciering van langlopende leningen plaatsvindt tegen op dat moment bijvoorbeeld fors hogere rentepercentages. Met het toepassen van een renterisiconorm worden de renterisico's gespreid.

De gemeente Rozendaal kent momenteel (en dat is ook niet voorzien) geen langlopende leningen, daarom is berekening van de norm niet aan de orde.

Uitgezette middelen

De gemeente Rozendaal heeft een goede liquiditeitspositie, in 2026 voorzien we dat we gemiddeld een bedrag van ongeveer € 4,8 miljoen aanhouden bij de schatkist. Door de oplopende rente wordt

hier weer een rendement op behaald. Door middel van (o.a.) een liquiditeitsplanning wordt ingezet op een zo hoog mogelijke opbrengst te behalen. In de begroting hebben wij voor 2026 een bedrag opgenomen van € 157.000 aan renteopbrengsten.

Garanties op leningen aan derden

Wij hebben een contra-garantie afgegeven voor de te realiseren nieuwbouw van de Stichting Dierentehuis Arnhem en omstreken.

Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF)

De decentrale overheden hebben door deze wet nog eens nadrukkelijk dezelfde verantwoordelijkheid opgelegd gekregen voor een gedegen begrotingsbeleid. Doel is om samen het Nederlandse begrotingstekort binnen de perken te houden. Er wordt gewerkt met het zogenaamde EMU-saldo en Europese normeringen hiervoor. Ook is bepaald dat overtollige kasmiddelen belegd dienen te worden bij het Rijk. Dat geldt dus ook voor de gemeente Rozendaal.

Paragraaf 5: Bedrijfsvoering

Inleiding

Onze bedrijfsvoering richt zich op de ondersteunende diensten die nodig zijn om de beoogde resultaten en effecten uit de programma's te bereiken. Bedrijfsvoering omvat Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Digitalisering, Juridische zaken, Communicatie en Huisvesting. Bedrijfsvoering is primair een verantwoordelijkheid van het college. Deze paragraaf vertoont overlap met Programma 0, Bestuur en Ondersteuning. Deze paragraaf behandelt die aspecten van de bedrijfsvoering die niet onder programma 0 zijn behandeld, waarbij met name het 'hoe' centraal staat (het 'wat hoort thuis in programma 0'). Daarbij gaan we in op de onderdelen Personeel en Organisatie, Organisatieontwikkeling, Informatievoorziening en digitalisering, Planning en Control.

Personeel en organisatieontwikkeling

Organisatieontwikkeling

De doelstellingen van de organisatieontwikkeling en het P&O-beleid zijn onveranderd gericht om mens en organisatie verder ontwikkelen naar een weerbaarder en wendbaarder geheel. Hierbij wordt op personeelsvlak de voortdurende balans gezocht tussen versterkt vertrouwen en versterkte verantwoordelijkheid. Komende vanuit een cultuur waarin vertrouwen in het professionele handelen niet vanzelfsprekend is en waarin doorgeschoten informele banden een gedegen verantwoordelijkheidstoedeling onvoldoende faciliteerde.

De 'zachte' zijde van de ontwikkeling vraagt blijvend aandacht voor:

- Versterkte weerbaarheid en eigenaarschap (Opdrachtgever en -nemerschap)
- Versterkte taakvolwassenheid (kennis en competenties collectief en individueel op orde; passend bij wat het werk en de omgeving vraagt)
- Ontwikkelen naar een lerende cultuur, waarin fouten gemaakt mogen worden en waarin van fouten geleerd wordt

Daarnaast werken we aan meer 'harde' kwaliteiten van de organisatie:

- Versterken regie
- Versterking bedrijfsvoering en
- Versterking dienstverlening

Realisatiekracht

Door verbeterde planmatige aanpakken, én door een toenemende frisse blik van buiten (nieuwe professionals), wordt ook duidelijker welke 'gaten' er vallen, of al zijn gevallen. We krijgen scherper in beeld welke uitdagingen en opgaven we wel, maar ook vooral welke we niet kunnen oppakken. Dat roept eerst en vooral aandacht op voor de ervaren werkdruk. Management is responsief waar het deze signalen betreft, maar ziet ook in toenemende mate dat prioritering in de dagelijkse gang van zaken invloed heeft op de realisatiekracht van onze organisatie. We zien in ieder geval in 2025 een toename aan vergunnings- en handhavingstrajecten, een toename aan bezwaarprocedures, een toename aan regionale vragen en aandachtspunten, een toename aan beheertaken in het bedrijfsvoeringsdomein (met name het i-domein en op HR-vlak) en een toename aan noodzaak om beleid te vormen om dit alles te richten en kanaliseren. Ontwikkelvragen blijven onwenselijk lang liggen, waardoor eerder minder urgente problemen onvoldoende opgepakt kunnen worden. In het kielzog komt dan ook de vraag naar de uitvoeringskracht van onze kwetsbare organisatie in relatie tot

de (steeds) toenemende opgaven. Uitvoeringskracht is een van de onderdelen van de door de provincie gevraagde bestuurskrachtmonitor.

Personele wijzigingen

De beschreven beweging wordt ingezet met een sterk veranderend personeelsbestand. Ook in 2026 verwachten we significante bewegingen in ons kleine personeelsbestand met de daarbij horende implicaties. Daarbij komen we uit een tijd van informele en dus weinig gekaderde werkafspraken. Taken en processen, rollen en verantwoordelijkheden zijn onvoldoende (overdraagbaar) vormgegeven. Te vaak is het nog de vraag hoe we de mens kunnen vervangen in plaats van op welke functie we vervanging nodig hebben. We werken ook in 2026 stevig aan de hiervoor hoognodige kaders en basisstructuur (onder meer door inzet functiehuis, in deze begroting gerealiseerde formatieberekening en gewijzigde autorisatiestructuur). Maar dit levert onvermijdelijk frictie op en het vraagt extra kaderstellende sturing door management (eenhoofdige leiding). We zien dit als een langdurend, wellicht zelfs blijvende omstandigheid. Het personeelsbestand kent historisch gezien een hoge mate van betrokkenheid. Het is mede daardoor zaak om daarin minder dan de afgelopen periode de grenzen van de personele rekbaarheid op te zoeken, om langdurig verzuim te voorkomen. Dit is breed in de organisatie een aandachtspunt.

Kengetallen P&O

Omschrijving	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Formatieplaatsen (fte)	12,1	12	13,56
Medewerkers (aantal)	13	14	18
Mannen (%)	46%	43%	38%
Vrouwen (%)	54%	57%	64%
Ziekteverzuim (%)	8,40%	7,00%	7,00%
Instroom (%)	15%	0%	17%
Uitstroom (%)	15%	7%	11%
Deeltijders (%)	46%	57%	56%
Leeftijd (gemiddeld)	52,5	53,3	52,75
Maximum Salarisschaal (%)	69%	78%	56%
Budget opleidingen (% loonsom)	1,35%	1,31%	1,43%

Het aantal formatieplaatsen is met 1,5 fte toegenomen, omdat we de vertrekkende adviseur Openbaar Ruimte hebben moeten vervangen voor 2 medewerkers. Door de grote diversiteit en de grote opgave binnen de functie. De omvang van het personeelsbestand blijft kwetsbaar gelet op de opgaven waarvoor wij als gemeente aan de lat staan (sociaal domein, informatiedomein).

In 2026 maken we gebruik van externe inhuur voor ondersteuning op in ieder geval privacy, informatieveiligheid, informatievoorziening en archiefbeheer. De gemeente maakt verder gedurende het hele jaar gebruik van medewerkers van Scalabor voor werkzaamheden in de buitendienst en schoonmaakdiensten. Het project OOR vraagt het nodige van de ambtelijke organisatie, maar hier wordt ook ingehuurd op het gebied van woonbegeleiding, projectleider en locatiemanager.

Ziekteverzuim

	2023	2024	2025
Verzuimpercentage	8,10%	8,40%	7,10%
Kort (0-8 dagen)	0,71%	1,10%	1,07%
Middellang (8-43 dagen)	0,51%	0,60%	1,07%
Lang (>43 dagen)	6,90%	6,70%	4,97%

*2025 betreft de cijfers tm augustus

Integriteit

In de gemeente Rozendaal is zowel voor de bestuurders van de gemeente als voor de ambtenaren een gedragscode vastgesteld. In de wet is bepaald dat het college over het gevoerde integriteitbeleid voor de ambtenaren jaarlijks verantwoording dient af te leggen aan de gemeenteraad.

In de Ambtenarenwet is de bepaling opgenomen dat ambtenaren een eed of belofte moeten afleggen dat hij of zij zich als een goed ambtenaar zal gedragen en als een goed ambtenaar zal handelen. Het zittende personeel heeft hiertoe een schriftelijke verklaring getekend die in het personeelsdossier is opgeborgen.

Het is inmiddels een goede gewoonte dat we alle medewerkers uitnodigen als nieuwe medewerkers de ambtseede of belofte afleggen ten overstaan van de burgemeester en in aanwezigheid van de gemeentesecretaris. Hierdoor houden we het thema integriteit op de agenda in de organisatie. Inhuurkrachten leggen geen eed of belofte af, maar ondertekenen een integriteits- en geheimhoudingsverklaring.

Behalve de gedragscode voor de ambtenaren heeft Rozendaal al sinds 2002 een zogenaamde klokkenluidersregeling. Daarin is bepaald dat ambtenaren (desgewenst anoniem) misstanden kunnen melden. Van deze klokkenluidersregeling is in Rozendaal nog nooit gebruik gemaakt.

Informatievoorziening en digitalisering

De zorg voor een goede (digitale) informatievoorziening is een vitaal onderdeel binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering. Vrijwel alle processen zijn in enige mate afhankelijk van digitale informatievoorziening.

Reguliere aanpak

Er ligt een basis voor een gestructureerde en planmatigere aanpak van de reguliere uitdagingen in het i-domein. Heldere rollen en verantwoordelijkheden zorgen er daarbij voor dat alle spelers (voor Rozendaal gaat het gauw om 45 rollen) op het juiste moment de juiste dingen doen (regievoering).

De kosten in de begroting voor informatievoorziening hebben betrekking op Informatievoorzieningsvraagstukken die voor de brede bedrijfsvoering van de Rozendaalse kernorganisatie van belang zijn, zoals:

- (digitaal) informatiebeheer en het DMS/RMA;
- kantoorautomatisering en werkplekken;
- connectiviteit, zoals de glasvezelkabel;
- uitvoering wettelijke taken zoals Wet open overheid en de Archiefwet;
- informatiebeveiliging en privacyvraagstukken.

In paragraaf 9: Informatieveiligheid gaan wij uitgebreid in op de thema's die hierbij spelen.

Planning en control

Planning en controlcyclus

Het primaire doel van de P&C-cyclus is om het beleid en de bedrijfsvoering in beeld te krijgen en te houden. De P&C-cyclus moet inzicht geven in hoeverre de gemeente haar doelstellingen bereikt en welke (financiële) middelen daarbij nodig zijn. De ambtelijke organisatie legt daarbij verantwoording af aan het college van burgemeester en wethouders. Het college doet dat op zijn beurt richting de gemeenteraad. De P&C-cyclus bestaat in Rozendaal ieder jaar uit respectievelijk de kadernota, de begroting, tussentijdse (financiële) verantwoordingsrapportages (Turaps) en de Jaarstukken. De kadernota en begroting kijken vooruit op het komend begrotingsjaar en gaan dus over het 'plannen'. De Turaps en de jaarstukken kijken terug op (een gedeelte van) een jaar en ondersteunen de raad in de controlerende rol. De begroting en jaarstukken zijn verplicht vanuit de Besluit, Begroten en Verantwoorden (BBV). In de BBV is ook geregeld hoe deze stukken eruit moeten zien. Andere momenten van plannen en verantwoorden zijn vrij.

Sturen op risico's

Om grip te houden op doeltreffendheid en doelmatigheid is het van belang om financiële en operationele risico's in beeld te hebben, en om daarop als organisatie te kunnen sturen. Dat doen we onder meer door het bijhouden van de Paragraaf Weerstandsvermogen. Daarin geven we (op basis van een tweejaarlijkse herijking) een risico-indicatie. Door een nog altijd stevige reservepositie kunnen we de geschetste risico's opvangen. We streven er naar om de weerstandsratio niet lager te laten uitkomen dan 4 en we geven in de jaarstukken aan welke impact inzet van de reserve heeft op dit getal.

Sturen op rechtmatigheid

Op grond van een wijziging van de Gemeentewet heeft het college de verplichting om zélf te verklaren in hoeverre de bestedingen rechtmatig tot stand zijn gekomen. De accountant geeft alleen nog een oordeel af over het getrouw beeld van de jaarstukken, waarvan de uitgevoerde controles op de rechtmatigheid een onderdeel zijn. Om aan deze (wettelijke) verplichting te voldoen blijven we de (verbijzonderde) interne controle verder ontwikkelen.

Financiële functie

Voor de financiële functie van de gemeente zijn vastgesteld een Financiële Verordening, voorgeschreven in artikel 212 Gemeentewet en een controleverordening voorgeschreven in artikel 213 Gemeentewet. Vanaf de jaarrekening 2016 is Stolwijk Kelderman door de raad als accountant benoemd. De opdracht voor de controle op de jaarrekening is in 2025 opnieuw aanbesteed. De gunning na deze aanbesteding is verleend aan Stolwijk Kelderman voor de jaarrekening van 2025 tot en met 2028.

Administratieve organisatie

Voor een groot aantal processen zijn procesbeschrijvingen vereist. De digitale transitie, onder meer de implementatie van het DMS (document management systeem) versterkt de nut en noodzaak hiervan. Daarnaast zijn in het kader van de functiebeschrijvingen globale taakbeschrijvingen opgesteld. Op tal van terreinen dient de gemeente (verplichte) controles, audits en zelfevaluaties uit te voeren. Voor bijvoorbeeld burgerzaken betreft het de jaarlijkse zelfevaluaties voor de Basisregistratie Personen (BRP) en voor de reisdocumenten. Jaarlijks dienen daarvoor echter ook controlewerkzaamheden plaats te vinden.

De handhaving van allerlei wet- en regelgeving met name op het gebied van brandveiligheid, bouw- en woningzicht en milieu vraagt voortdurend aandacht voor procesinrichting en benodigde kaders

zoals mandaatregeling. We richten ons bij het maken van passende afspraken over dienstverlening daarom op verantwoordingsinformatie en controle informatie over passende uitvoering en kloppende procesinformatie op de gebieden Informatiebeveiliging, archiefregels, privacyregels en bevoegdheidsregels zoals mandaten.

Naast deze bedrijfsbrede verantwoording over de risicobeheersing en beheersmaatregelen zijn de volgende ontwikkelingen relevant voor gedegen risicobeheersing:

- **Frauderisico-analyse:** periodiek evalueren we het risico op fraude binnen de processen. De belangrijkste beheersmaatregel op het vlak van fraudebestrijding is het up-to-date houden van de budgetverantwoordelijkheid waarbij het 4-ogenprincipe uitgangspunt is.
- **Projectmatig werken:** door op specifieke grotere ontwikkeling meer projectmatig te sturen worden risico's beter ingekaderd en inzichtelijk gemaakt.
- **Inkoop en aanbesteding:** zoals alle gemeenten merken ook wij dat de Europese aanbestedingsregels zo nu en dan knellen met onze bedrijfsvoering. Het gaat daarbij niet alleen om het beleidsmatige inkoopkader, maar zeker ook over de processtappen die per inkoop doorgelopen moeten worden.
- **Contractmanagement:** om goed op risico's te kunnen sturen en daarop tijdig in te springen is het voor Rozendaal van belang om het contractmanagement goed vorm te geven. Dat heeft betrekking op het updaten van afspraken met leveranciers en samenwerkingspartners. Dit raakt ook het gedegen administreren van de lopende contractafspraken.

Paragraaf 6: Verbonden Partijen

Inleiding

Het begrip Verbonden Partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In artikel 1 lid b BBV wordt het als volgt gedefinieerd: *“Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.”*

Wat is ons beleid?

Rozendaal is als kleine gemeente sterk afhankelijk van goede samenwerking met de partners in de omgeving om aan haar doelstellingen te bereiken. De focus in de samenwerkingen ligt op het degelijk en deugdelijk organiseren van de uitvoering van de wettelijke taken en het daartoe reduceren van kwetsbaarheden in de uitvoering. Dit speelt in het bijzonder in de samenwerking met de partners gemeente Rheden en De Connectie. Maar ook andere samenwerkingsrelaties zijn essentieel voor het voldoen aan wettelijke taken. Denk aan de BVO DRAN, waar de uitvoering van het doelgroepenvervoer is belegd en de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein. Deelname aan een Verbonden Partij wordt dan ook bepaald door doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van de taak.

Daarnaast is een aanleiding om te participeren in een Verbonden Partij als dit gestimuleerd, of voorgeschreven wordt door een hogere overheid. Een ander voorbeeld is de wettelijk verplichte Omgevingsdienst. Ook de deelname in een Veiligheidsregio en een GGD is geregionaliseerd, in ons geval de Veiligheids- en Gezondheidsdienst Gelderland Midden (VGGM).

Wat is het belang voor de gemeenteraad?

Deze paragraaf is om twee redenen van belang voor de raad. Allereerst voeren de Verbonden Partijen vaak beleid uit dat de gemeenten in principe ook zelf kan uitvoeren. We dragen weliswaar taken op of over aan de Verbonden Partijen, maar houden daarbij veelal zelf de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. Voor de gemeente en daarmee voor de raad blijft er dus nog steeds een kaderstellende en controlerende taak over bij die programma's. Daarnaast zijn er de financiële risico's die we met Verbonden Partijen kunnen lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen. Bij het aangaan en onderhouden van contacten met Verbonden Partijen is van belang om:

- 🔍 af te wegen wat de meest doelmatige manier is om een taak uit te voeren;
- 🔍 te bekijken welke manier de beste garantie geeft dat de taak wordt uitgevoerd zoals we voor ogen hebben;
- 🔍 te zorgen dat we voldoende inhoudelijk en financieel inzicht hebben en houden in het uitvoeren van een taak.

Bestuur en toezicht

De meeste Verbonden Partijen van de gemeente zijn gemeenschappelijke regelingen, deze zijn gebaseerd op de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Als publiekrechtelijke lichamen zijn bepalingen van Gemeentewet, Provinciewet of Waterschapswet ook voor de gemeenschappelijke regelingen van toepassing. Via vertegenwoordiging in dagelijks en/of algemeen bestuur is het toezicht (governance) geregeld. Voor de privaatrechtelijke rechtspersonen (de vennootschappen) hebben we minder instrumenten in handen. Hier maken we gebruik van de beschikbare wettelijke mogelijkheden als het stemrecht van de aandeelhouder en toezicht door raden van commissarissen.

Invloed

Over het algemeen is de invloed van de gemeente Rozendaal, vanwege de omvang en het belang, zeer klein te noemen. Van belang is voortdurend af te wegen welke bestuurlijke en ambtelijke capaciteit dan geïnvesteerd wordt in de betreffende Verbonden Partij gegeven dat belang. Het is ook niet altijd noodzakelijk omdat de deelname van meerdere gemeenten in gemeenschappelijke regelingen ook voor een soort natuurlijk aantal 'checks en balances' zorgt waar het gaat over bestuur en toezicht.

Overzicht Verbonden Partijen

Verbonden Partijen worden onderscheiden in drie groepen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Stichtingen en verenigingen;
- Coöperaties en vennootschappen.

Gemeenschappelijke regelingen

Deelname in een gemeenschappelijke regeling gebeurt in de gevallen waarin de gemeente, taken waar zij verantwoordelijk voor is, niet anders dan in samenwerking met anderen kan uitvoeren, of als die samenwerking bijdraagt aan een doelmatige aanpak. De Wgr regelt deze samenwerkingsvorm. Het bestuur van de gemeenschappelijke regelingen wordt meestal gevormd door een afvaardiging van de deelnemers en de besluitvorming vindt plaats op basis van meerderheidsbesluiten. In hoeverre er sprake is van overdracht van taken en daarmee van autonomie hangt sterk af van het type regeling. Voor Rozendaal geldt dat voornamelijk wordt deelgenomen in relatief lichte samenwerkingsvormen waarbij het type bevoegdheid dat wordt overgedragen (voor zover überhaupt sprake is van taakoverdracht) een uitvoerend karakter heeft.

De door de gemeente aangewezen vertegenwoordigers in de besturen informeren college en raad over relevante ontwikkelingen. De betreffende organen leggen hun begroting, rekening en andere beleidsplannen voor aan de gemeente.

Onderstaande informatie wordt gepresenteerd in lijn met de voorschriften in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)		
Vestigingsplaats	Arnhem	
Programma	Programma 1 Veiligheid en Programma 7 Volksgezondheid en Milieu	
Openbaar belang	De Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden behartigt de belangen van de gemeenten in het samenwerkingsgebied op de terreinen van: a. Brandweertzorg; b. Publieke gezondheid; c. GHOR; d. Rampenbestrijding en crisisbeheersing; e. Gemeenschappelijke meldkamer.	
Ontwikkelingen en risico's		
Financiële belang	2024: € 186.000 (brandweer) en € 53.000 (publieke gezondheid)	
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur. De wethouder sociaal domein/publieke gezondheid participeert bestuurlijk in het GGD-deel van deze regeling.	

Financiële gegevens	31-12-2023		31-12-2024	
	Eigen vermogen	€ 7.579.000	Eigen vermogen	€ 10.272.000
	Vreemd vermogen	€ 50.562.000	Vreemd vermogen	€ 55.782.000
	Resultaat 2023	€ 1.730.000	Resultaat 2024	€ 4.059.000

Gelders Archief				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning			
Openbaar belang	Hoofdtak van het Gelders Archief is het beheren van de archiefstukken en collecties van de gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland.			
Ontwikkelingen en risico's	De vaststelling van de nieuwe archiefwet loopt vertraging op door het uitblijven van behandeling in de Eerste en Tweede Kamer. Door deze vertraging is besloten om toch al wel de GGR aan te passen aan de WGR. De verwachting is dat dit begin 2026 afgerond is. Verder is het Gelders Archief bezig met de verdere ontwikkeling en de uitrol van een E-loket.			
Financiële belang	2025: € 13.984			
Bestuurlijk belang	Namens Rheden, Renkum en Rozendaal is de burgemeester van Renkum lid van het algemeen bestuur.			
Financiële gegevens	31-12-2023		31-12-2024	
	Eigen vermogen	€ 852.027	Eigen vermogen	€ 1.394.352
	Vreemd vermogen	€ 20.093.663	Vreemd vermogen	€ 19.222.541

Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 7 Volksgezondheid en Milieu en programma 8 (VHROSV)			
Openbaar belang	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers in van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht milieu en bodem. Ook het belang van goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.			
Ontwikkelingen en risico's	De Omgevingsdienst heeft in 2025 aangegeven te fuseren met de Omgevingsdienst regio Nijmegen tot een nieuwe dienst: Omgevingsdienst Groene Metropool. Hierbij is voor 2026 en 2027 de garantie afgegeven dat de tarieven gelijk blijven. De synchronisatie van tarieven zal dichterbij de huidige tarieven van de ODRA uitkomen omdat verschillende efficiency slagen al plaats hebben gehad waar de Nijmeegse OD nog aan gaat beginnen.			
Financiële belang	Basistaken worden uitgevoerd tegen uurtarief op basis van jaarlijks te sluiten overeenkomsten, de bijdrage voor 2026 bedraagt naar verwachting € 40.000.			
Bestuurlijk belang	Eén lid algemeen bestuur uit Rozendaal, de wethouder RO. Eén lid dagelijks bestuur (wethouder Renkum) namens Doesburg, Renkum, Rheden en Rozendaal.			
Financiële gegevens	31-12-2023		31-12-2024	
	Eigen vermogen	€ 857.000	Eigen vermogen	€ 870.000
	Vreemd vermogen	€ 7.099.000	Vreemd vermogen	€ 6.555.000

Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)					
Vestigingsplaats	Arnhem				
Programma	Programma 4 Onderwijs en programma 6 Sociaal domein				
Openbaar belang	Adequaat en efficiënt vervoer van diverse doelgroepen.				
Ontwikkelingen en risico's	Er zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen of risico's te benoemen.				
Financiële belang	2024: € 61.353 (bedrijfsvoeringsorganisatie DRAN plus de vervoerskosten)				
Bestuurlijk belang	Eén lid per gemeente in het bestuur, de wethouder sociaal domein				
Financiële gegevens	31-12-2023			31-12-2024	
	Eigen vermogen	€	0	Eigen vermogen	€ 0
	Vreemd vermogen	€	10.690.891	Vreemd vermogen	€ 10.103.447

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland (MGR)				
Vestigingsplaats	Arnhem			
Programma	Programma 6 Sociaal domein			
Openbaar belang	Regio Centraal Gelderland is een samenwerkingsverband van 12 gemeenten in het sociaal domein. Via de module Inkoop koopt de regio gezamenlijk diensten in op het gebied van Wmo en Jeugdhulp. Gezamenlijk wordt de transformatie in het sociaal domein zo goed mogelijk vorm gegeven met als doel optimale dienstverlening voor de inwoners.			
Ontwikkelingen en risico's	Er zijn geen noemenswaardige ontwikkelingen of risico's te benoemen.			
Financiële belang	Bijdrage van Rozendaal in 2024 bedraagt € 115.423.			
Bestuurlijk belang	Eén lid per gemeente in het algemeen bestuur, de wethouder financiën. Deze heeft één stem. De wethouder Sociaal Domein heeft zitting in de bestuurscommissies die onderdeel uitmaken van de MGR.			
Financiële gegevens	31-12-2023		31-12-2024	
	Eigen vermogen	€ 714.000	Eigen vermogen	€ 560.000
	Vreemd vermogen	€ 7.149.000	Vreemd vermogen	€ 4.512.000

Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen (GMR)				
Vestigingsplaats	Elst			
Programma	Divers			
Openbaar belang	De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) is een samenwerkingsverband van 18 gemeenten. De uitdaging van deze GR is hoe om te gaan met groei van wonen, werken en mobiliteit, zodat wij een balans kunnen vinden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit: groene groei. We participeren in de opgave ontspannen regio om onze rol als groene achtertuin van de regio te waarborgen.			
Ontwikkelingen en risico's	De GR van de GMR is aangepast zodat deze zelf als kassier kan functioneren bij grote subsidiestromen waar meerdere gemeenten geld uit ontvangen.			
Financiële belang	Op basis van inwoneraantal is de Rozendaalse bijdrage aan de GMR € 17.809.			
Bestuurlijk belang	Eén lid per gemeente in het algemeen bestuur, de burgemeester. Deze heeft één stem.			
Financiële gegevens	31-12-2023		31-12-2024	
	Eigen vermogen	€ 380.937	Eigen vermogen	€ 371.738
	Vreemd vermogen	€ 5.323.902	Vreemd vermogen	€ 5.323.902

Overig, waaronder stichtingen en verenigingen

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) 	
Vestigingsplaats	Den Haag
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning
Openbaar belang	Belangenbehartiging t.b.v. gemeenten in het hele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies.
Ontwikkelingen en risico's	De VNG zet zich in stabiele financiën vanuit het Rijk voor gemeenten. Daarnaast is de VNG bezig met het ontwikkelen van de nieuwe VNG-strategie 2030.
Financiële belang	In 2024 € 10.000 (contributie + fonds GGU).
Bestuurlijk belang	Stemrecht o.b.v. lidmaatschap

K80 	
Vestigingsplaats	Beesel
Programma	Programma 0 Bestuur en ondersteuning
Openbaar belang	Belangenbehartiging t.b.v. kleine gemeenten (< ca. 25.000 inwoners) in het hele proces van besluitvorming bij VNG, de rijksoverheid en provincies; samenwerking en kennisdeling tussen kleine gemeenten.
Ontwikkelingen en risico's	Door gezamenlijk te werken aan de genoemde aspecten van wendbaarheid, nabijheid en samenhang vergroten wij onze resultaten als kleine gemeenten. Deze onderwerpen zijn zeker niet limitatief. Denkend vanuit wendbaarheid en ons aanpassingsvermogen werken gemeenten binnen de K80 samen op onderwerpen en ontwikkelen samen nieuwe aanpakken daar waar de vraag rijst.
Financiële belang	2024: € 2.200
Bestuurlijk belang	Stemrecht o.b.v. lidmaatschap

Stichting Veilig Thuis (zelfstandige stichting onder verantwoordelijkheid van de GR VGGM) 	
Vestigingsplaats	Arnhem
Programma	Programma 6 Sociaal Domein
Openbaar belang	Een autonome, slagvaardige organisatie met als opdracht het uitvoeren van de wettelijke en overige taken van het Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK) voor de zestien gemeenten van Gelderland-Midden
Ontwikkelingen en risico's	N.v.t.
Financiële belang	2024: € 14.461
Bestuurlijk belang	Er is een Raad van Toezicht bestaande uit ten minste vijf leden, onder wie leden van het college van deelnemende gemeenten, die benoemd worden door het AB van de VGGM.

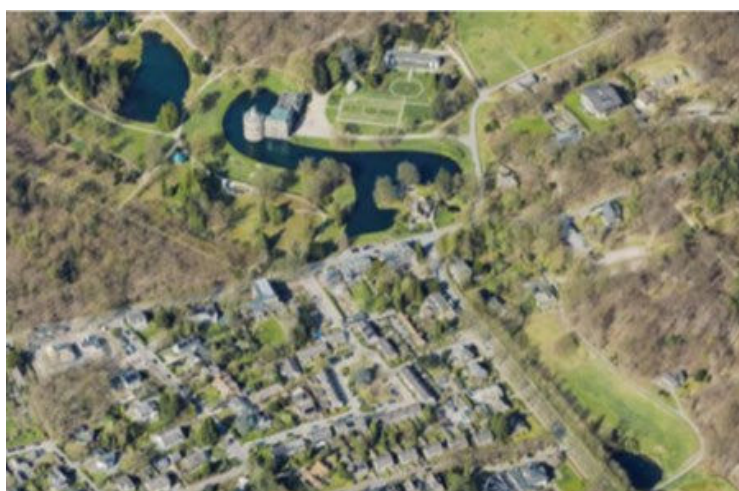
Coöperaties en vennootschappen

Circulus	
Vestigingsplaats	Apeldoorn
Programma	Programma 7 Volksgezondheid en milieu
Openbaar belang	Gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot afval.
Ontwikkelingen en risico's	Per 1 januari treden wij toe als aandeelhouder van Circulus. Vanaf 1 januari zorgt Circulus voor de afvalinzameling en afval verwerking. Het financiële risico is beperkt tot het ingelegde aandelenkapitaal. Daarnaast is in de begroting rekening gehouden met dividend. Dit dividend is naar beneden bijgesteld vanaf 2025 vanwege bovenstaande ontwikkeling. Het risico is daardoor beperkt.
Financiële belang	Bij de toetreding hebben wij 34 aandelen M gekocht voor een bedrag van € 45.563. De komende maanden worden de nadere kosten voor het ophalen en het verwerken van het afval verder uitgewerkt.
Bestuurlijk belang	Stemrecht op basis van aandelenbelang.

Paragraaf 7: Grondbeleid

Grondbeleid is een belangrijk instrument in het kader van het ruimtelijke beleid. Na het sluiten van de grondexploitatie de Del is er geen grondexploitatie meer 'open'. Op dit moment zijn er ook geen ontwikkelingen op grond waarin een grondexploitatie voorzien is.

Binnen het Volkshuisvestingsprogramma worden nieuwe locaties onderzocht die mogelijk geschikt zijn voor woningbouw.

Paragraaf 8: Openbaarheidsparagraaf

Wet Open Overheid

De Wet open overheid (Woo) is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en is ingegaan per 1 mei 2022. Niet alleen is er hiermee een andere basis gekomen voor het indienen van verzoeken, ook de termijn van beantwoording is verkort. Maar de grootste verandering is dat gemeentes ook meer zelf openbaar moeten gaan maken.

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet open overheid (Woo) is voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan.

Ook de gemeente Rozendaal wil een open en transparante communicatie met haar burgers. Om dit te bewerkstelligen houden we de wettelijke eisen als basis aan. Dit niveau hebben we nog niet bereikt, maar daar hebben we ook nog tot 2027 de tijd voor. Door de omvang van dit project is fasering wenselijk.

Te realiseren beleid

De Woo bestaat uit drie onderdelen:

1. De openbaarmaking op eigen initiatief (actieve openbaarmaking)
2. De openbaarmaking op verzoek (passieve openbaarmaking)
3. Verbetering van de informatiehuishouding

De openbaarmaking op eigen initiatief (actieve openbaarmaking)

In 2026 gaan wij verder met het uitrollen van actieve openbaarmaking. Een al gerealiseerd voorbeeld hiervan is de raadsinformatie die terug te vinden is via onze website.

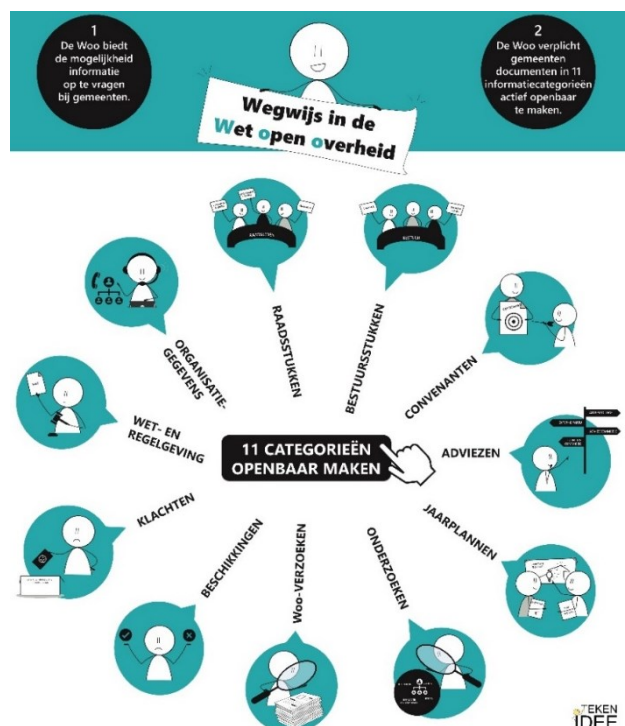
De openbaarmaking op verzoek (passieve openbaarmaking)

Sinds de zomer van 2025 is het mogelijk om digitaal de ontvangen Woo-verzoeken terug te zien met het genomen besluit. Wij verwachten op basis van de voorgaande jaren tussen de vijf en de tien Woo-verzoeken te ontvangen.

Verbetering van de informatiehuishouding

Wij blijven werken aan een steeds efficiënter gebruik en inrichting van ons informatiehuishouden.

Te denken valt hierbij aan het stroomlijnen van processen waarbij een publicatieplicht geldt.

Paragraaf 9: Informatieveiligheid en privacy

Doelstelling

We zijn in onze organisatie bij vele werkprocessen afhankelijk van de (digitale) beschikbaarheid van betrouwbare informatie en worden daarbij ook blootgesteld aan risico's. Burgers verwachten een betrouwbare overheid die zorgvuldig met informatie omgaat en dat onze dienstverlening veilig en continu plaatsvindt. Het waarborgen van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie(systemen) is daarom onmisbaar. Dit draagt bij aan betrouwbare dienstverlening, zorgt voor een goede kwaliteit en continuïteit van de bedrijfsvoerings- en dienstverleningsprocessen en versterkt het vertrouwen van inwoners in de gemeente.

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) geeft de wettelijke kaders aan en eist dat organisaties aantonen dat zij de juiste organisatorische en technische maatregelen hebben genomen voor de verwerking van persoonsgegevens. Doel daarvan is de privacy van personen die in onze informatiesystemen zijn opgenomen te beschermen. De AVG richt zich vooral op de bescherming en een juist gebruik van persoonsgegevens (vertrouwelijkheid). Dit geldt ook voor organisaties die namens Rozendaal persoonsgegevens verwerken.

Informatiebeveiliging moet de primaire bedrijfsprocessen ondersteunen en de veilige en verantwoorde uitvoering daarvan mogelijk maken. Daarnaast moet informatiebeveiliging via passende technische en organisatorische maatregelen (denk ook aan een veilige inrichting van de werkplekken en werkomgeving – zie programma 0) de privacy van personen die in onze informatiesystemen beschreven zijn beschermen.

Wetgeving en normenkaders

AVG

Op het terrein van privacy is de AVG sinds 2018 het wettelijk kader. Deze wet heeft gezorgd voor een versterking en uitbreiding van privacyrechten van burgers in de hele EU. En meer en strakker vastgelegde verantwoordelijkheden voor organisaties en dezelfde, uitgebreidere, bevoegdheden voor alle toezichthouders in de EU, in Nederland zorgt de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) hiervoor. Voor gemeenten betekent dit dat moet worden aangetoond dat persoonsgegevens zorgvuldig, rechtmatig en transparant worden verwerkt. Hiervoor dienen wij passende organisatorische en technische maatregelen te treffen. Dit geldt ook voor organisaties die namens Rozendaal persoonsgegevens verwerken. Aanvullende verankering van deze wet zit o.a. in de Wmebv en de AI Act.

BIO

Vanaf 2020 geldt voor de gehele Nederlandse overheid één uniform normenkader voor informatiebeveiliging, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO is opgesteld door de IBD (Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten). Informatiebeveiliging vormt een belangrijk kwaliteitsaspect van de informatievoorziening van de overheid. Het beveiligen van informatie is echter geen eenmalige zaak, maar een proces waarbij steeds de Plan-Do-Check-Act cyclus wordt doorlopen.

Om te voorkomen dat informatie en informatiesystemen te licht of te zwaar worden beveiligd, vormt risicomanagement een belangrijk onderdeel in dit proces. De BIO is opgezet om gemeentes vanuit een meer risico-gebaseerde denkwijze de voor hen relevante beheersmaatregelen te laten treffen. De

beheersmaatregelen die in de BIO zijn opgenomen, zijn verplicht voor alle overheden. De BIO is gebaseerd op de meest actuele ISO 27002 norm.

Uiteraard heeft ook de gemeente Rozendaal de ambitie om te voldoen aan de BIO. Bij de BIO gaat het om:

- zorgvuldig omgaan met gevoelige informatie;
- betrouwbare en continue dienstverlening;
- voldoen aan wet- en regelgeving (o.a. privacy);
- beheersen van risico's.

Op 23 september 2025 is de BIO2 officieel vastgesteld door het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO). De BIO2 is de opvolger van de BIO en is de vernieuwde basisnorm voor informatiebeveiliging binnen de overheid, waarbij risicomanagement centraal staat.

NIS2

Sinds 2020 is vanuit de Europese Unie gewerkt aan de Network and Information Security (NIS2) directieve. Deze richtlijn is gericht op een verbetering van de digitale en economische weerbaarheid van Europese lidstaten. De NIS2-richtlijn richt zich op risico's die netwerk- en informatiesystemen bedreigen, zoals cyberbeveiligingsrisico's. Ook informatiesystemen in de overheidsdienstverlening zoals C2000, DigiD en de Basisregistratie Personen vallen daar onder. In aanloop naar de nieuwe tranche van de Wbni (Nederlandse Wet beveiliging netwerken en informatiesystemen) wordt nu de wettelijke vertaling van de EU-NIS2 richtlijn uitgewerkt.

Gemeenten spelen een cruciale rol bij de facilititeit of coördinatie van verschillende vitale diensten, waaronder gezondheidszorg, afvalwaterverwerking, drinkwatervoorziening en andere diensten die genoemd worden in de EU-NIS2-richtlijn. Hoewel gemeenten de wettelijke taken voor deze diensten uitbesteden aan private partijen, zien we dat het gemeentebestuur verantwoordelijk blijft voor de informatieveiligheid en ook privacybescherming van de gegevensuitwisseling met en door die partijen.

De invoering van NIS-2 in Europa is voorzien voor het 2e kwartaal van 2026. De nationale uitwerking van NIS-2 heeft verregaande gevolgen voor gemeenten op het gebied van zorgplicht, meldplicht, toezicht en sancties. Er is voor gemeenten (nog) geen structurele financiering voorzien om de preventieve en repressieve aanpak van digitale onveiligheid op lokaal niveau te realiseren. Voor de implementatie van de NIS-2 bij de gemeente Rozendaal zal een nader plan van aanpak gemaakt moeten worden die voortbouwt op de adoptie en uitwerking van de BIO(2).

Cyberbeveiligingswet (Cbw) en digitale weerbaarheid

De digitale weerbaarheid van de gemeente blijft van groot belang. De aankomende Cyberbeveiligingswet (CBW) – de Nederlandse vertaling van de Europese NIS2-richtlijn – verplicht organisaties om aantoonbaar maatregelen te nemen om cyberrisico's te beheersen, incidenten te melden en bestuurders te betrekken bij de naleving daarvan. De wet vervangt de huidige Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni) en is aanvullend op bestaande normenkaders (ISO 27001/27002 en de BIO2). De Cbw is een wettelijke verankering hiervan en stelt zwaardere eisen aan Governance, risicobeheersing en bewustwording.

De Europese richtlijn NIS2 is al in werking getreden. De inwerkingtreding van de Cbw is nog niet vastgesteld, omdat het wetsvoorstel nog niet aan de Tweede Kamer is aangeboden, maar verwacht wordt dat dit in 2026 zal plaatsvinden. Gezien de impact, toenemende dreiging en inspanningsverplichting van de huidige kaders (BIO2) is het noodzakelijk om nu al te investeren in versterking van beleid, bewustwording en technische maatregelen.

Ter voorbereiding op de Cyberbeveiligingswet (Cbw) en het verhogen van de digitale weerbaarheid zijn structurele middelen nodig. Deze zijn nodig voor versterking van beleid, bewustwording,

bestuurlijke betrokkenheid en technische maatregelen die bijdragen aan de opzet, bestaan en naleving van (toekomstige) wettelijke verplichtingen.

ENSIA

ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) vloeit voort uit en is gebaseerd op de BIO. Uit het proces ENSIA volgt een beeld van de mate waarin aan de BIO wordt voldaan. Bij deze audit gaat het vooral om de beveiliging van overheidsinformatie in brede zin (waaronder persoonsgegevens). ENSIA is het instrument waarmee intern aan het college van B&W en extern aan de toezichthouders van de verschillende stelsels verantwoording wordt afgelegd. Dit gebeurt door middel van een zelfevaluatie op basis van vragenlijsten die door de stelselhouders zijn opgesteld. Daarnaast verantwoordt de gemeente zich ook horizontaal aan de gemeenteraad via de jaarrekening. ENSIA sluit aan op de gemeentelijke planning en controlcyclus. Zo krijgt het gemeentebestuur meer overzicht over de informatieveiligheid van hun gemeente. In 2024 volgt de verantwoording over het jaar 2023.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

Vanaf 2026 krijgen we te maken met de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV). Deze wet regelt dat burgers en bedrijven hun zaken die ze met de overheid moeten doen, digitaal kunnen afhandelen. Zij krijgen daarmee het recht om officiële berichten, zoals aanvragen voor vergunningen en bezwaarschriften, elektronisch aan het bestuursorgaan te zenden. Gemeenten zijn verplicht hun communicatiekanalen digitaal toegankelijk te maken voor iedereen, dus ook voor mensen met een beperking of met minder digitale vaardigheden. Gemeenten dienen hiervoor te voldoen aan de digitale toegankelijkheidseisen.

In 2025 zijn de werkzaamheden uitgevoerd om de inwoners de mogelijkheid te bieden om veilig met ons via de digitale weg te communiceren. De mogelijkheden die onze inwoners hebben zijn het gebruik van het meldingssysteem (FIXI), diverse digitale formulieren op de website, veilig mailen tot aan een aanvraag met DigiD.

Beleid

We hebben de doelen uitgewerkt en maatregelen vastgelegd in beleid. Het Strategisch Informatiebeveiligingsplan is voor het laatste geactualiseerd in 2025; het Privacy beleid in 2024. Het college van B&W is het besluitvormend orgaan voor beide (samenhangende) onderwerpen. Het Strategisch Informatiebeveiligingsplan herijken we eens per drie jaar. In 2025 is het Informatieveiligheidsbeleid opnieuw tegen het licht gehouden en aangepast aan organisatorische veranderingen en/of technologische ontwikkelingen. Het Privacy beleid actualiseren we jaarlijks, indien nodig. Het beleid vormt de basis voor actieplannen en jaarverslagen. We werken continu in een cyclus van plan-do-check-act (PDCA-cyclus).

In het vervolg van deze paragraaf werken we de lijnen privacy en informatieveiligheid separaat uit. In de praktijk zijn er vele dwarsverbanden tussen beide onderwerpen.

Privacy

Actieplan Privacy

Om er voor te zorgen dat de privacy gewaarborgd blijft, wordt jaarlijks een actieplan privacy opgesteld. De uitvoering gebeurt voornamelijk door onze Privacy Officer (PO). Monitoring vindt plaats door de (wettelijk verplichte) functionaris gegevensbescherming (FG). Daarnaast wordt jaarlijks o.a. gekeken naar de actualisering en borging van (privacy)processen, het actualiseren van het verwerkingsregister, processen rondom o.a. de meldplicht datalekken, bewustwording en afspraken met derden. Jaarlijks wordt, in het 1^e kwartaal, door de FG verslag uitgebracht van de stand van zaken rondom privacy op basis van het Privacy beleid en het actieplan.

Voor de functie van FG (Functionaris gegevensbescherming) blijven we gebruik maken van een extern bureau. De functie van PO (Privacy Officer) wordt vanaf 2022 intern ingevuld.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging ondersteunt de primaire processen en maakt een veilige en verantwoorde uitvoering daarvan mogelijk. Dit gebeurt door technische en organisatorische maatregelen, waaronder veilige werkplekken en duidelijke werkafspraken. Daarbij sluiten wij aan bij de landelijke normenkaders, zoals de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO2). Zo wordt de organisatie structureel weerbaarder tegen risico's als datalekken, hacks en beveiligingsincidenten.

Actieplan Informatiebeveiliging

Net als bij privacy, werken we gestructureerd aan informatiebeveiliging, ook dit doen we met een jaarlijks actieplan IB. Het actieplan wordt opgesteld door de CISO in samenwerking met de ISO. Risicogestuurd werken is een drijfveer in de aanpak. Ook voor een kleine gemeente als Rozendaal is het essentieel dat risico's goed worden ingeschat.

Rollen en taken

Om zowel de grote lijnen te bewaken, de risico's te bepalen, uitvoering te geven aan de BIO, het beleid te formuleren en uit te (laten) voeren, heeft de gemeente nogmaals gekeken naar de rollen die hierbij van belang zijn. Voor de rol van de CISO zijn wij een samenwerking aangegaan met een externe partij. De CISO adviseert over het ontwikkelen, uitvoeren en handhaven van beleidsterreinen en beleidsprocessen (ICT-beveiligingsmanager). Daarnaast is er gekeken naar de rol van de (interne) ISO (Information Security Officer). De ISO zorgt voor het opstellen, bijstellen, vernieuwen en herzien van het informatiebeveiligingsbeleid en de daaruit voortvloeiende informatie(beveiligings)plannen en zorgt voor de afstemming van de werkzaamheden binnen de organisatie. De ISO-rol is intern belegd.

Bewustwording

Ook in 2025 en 2026 zal aandacht besteed worden aan bewustwording. De medewerkers worden regelmatig getraind door middel van een security awareness tool. In de maand oktober, cybersecuritymaand, wordt extra aandacht besteed aan bewustwording, digitaal veilig en informatiebewust werken. Daarnaast houden de CISO en de ISO de organisatie alert door mails en memo's te sturen over veilig werken en met het doorsturen van meldingen van bijvoorbeeld de IBD (over phishing-emails en andere dreigingen) aan alle medewerkers en het bestuur om zo aandacht te vragen voor veilig werken.

Informatiebeveiliging en samenwerking met derden

(Be)veilig(d) samenwerken met leveranciers en andere samenwerkingspartners is van groot belang. Om o.a. de kwaliteit van de ICT-dienstverlening te garanderen en dat samenwerkingspartijen voldoen aan vooraf bepaalde normen, wordt vanaf eind 2022 gewerkt met TPM's. Een TPM (Third Party Memorandum) is een verklaring door een onafhankelijke audit partij over de kwaliteit van de ICT-dienstverlening en beheersing van een organisatie. De kosten die gemoeid zijn met de verstrekking van de benodigde TPM's zijn al in de begroting opgenomen.

Nieuwe verplichtingen en toekomstige ontwikkelingen

Naast de bestaande verplichtingen onder de AVG en BIO zijn er nieuwe wettelijke kaders in voorbereiding die de komende jaren directe gevolgen zullen hebben voor gemeenten. De Cyberbeveiligingswet (CBW), gebaseerd op de Europese NIS2-richtlijn, zal gemeenten verplichten om te voldoen aan aangescherpte eisen op het gebied van risicobeheer, rapportage en toezicht. Daarnaast komt de AI Act, die regels stelt aan het verantwoord en transparant gebruik van AI. Beide wetten vergroten de noodzaak om blijvend te investeren in informatiebeveiliging, privacy en digitale weerbaarheid.

Door nu te anticiperen op deze ontwikkelingen en de organisatie structureel voor te bereiden, verkleinen we risico's die er nu al zijn en later ontstaan. Daarnaast voorkomen we dat we achteraf versneld en kostbaar moeten bijsturen. Investeren in privacy en informatiebeveiliging is niet alleen

een wettelijke verplichting, maar ook een voorwaarde voor betrouwbare dienstverlening en het behoud van vertrouwen van onze inwoners.

Inzet in 2025-2026

Samengevat focust de inzet in 2025/2026 op:

- de samenwerking met de CISO. De CISO zal zorgdragen voor de taken die hiermee gemoeid zijn in samenwerking met de ISO (intern);
- de inzet van de FG, de CISO en de ISO bij bewustwording;
- verdere uitbreiding van digitale dienstverlening en de mogelijkheid voor burgers en bedrijven om digitale aanvragen te doen (via DigiD) via onze website;
- het opstellen van een nieuw Actieplan Privacy;
- het opstellen van een nieuw Actieplan Informatiebeveiliging;
- het opstellen van een plan van aanpak NIS2, BIO2 en Cbw;
- de afronding van de implementatie van de Wmebv.

Tot slot: beleid ten aanzien van incidenten

De ISO (Information Security Officer) wordt door de medewerkers geïnformeerd over beveiligingsincidenten en legt deze vast ten behoeve van rapportages. Hieronder vallen o.a. inbreuken op en (ver)storingen in de informatietechnologie, datacommunicatie of andere infrastructurele voorzieningen die gevolgen kunnen hebben voor de continuïteit en integriteit van de bedrijfsprocessen evenals signaleringen dat het informatieveiligheidsbeleid niet wordt nageleefd. Eventuele incidenten of datalekken worden bijgehouden in een afzonderlijk register en wanneer van toepassing gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Voor grote incidenten, zoals bijvoorbeeld een hack, zijn geen kosten geraamd in de begroting.

De activiteiten die de gemeente onderneemt om zowel aan de BIO (en de NIS2) als de AVG te voldoen zijn talrijk en hebben veelal een technisch karakter. Ondanks alle fysieke, technische en digitale maatregelen blijft de mens (vaak onbewust) een zwakke schakel waar het gaat om informatieveiligheid. Incidenten vallen dan ook niet uit te sluiten. Het is van belang dat er sprake is van een veilige omgeving (dus niet direct afrekenen) waarin dergelijke incidenten gemeld kunnen worden om van te leren.

Paragraaf 10 Sociaal domein

Het sociaal domein vormt, in alle Nederlandse gemeenten, een groot deel van de begrotingsmiddelen. Dat geldt ook, maar in mindere mate, voor Rozendaal, zoals we hebben toegelicht in het hoofdstuk 'Financieel perspectief'. De kern van het sociaal domein wordt gevormd door de drie stelselwetten: de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet.

In de Rozendaalse context rekenen wij ook Onderwijs (exclusief Onderwijshuisvesting), Sport, Kunst & Cultuur, de Bibliotheek en Publieke gezondheid/Jeugdgezondheidszorg tot het sociaal domein. De ontwikkelingen op deze terreinen zijn niet verwerkt in deze paragraaf maar komen aan de orde in programma's 4, 5 en 7.

Het sociaal domein is complex. Jaarlijks zijn er vele ontwikkelingen om rekening mee te houden. Vaak raken deze Rozendaal alleen indirect, maar geregeld hebben ze wel inhoudelijke of budgettaire consequenties. We hebben er in 2025 voor gekozen om Programma 6, sociaal domein, beknopter te houden en de teksten vooral te richten op onze inzet vanaf 2026. Om plaats te kunnen geven aan context en ontwikkelingen te kunnen duiden, hebben we in samenhang hiermee, gekozen voor een aparte paragraaf Sociaal domein. We beschrijven achtereenvolgens onze samenwerkingsverbanden, de ontwikkelingen Algemeen en in Jeugdwet, Wmo en Participatiewet, en ten slotte de ontwikkelingen over de opvang en huisvesting van nieuwkomers (vluchtelingen): statushouders, Oekraïense ontheemden en asielzoekers.

Samenwerkingsverbanden

Gemeente Rheden

Een belangrijke partner voor de gemeente Rozendaal is onze buurgemeente Rheden. In maart 2024 is onze samenwerkingsovereenkomst op het sociaal domein herzien. De uitkomst van deze herziening is dat de gemeente Rheden niet alleen de uitvoeringstaken voor ons oppakt, maar dat Rozendaal ook steunt op de beleidskeuzes die de gemeente Rheden maakt binnen het sociaal domein. Voor Rozendaal betekent dit een inperking van de beleidskeuzes maar de grote winst is dat de gemeente Rozendaal gebruik kan maken van de kennis en kunde binnen de gemeente Rheden.

Verschillende bezuinigingsopgaven die bij de gemeente Rheden zijn voorgesteld, kunnen ook van invloed zijn op de Rozendaalse kosten. De uitkomsten hebben wij nog niet kunnen verwerken in de begroting, door de grote mate van onzekerheid over de haalbaarheid van de voorgesteld plannen en het benodigde tijdsplan.

Regio

Binnen het Sociaal domein wordt steeds meer regionaal samengewerkt. Dit is bijvoorbeeld verplicht op grond van de VNG Norm voor Opdrachtgeverschap, waarin gemeenten regionaal moeten samenwerken bij de opdrachtverlening Jeugdhulp en Beschermd Wonen.

Van groot belang is hier de Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Gelderland Midden (MGRSD SD GM). Deze Modulaire gemeenschappelijke regeling is het juridisch kader waarin de elf gemeenten in onze regio hun samenwerking in het sociaal domein hebben vormgegeven. Het gaat om de uitvoering van verschillende taken in een flexibel concept, waarbij gemeenten per module of sub-module kunnen kiezen of zij er al dan niet aan deelnemen (zie paragraaf 6 'Verbonden Partijen').

Ook bij het Doelgroepenvervoer werken gemeente in Gelderland midden samen met regio Nijmegen in Bedrijfsvoeringsorganisatie BVO DRAN (zie ook hier paragraaf 6 'Verbonden Partijen').

Ontwikkelingen algemeen

Binnen het sociaal domein is er veel verbinding tussen de Wmo en de Jeugdwet. In het kader van de gedachte 'één gezin, één plan' is dit ook niet meer dan logisch. Een aantal ontwikkelingen die hierna beschreven zijn onder 'Wmo' en 'Jeugdwet', hebben dan ook betrekking op beide wetten. Daarnaast zijn er organisaties en ontwikkelingen die het hele sociale domein bestrijken. Twee ontwikkelingen lichten we hieronder uit:

- **Veilig Thuis:** Veilig Thuis is een organisatie die als voornaamste taak heeft zich in te zetten tegen huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit bestrijkt de hele breedte in het sociaal domein en heeft ook een relatie met programma 1. 'Veiligheid'. VT speelt een grote rol binnen de proeftuinen die worden ontwikkeld in het kader van de Toekomstscenario's Kind- en gezinsbescherming. Deze worden verder behandeld bij de Jeugdwet.
- **Implementatie VN verdrag mensen met een Handicap:** in 2016 heeft Nederland het VN-verdrag voor mensen met een Handicap geratificeerd. Het is aan de gemeenten om dit in hun lokale beleid te implementeren. Het gaat er om alle inwoners, met en zonder beperking, op een manier die bij hen past, in de samenleving te laten meedoen. Wij zijn voornemens deze implementatie uiterlijk in 2026 te realiseren.

Ontwikkelingen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

We staan als gemeente, net als veel andere gemeenten in Nederland, de komende jaren voor een grote opgave. De landelijke overheid heeft gemeenten de opdracht gegeven om zorg te dragen voor zorg en ondersteuning aan inwoners van onze gemeente. Wij zien dat de beleidsvrijheid die de wetgever in 2015 aan gemeenten gaf, als gevolg van diverse uitspraken van de Centrale raad van beroep, steeds beperkter wordt. Daarnaast zijn de tarieven voor gecontracteerde zorgaanbieders afgelopen jaar gestegen. Gemeenten zijn verplicht een tarief te bieden op basis van een reële kostprijsberekening. Een onderzoek naar reële kostprijs is in regionaal verband uitgevoerd in 2024. Tegelijkertijd gaat de rijksoverheid de bijdrage vanuit het gemeentefonds voor deze wettelijke taak verminderen. Wij verwachten dat er in 2026 een forse korting zal plaatsvinden op de bijdrage die gemeenten krijgen vanuit het gemeentefonds.

Beschermd Wonen

De beoogde decentralisatie van het Beschermd Wonen, waarbij gemeenten op grond van de VNG Norm van Opdrachtgeverschap (NvO) regionaal moeten samenwerken, is uitgesteld tot op zijn vroegst 2027. Voor zover nu bekend, blijven de regionale afspraken over het doorsluizen van ambulantiseringmiddelen door Arnhem naar de regiogemeenten, tot dat moment van kracht. De ontvangen middelen zijn niet vrij besteedbaar en worden gereserveerd. De afspraken met Rheden over de inzet van deze middelen voor het Lokaal Uitvoeringsplan, gelden voor 2024 en 2025. Voor de periode daarna maken wij nieuwe afspraken.

Ontwikkelingen Jeugdwet

De komende jaren zijn de Hervormingsagenda jeugd en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming leidend. De afgelopen jaren is het aantal jeugdigen dat een beroep deed op jeugdhulp landelijk en ook in Rozendaal toegenomen. Het jeugdzorggebruik in Rozendaal is van 10,2% in 2022 gestegen naar 11,6 % in 2023 en 13,7% in 2024 (bron: CBS. Voor 2024 gaat het om een voorlopig cijfer.).

Hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd bevat een groot pakket afspraken om de jeugdzorg te verbeteren en financieel houdbaar te krijgen. Er wordt structureel geïnvesteerd in de landelijke kwaliteit en effectiviteit van jeugdhulp. Op termijn volgt er een aanpassing van de Jeugdwet, waardoor duidelijker wordt waarvoor jeugdigen en ouders hulp kunnen krijgen. Deze hulp richt zich op jeugdigen en ouders in kwetsbare situaties.

Een mogelijk verplichte regionale inkoop van bepaalde specialistische zorg, waarvan eerder sprake was, is vooralsnog niet aan de orde. Het traject vanuit het Rijk is vertraagd.

Aanpassing verordening Jeugdhulp

De reikwijdte van de jeugdhulpplicht wordt met wijziging van de Jeugdwet scherper afgebakend. Aanscherping van de reikwijdte van de jeugdhulpplicht enerzijds, brengt anderzijds met zich mee dat er een stevige en brede sociale basis nodig is waarnaar verwezen kan worden als zijnde voorliggende oplossingen voor de hulpvraag van de jeugdige en ouders/verzorgers. Ook de pedagogische basis, met andere woorden: de opvoed- en opgroeiomgeving waarin kinderen en jeugdigen opgroeien, behoeft versterking. Een stevige pedagogische basis stimuleert de ontwikkeling van kinderen en ondersteunt ouders bij het opvoeden. Hij draagt bij aan het gezond, veilig en kansrijk opgroeien en helpt bij het omgaan met alledaagse problemen.

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming heeft als doel het huidige stelsel van jeugdbescherming te verbeteren en geeft gemeenten daarin een belangrijke rol. Wij zetten ons met stevige lokale teams in om, samen met partners, binnen huishoudens vroegtijdig onveiligheid te signaleren. En samen met het huishouden zorg te dragen voor een veilige leef- en leeromgeving. Hierbij werken de lokale teams samen met de nog op te richten Regionale Veiligheidsteams. De huidige keten van jeugdbescherming is te complex, waardoor kwetsbare kinderen en hun gezinnen niet tijdig de juiste hulp krijgen. Dit is in de eerste plaats onwenselijk voor deze kinderen en hun gezinnen, maar ook voor de gemeente: problemen worden niet opgelost, meer hulp is nodig, duurdere hulp is nodig.

Versterking lokale teams

Zowel binnen de Hervormingsagenda Jeugd als vanuit het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming is een van de opdrachten aan de gemeenten een sterk lokaal team vorm te geven. Een sterk lokaal team, dat bestaat uit deskundige en bekwame professionals die gezinnen met (meervoudige) problemen effectief kunnen helpen. Professionals die tijdig signaleren, vindbare en toegankelijke hulp bieden en handelen met een brede blik. Voor beide landelijke programma's wordt zowel regionaal als lokaal gewerkt aan plannen van aanpak.

Regionale samenwerking bij complexe hulpvragen

Daarnaast werken we regionaal samen op het thema complexe hulpvragen, waarbinnen o.a. gewerkt wordt aan de aanpak wachttijden en de Essentiële Functies. Essentiële Functies zijn hoog specialistische zorgvormen voor een kleine groep jeugdigen en hun gezinnen en/of netwerk, met complexe problematiek waarbij de veiligheid en/of de ontwikkeling in gevaar is. We werken samen op de Essentiële Functies, omdat de zorg voor jeugdigen (en hun ouders) met hoog complexe specialistische zorgvragen beter moet.

Ook gaan we voor de meest kwetsbare jeugdigen in Gelderland passende hulp beter organiseren. Dit doen we door de verschillende domeinen waar jeugdigen en gezinnen met complexe problematiek mee kampen, te integreren. Jeugdigen kunnen hierdoor beter worden geholpen, er is meer kans op vermindering van de problematiek en op uitstroom uit de verblijfsfuncties bij complexe hulpvragen. Het doel is betere zorg voor jeugdigen dicht bij huis.

Daarnaast werken we lokaal intensiever samen met lokale partners zoals onderwijs en huisartsen, om de pedagogische basis voor jeugdigen in brede zin te versterken.

Jeugdhulp beschikbaar 2027 en verder

Eind 2026 loopt de Opdracht maatwerkdiensten jeugdhulp af. In 2025 hebben we daar een evaluatie over uitgevoerd. We werken er naar toe dat we vanaf 2027 wederom jeugdhulp voor de inwoners ter beschikking hebben. Dat doen we in samenhang met de ontwikkeling van een sterk lokaal team en de sociale basis.

Ontwikkelingen Participatiewet

Participatiewet in balans

De bestaanszekerheid van inwoners met een laag inkomen staat onder druk. Het inkomensbeleid van het Rijk blijkt ontoereikend en gemeenten vangen deze negatieve effecten op. Het Rijk werkt aan een stelselherziening van de Participatiewet en het toeslagenstelsel. Het wetsvoorstel moet nog door de Eerste Kamer wordt goedgekeurd. We verwachten het nieuwe Rijksbeleid in 2026. Wij verwachten meer kosten op de kostprijs van de uitkering, loonkostensubsidie, job coaching en trajectbegeleiding.

Regionale sociale infrastructuur

In de periode 2025-2029 zetten we met acht regiogemeenten een sociale infrastructuur op voor banen van inwoners die niet vallen onder beschut werk, maar die tijdelijk aangewezen zijn op de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven.

Vangnetuitkering

De gemeente Rozendaal heeft meerjarig te maken met een tekort op de uitgaven aan Bijstand. Door de kleine aantallen kunnen een of twee uitkeringen meer al tot gevolg hebben dat het tekort op de Rijksbijdrage BUIG meer dan 7,5% bedraagt. Vanaf 2022 heeft de gemeente met succes een beroep gedaan op de Vangnetuitkering Participatiewet.

Financiële begroting

Geprognosticeerde balans

Activa	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Vaste activa					
Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	5.248.424	4.983.230	4.829.170	4.904.832	4.981.967
Financiële vaste activa	1.771.684	1.829.436	0	0	0
Totaal vaste activa	7.020.108	6.812.666	4.829.170	4.904.832	4.981.967
Vlottende activa					
Voorraden	0	0	0	0	0
Uitzettingen met een met een rentetypische looptijd < 1 jaar	4.169.017	4.888.344	6.725.036	6.293.809	5.852.948
Liquide middelen	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Overlopende activa	50.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Totaal vlottende activa	4.244.017	5.413.344	7.250.036	6.818.809	6.377.948
Totaal Activa	11.264.125	12.226.010	12.079.206	11.723.641	11.359.915
Passiva					
Vaste passiva					
Eigen vermogen	8.635.509	8.654.030	8.484.581	8.353.239	8.278.839
Voorzieningen	1.553.616	1.571.980	1.594.625	1.370.402	1.081.076
Vaste schulden met een met een rentetypische looptijd > 1 jaar	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	10.189.125	10.226.010	10.079.206	9.723.641	9.359.915
Vlottende passiva					
Vlottende schulden met een met een rentetypische looptijd < 1 j	1.000.000	500.000	500.000	500.000	500.000
Overlopende passiva	75.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Totaal vlottende passiva	1.075.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Totaal Passiva	11.264.125	12.226.010	12.079.206	11.723.641	11.359.915

Recapitulatie overzicht

Programma	Werkelijk 2024	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Baten						
0 Bestuur en ondersteuning	5.141.873	4.869.661	5.213.518	5.336.460	5.443.424	5.652.651
1 Veiligheid	798	500	515	530	546	563
2 Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0
3 Economie	0	0	0	0	0	0
4 Onderwijs	99.107	97.600	98.608	99.646	100.716	101.817
5 Sport, cultuur en recreatie	29.091	26.331	128.740	0	0	0
6 Sociaal domein	2.234.281	4.606.451	912.724	129.736	132.981	136.322
7 Volksgezondheid en milieu	697.050	614.969	750.940	744.435	765.612	779.918
8 VHROSV	76.351	25.000	50.000	51.500	53.045	54.636
<i>subtotaal baten programma's</i>	<i>8.278.552</i>	<i>10.240.512</i>	<i>7.155.045</i>	<i>6.362.308</i>	<i>6.496.323</i>	<i>6.725.907</i>
<u>Onttrekkingen aan reserves</u>						
0 Bestuur en ondersteuning	112.946	195.222	179.559	1.614	1.614	1.455
1 Veiligheid	0	0	0	0	0	0
2 Verkeer en vervoer	30.062	12.407	225.062	80.262	30.062	99.062
3 Economie	0	0	0	0	0	0
4 Onderwijs	113.791	113.921	113.791	113.791	113.791	113.791
5 Sport, cultuur en recreatie	2.092	3.258	3.258	3.258	3.258	3.258
6 Sociaal domein	0	0	0	0	0	0
7 Volksgezondheid en milieu	41.101	103.419	84.060	74.010	56.153	53.393
8 VHROSV	63.793	0	0	0	0	0
<i>subtotaal onttrekkingen</i>	<i>363.785</i>	<i>428.227</i>	<i>605.730</i>	<i>272.935</i>	<i>204.878</i>	<i>270.959</i>
Lasten						
0 Bestuur en ondersteuning	2.878.566	2.793.326	3.078.099	3.048.388	3.144.658	3.236.879
1 Veiligheid	254.165	256.710	218.178	224.723	231.465	238.409
2 Verkeer en vervoer	253.665	204.961	397.128	263.523	217.650	295.378
3 Economie	2.721	2.550	2.627	2.705	2.786	2.870
4 Onderwijs	662.536	657.061	689.388	705.748	723.791	728.775
5 Sport, cultuur en recreatie	229.466	218.919	368.777	270.275	274.569	276.883
6 Sociaal domein	3.021.397	5.730.950	2.126.112	1.381.331	1.422.423	1.464.068
7 Volksgezondheid en milieu	745.987	681.816	791.847	792.705	783.795	794.518
8 VHROSV	192.622	91.975	114.734	117.576	120.504	123.519
<i>subtotaal lasten programma's</i>	<i>8.241.125</i>	<i>10.638.267</i>	<i>7.786.890</i>	<i>6.806.975</i>	<i>6.921.641</i>	<i>7.161.301</i>
<u>Toevoegingen aan reserves</u>						
0 Bestuur en ondersteuning	6.686	6.686	6.686	6.686	6.686	6.686
1 Veiligheid	0	0	0	0	0	0
2 Verkeer en vervoer	9.203	9.203	45.000	45.000	35.000	35.000
3 Economie	0	0	0	0	0	0
4 Onderwijs	0	1.700	1.750	1.800	1.850	1.900
5 Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0	0	0
6 Sociaal domein	0	0	0	0	0	0
7 Volksgezondheid en milieu	36.000	0	0	0	0	0
8 VHROSV	0	0	0	0	0	0
<i>subtotaal toevoegingen</i>	<i>51.889</i>	<i>17.589</i>	<i>53.436</i>	<i>53.486</i>	<i>43.536</i>	<i>43.586</i>
Saldo baten en lasten	37.427	-397.755	-631.845	-444.666	-425.318	-435.393
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	311.896	410.638	552.294	219.449	161.342	227.373
Totaal saldo	349.323	12.882	-79.552	-225.217	-263.976	-208.020

Overzicht Algemene dekkingsmiddelen

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is het belangrijkste dekkingsmiddel voor de Rozendaalse begroting. Vanaf het jaar 2026 baseert het rijk de nieuwe financieringssysteem op het bruto binnenlands product. Rozendaal gaat standaard uit van de meicirculaire.

Op basis van het structurele begrotingssaldo komt de provincie tot haar oordeel over repressief dan wel preventief financieel toezicht. Het verschil met het 'reguliere' begrotingssaldo komt tot uitdrukking door de incidentele lasten en baten buiten beschouwing te laten.

		Saldo 2026	Saldo 2027	Saldo 2028	Saldo 2029
Programma					
0	Bestuur en ondersteuning	-570.114	-592.542	-614.735	-631.734
1	Veiligheid	-217.663	-224.193	-230.919	-237.846
2	Verkeer en vervoer	-397.128	-263.523	-217.650	-295.378
3	Economie	-2.627	-2.705	-2.786	-2.870
4	Onderwijs	-590.780	-606.102	-623.075	-626.958
5	Sport, cultuur en recreatie	-240.037	-270.275	-274.569	-276.883
6	Sociaal domein	-1.213.388	-1.251.595	-1.289.442	-1.327.746
7	Volksgezondheid en milieu	-40.907	-48.269	-18.183	-14.600
8	VHROSV	-64.734	-66.076	-67.459	-68.882
Totaal van de programma's		-3.337.378	-3.325.280	-3.338.818	-3.482.899
Algemene dekkingsmiddelen		5.107.305	5.224.223	5.330.792	5.535.057
Vennootschapsbelasting (VPB)		0	0	0	0
Overhead		-2.401.770	-2.333.609	-2.407.291	-2.477.551
Onvoorzien		-1	-10.000	-10.000	-10.000
Subtotaal programma's inclusief algemene dekkingsmiddelen, VPB, overhead en onvoorzien		-631.845	-444.666	-425.318	-435.393
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		552.294	219.449	161.342	227.373
Geraamd resultaat		-79.552	-225.217	-263.976	-208.020
Incidentele baten en lasten		79.552	0	0	0
Structureel begrotingssaldo		0	-225.217	-263.976	-208.020

Investeringsstaat

Omschrijving	2026	2027	2029	2029
Riolering	50.000	50.000	283.000	307.000
Jachtlaan	91.600			
Mr v hasseltlaan	195.000			
Steenhoek	252.500			
Wildwal	129.400			
ERP-systeem	40.000			
Arnhemse Allee		50.200		
Rosendaal			166.000	
Boerenallee				149.200
Bremalaan				342.700
H v Gelrestraat				404.000
Kerklaan				69.000
Totaal	758.500	100.200	449.000	456.200

EMU-saldo

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren.

Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen.

Investerings in een jaar tellen volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo van de gemeente Rozendaal is negatief doordat in er grotere investeringen zijn voorzien.

Het betekent dat in EMU-termen de inkomsten groter zijn dan de uitgaven.

EMU-saldo	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Resultaat voor bestemming	12.882	-79.552	-225.217	-263.976	-208.020
Afschrijvingen tlv exploitatie	217.860	222.447	227.748	231.026	233.824 +
Bruto dotaties aan voorzieningen	71.000	71.774	72.645	73.551	24.493 +
Investerings vaste activa	89.000	758.500	100.200	449.000	456.200 -
Verkoopopbrengsten vaste activa	0	0	0	0	0 +
Boekwinst desinvesteringen vaste activa	0	0	0	0	0 -
Aankoop grond, bouw- woonrijpmaken e.d.	0	0	0	0	0 -
Verkoopopbrengsten grond	0	0	0	0	0 +
Boekwinst grondverkoop	0	0	0	0	0 -
Betalingen tlv voorzieningen	0	89.778	50.000	297.774	98.044 -
Boekwinst verkoop deelnemingen/aandelen	0	0	0	0	0 +
	212.742	-633.609	-75.024	-706.173	-503.947

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Programma	Reserve	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Toevoegingen							
0	Inventaris gemeentehuis	6.686	6.686	6.686	6.686	6.686	6.686
2	Wegen	9.203	9.203	45.000	45.000	35.000	35.000
4	Onderwijs	0	1.700	1.750	1.800	1.850	1.900
		15.889	17.589	53.436	53.486	43.536	43.586
Onttrekkingen							
0	Dekking kapitaallasten	4.494	4.494	1.614	1.614	1.614	1.455
2	Dekking kapitaallasten	9.112	12.407	30.062	30.062	30.062	30.062
4	Dekking kapitaallasten	111.791	113.921	113.791	113.791	113.791	113.791
5	Dekking kapitaallasten	3.258	3.258	3.258	3.258	3.258	3.258
7	Dekking kapitaallasten	21.200	23.419	24.060	24.010	26.153	25.133
		149.855	157.499	172.785	172.735	174.878	173.699

Inventaris gemeentehuis

Dit betreft de jaarlijkse reservering voor toekomstig (groot) schilderwerk aan het gemeentehuis

Wegen

Dit betreft de jaarlijkse reservering voor toekomstig groot onderhoud aan asfaltwegen.

Onderwijs

Dit betreft de jaarlijkse reservering voor toekomstig groot onderhoud van dorpsschool.

Dekking kapitaallasten

Deze reserve heeft een financieel-technisch karakter. De investeringen waar in het verleden voor gespaard is mogen niet in één keer ten laste van desbetreffende reserve gebracht worden, maar dienen te worden geactiveerd waardoor er kapitaallasten in de begroting worden opgenomen. Deze reserve wordt vervolgens ingezet om die kapitaallasten te dekken.

Incidentele baten en lasten

	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Begroot 2029
Totale lasten (incl mutaties reserves)	10.655.856	7.840.326	6.860.461	6.965.177	7.204.887
WW kosten	-16.000	0	0	0	0
RVU		-54.552			
HR-organisatieontwikkeling		-35.000			
Wegen		-195.000	-50.200		-69.200
Kosten inhuur burgerzaken	-94.728				
Groot onderhoud gemeentehuis	-20.000	0	0	0	0
Herstel sleuven	-27.000	0	0	0	0
SPUK sport	-24.804	-28.740	0	0	0
SPUK breed (media)	-1.527	0	0	0	0
DU Bibliotheek	0	-90.000	0	0	0
Bomenplan	-5.000	0	0	0	0
SPUK breed (ov voorz)	-12.285	-20.708	0	0	0
Kosten OOR (transitie en beheer)	-4.472.580	-765.430	0	0	0
SPUK preventieakkoord	-31.135	-20.554	0	0	0
Structurele lasten	5.950.797	6.630.342	6.810.261	6.965.177	7.135.687
Totale baten (incl mutaties reserves)	-10.668.738	-7.760.775	-6.635.243	-6.701.201	-6.996.866
Onttrekking ww kosten	16.000				
Onttrekking kosten inhuur burgerzaken	94.728				
Wegen		195.000	50.200		69.200
SPUK Sport	24.804	28.740	0	0	0
SPUK breed (media)	1.527	0	0	0	0
DU Bibliotheek	0	100.000	0	0	0
SPUK breed (ov voorz)	12.285	20.708	0	0	0
SPUK OOR	4.472.580	765.430	0	0	0
SPUK preventieakkoord	31.135	20.554	0	0	0
Structurele baten	-6.015.679	-6.630.343	-6.585.043	-6.701.201	-6.927.666
Structureel saldo	64.882	0	-225.217	-263.976	-208.020

Overzicht beleidsindicatoren

Inleiding

In het BBV, het Besluit Begroting en Verantwoording, wordt verplicht voorgeschreven dat gemeenten een basisset van beleidsindicatoren opnemen in de begroting bij de programma's. Doel hiervan is de begrotingen inzichtelijker maken voor raadsleden die niet met financiën zijn belast en een betere onderlinge vergelijkbaarheid van de gemeentebegrotingen mogelijk maken. De beleidsindicatoren betreffen bepaalde maatschappelijke effecten die in programma's worden beoogd, op opgaven waar alle gemeenten mee te maken hebben.

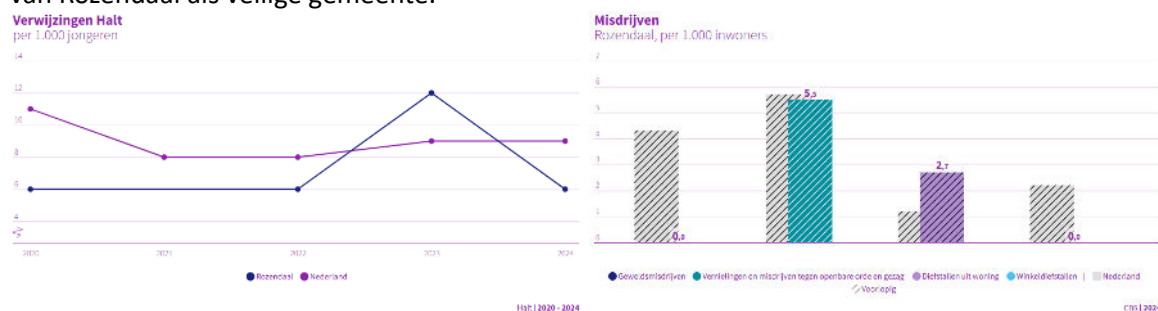
Hoewel we dit inzicht en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeente ondersteunen, zijn de verplichte beleidsindicatoren voor de gemeente Rozendaal voor lang niet alle beleidsdoelen en maatschappelijke effecten relevant. De unieke karakteristieken van onze gemeente, met gemiddeld genomen inwoners met een hoge sociaaleconomische score (SES) maken bijvoorbeeld dat een indicator als het aantal bijstandsgerechtigden (programma 6) weinig zeggingskracht heeft. Daarbij komt dat de meeste indicatoren per 1.000 inwoners worden uitgedrukt. Dit maakt dat kleine verschillen (bijvoorbeeld één HALT-verwijzing, zie programma 1) een grote impact hebben op de Rozendaalse cijfers versus het landelijk gemiddelde. Dit vertekent het beeld. We kiezen er daarom voor om dit overzicht niet per programma op te nemen, maar in deze aparte bijlage.

De cijfers worden ontleend aan de site www.waarstaatjegemeente.nl. Deze site onttrekt de cijfers uit verschillende bronnen, zoals politie, UWV, Kamer van Koophandel en het CBS. Dit maakt dat wij een relatief beperkte invloed hebben op onder andere de actualiteit van de cijfers. Een aantal van deze indicatoren dient door gemeenten uit de eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen te worden, omdat daar geen landelijke bron voor beschikbaar is (bijvoorbeeld formatie, bezetting, apparaatskosten etc. in programma 0).

Programma 0

Programma 1

In onderstaande tabellen presenteren we de meest recente informatie zoals die door het CBS is aangeleverd via [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl). De landelijk beschikbare informatie onderschrijft het beeld van Rozendaal als veilige gemeente.

Programma 2

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen (%). We zien dat er in Rozendaal meer plek is voor wonen dan voor werken.

Jongeren met jeugdreclassering
X
Rozendaal

0,4% *
Nederland

CBS | 2024 | *voorlopig

Clënten met een maatwerkvoorziening Wmo
per 10.000 inwoners
340
Rozendaal

720
Nederland

CBS/GM&D/Wmo | 2024

Programma 7

Omvang huishoudelijk restafval
kg per inwoner

Rozendaal

98

Nederland

148

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit
36,0%
Rozendaal

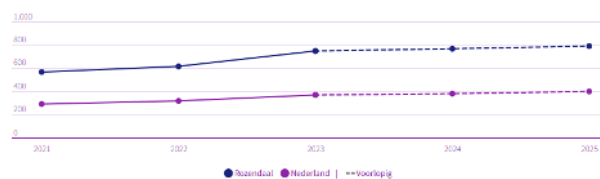
32,5%
Nederland

CBS | 2023

berekening | 2023

Programma 8

Gemiddelde WOZ-waarde
x €1.000

Demografische druk

Rozendaal

94,3%

Nederland

70,7%

CBS | 2021 - 2025

CBS - ABP | 2025

Nieuw gebouwde woningen
per 1.000 woningen

1,4
Rozendaal

8,4
Nederland

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden
€ 1.325
Rozendaal

€ 1.050
Nederland

RWA/RSR | 2024

COELO | 2025

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden
€ 1.287
Rozendaal

€ 957
Nederland

COELO | 2025